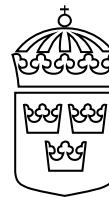

Regeringens skrivelse

2021/22:264

Redovisning av fördelning av medel från
Allmänna arvsfonden under budgetåret 2021

Skr.
2021/22:264

Regeringen överlämnar denna skrivelse till riksdagen.

Stockholm den 22 juni 2022

Magdalena Andersson

Ardalan Shekarabi
(Socialdepartementet)

Skrivelsens huvudsakliga innehåll

I denna skrivelse lämnas en redogörelse för förvaltningen av Allmänna arvsfonden och en redovisning av hur Arvsfondsdelegationen har fördelat stöd från fonden under 2021. Vidare redogör regeringen för sin bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling samt analyserar fördelningen av stöd inom olika områden. I skrivelsen anges också den kommande inriktningen av stöd ur Allmänna arvsfonden och de områden som enligt regeringen bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens stödgivning.

Innehållsförteckning

1	Allmänna arvsfonden	5
1.1	Bakgrund	5
1.2	Arvsfondsdelegationen	5
1.3	Kammarkollegiet	5
2	Förvaltningen av Allmänna arvsfonden	6
2.1	Hur Allmänna arvsfonden får egendom	6
2.2	Allmänna arvsfonden avstår i vissa fall från egendom	7
2.3	Kammarkollegiets etiska riktlinjer för kapitalförvaltningen	8
2.4	Influtna, utdelningsbara och utbetalade medel	9
2.5	Placeringsinriktning och avkastning	11
2.6	Kostnader för förvaltning och administration	13
3	Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden	15
3.1	Riktlinjer för fördelning av stöd	15
3.1.1	Projektstöd	15
3.1.2	Lokalstöd	15
3.1.3	Krav på redovisning	16
3.2	Inkomna och beslutade ärenden	16
3.3	Bifalls- och avslagsbeslut	17
3.4	Beviljade medel 2021 fördelat på målgrupp	19
3.4.1	Målgruppen barn	20
3.4.2	Målgruppen ungdomar	21
3.4.3	Målgruppen äldre personer	21
3.4.4	Målgruppen personer med funktionsnedsättning	22
3.5	Geografisk fördelning av beviljade medel 2021	22
3.7	Arvsfondens stöd under 2021 fördelat på organisationskategori	24
3.8	Fördelning av lokalstöd	26
3.9	Fördelning av stöd genom särskilda satsningar	27
3.9.1	Ålder är inget hinder	27
3.9.2	Psykobryt	28
3.10	Pandemins påverkan på genomförandet av arvsfondsprojekt	29
4	Projekt inom de av regeringen prioriterade områdena	30
4.1	Exempel på projekt som pågick under 2021 per prioriterat område	31
4.1.1	Främja psykisk och fysisk hälsa	31
4.1.2	Öka delaktighet och stärka demokratin	31
4.1.3	Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning	32
4.1.4	Stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering	32
4.1.5	Ökad delaktighet i kulturlivet	33

4.1.6	Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar.....	33
4.1.7	Stärka inflytandet för barn och unga	33
4.1.8	Förebygga våld, mobbning och trakasserier.....	34
4.1.9	Främja ett stärkt föräldraskap	34
4.1.10	Främja etableringen på arbetsmarknaden	35
4.1.11	Stärka barnets rättigheter	35
4.1.12	Ökad jämställdhet och jämlikhet	35
5	Kontroll av medelsanvändning ur Allmänna arvsfonden	36
5.1	Projektet kontrolleras i flera steg	36
5.1.1	Allmänna arvsfondens generella villkor	36
5.1.2	Kontroll inför beslut om stöd.....	37
5.1.3	Kontroll efter beslut om stöd	37
5.1.4	Överlämnande av ärenden	40
5.1.5	Lokalstödsuppföljning	41
5.2	Utvecklingsarbete	41
6	Kommunikation, uppföljning och utvärdering	41
6.1	Kommunikation	41
6.1.1	Äldre som ny målgrupp	42
6.1.2	Utveckling av digitala tjänster	42
6.1.3	Uppföljning av den nya webbplatsen	42
6.1.4	Allmänna arvsfonden i sociala medier.....	42
6.1.5	Allmänna arvsfondens nyhetsbrev	43
6.1.6	Allmänna arvsfonden i medierna.....	43
6.1.7	Förtroende- och kännedomsmätning	43
6.1.8	Sverigeresan och informationsträffar.....	44
6.2	Uppföljning och utvärdering	44
6.2.1	Uppföljning av projektens överlevnad 2021	45
6.2.2	Vad påverkar projektens överlevnad?.....	47
6.2.3	Pandemin och projektens överlevnad	47
6.2.4	Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad	48
6.2.5	Arvsfondsdelegationens projekt ur ett jämställdhetsperspektiv	49
6.2.6	Uppföljning av målgruppens delaktighet i arvsfondsprojekten	50
6.2.7	Arvsfondsdelegationens utvärderingsverksamhet.....	52
6.2.8	Att bygga vägar till sysselsättning – en utvärdering av fjorton arvsfondsfinansierade projekt.....	53
6.2.9	Erfarenhetsspridning.....	54
7	Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling.....	57
8	Inriktning och prioriterade områden 2022.....	63
8.1	Funktionshinderspolitik.....	63

8.2	Barnrättspolitik.....	64
8.3	Ungdomspolitik.....	64
8.4	Äldrepolitik	65
8.5	Prioriterade områden	65
8.5.1	Projekt som syftar till att stärka barnets rättigheter	66
8.5.2	Projekt som syftar till att öka delaktigheten och stärka demokratin	67
8.5.3	Projekt som syftar till att förebygga våld, mobbning och trakasserier.....	67
8.5.4	Projekt som syftar till att främja ett stärkt föräldraskap	68
8.5.5	Projekt som syftar till att främja psykisk och fysisk hälsa	68
8.5.6	Projekt som syftar till att öka delaktigheten i kulturlivet.....	69
8.5.7	Projekt som syftar till att främja etableringen på arbetsmarknaden	69
8.5.8	Projekt som syftar till att stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning	70
8.5.9	Projekt som syftar till att öka delaktigheten och tillgängligheten för äldre personer med funktionsnedsättningar	70
8.5.10	Projekt som syftar till att stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering.....	70
8.5.11	Projekt som syftar till att öka jämställdhet och jämlikhet	70
8.5.12	Projekt som syftar till att stärka inflytandet för barn och ungdomar	71
Bilaga 1	Resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys	72
Bilaga 2	Tilldelade medel per organisation 2021	82
Bilaga 3	Överlevande projekt	92
	Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 juni 2022.....	119

1.1 Bakgrund

Allmänna arvsfonden bildades genom ett beslut av 1928 års riksdag i samband med att arvsrätten begränsades. Kusiner och mer avlägsna släktingar uteslöts från arvsrätt, vilket ledde till att det allmännas arvsrätt utökades väsentligt. Skälet till begränsningen var en förändrad syn på arvsrätt. Kvarlåtenskap som inte övergick till en arvsberättigad släkting skulle i stället tillfalla en särskild fond, Allmänna arvsfonden.

Allmänna arvsfonden regleras dels genom en särskild lag, dels genom en förordning. Den nya lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden trädde i kraft den 1 juli 2021. Samtidigt trädde en ny förordning (2021:403) om Allmänna arvsfonden i kraft. Den nya lagen ersätter den tidigare lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden och den nya förordningen ersätter den tidigare förordningen (2004:484) om Allmänna arvsfonden.

Allmänna arvsfonden har till ändamål att främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för barn, ungdomar, äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Målgruppen äldre personer tillkom i samband med att den nya lagen beslutades.

Två statliga myndigheter har hand om arvsfondsärenden, Arvsfondsdelegationen och Kammarkollegiet.

1.2 Arvsfondsdelegationen

Arvsfondsdelegationen beslutar om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden. Arvsfondsdelegationen har även till uppgift att informera allmänheten om arvsfondens ändamål och fondmedlens användningsområde samt att ha en samlad strategi för uppföljning och utvärdering av beviljade stöd.

Arvsfondsdelegationen leds av en nämnd som utses av regeringen och som består av en ordförande, en vice ordförande och högst sju andra ledamöter. Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska delegationens ordförande arbeta inom Regeringskansliet. Majoriteten av ledamöterna ska vara personer som inte arbetar i Regeringskansliet. Arvsfondsdelegationen är beslutför när ordföranden eller vice ordföranden och minst hälften av de övriga ledamöterna är närvarande.

Regeringen redovisar årligen till riksdagen förvaltningen av Allmänna arvsfonden och fördelningen av stöd från fonden. Regeringen anger även inriktning och prioriteringar för Arvsfondsdelegationens verksamhet.

1.3 Kammarkollegiet

Allmänna arvsfonden förvaltas som en särskild fond av Kammarkollegiet. Till Kammarkollegiets uppgifter hör att bevaka Allmänna arvsfondens rätt till egendom, förvalta fondens kapital samt utföra administrativa och handläggande uppgifter åt Arvsfondsdelegationen. Kammarkollegiets kostnader finansieras med medel från Allmänna arvsfonden. Under 2021

fick Kammarkollegiet disponera en budget om cirka 92 miljoner kronor för detta ändamål.

Sedan 2012 har fonddelegationen inom Kammarkollegiet i uppdrag att besluta om långsiktig placeringsinriktning och strategiska frågor för förvaltningen av Allmänna arvsfondens kapital. Fonddelegationen, som utses av regeringen, är ett särskilt beslutsorgan inom Kammarkollegiet för kapitalförvaltningen. Den är sammansatt av personer med kompetens och lång erfarenhet inom kapitalförvaltning och närliggande områden. Kammarkollegiets kapitalförvaltning sker i syfte att tillgodose såväl behovet av en god direktavkastning som önskemålet om värdebeständighet.

Kammarkollegiet ska varje år till regeringen, i samband med att den egna årsredovisningen lämnas, även lämna en redovisning av förvaltningen av Allmänna arvsfonden (se *bilaga 1* för resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys). Redovisningen ska granskas av Riksrevisionen inom ramen för den årliga revisionen.

2 Förvaltningen av Allmänna arvsfonden

2.1 Hur Allmänna arvsfonden får egendom

När en person avlider utan att efterlämna maka, make eller närmare släktingar än kusiner och det finns egendom i dödsboet är Allmänna arvsfonden legal arvtagare i den mån egendomen inte har testamenterats till någon annan. Om den avlidne var änka eller änklings, tillfaller arvet Allmänna arvsfonden endast om det inte finns några arvsberättigade släktingar efter den först avlidna maken eller maken. En förutsättning för att dessa släktingar ska arva är att de till exempel inte uteslutits från arv på grund av testamente eller att de inte tidigare fått ut vad de är berättigade till.

Förutom genom arv kan fonden få egendom genom bland annat förmånstagarförordnande i försäkringsavtal, gåva eller testamente. Allmänna arvsfonden tillförs sedan juli 2016 också värdet av återvunna metaller efter kremation.

När det inte finns någon annan arvinge än Allmänna arvsfonden, och fonden inte uteslutits från arv genom testamente, ska Kammarkollegiet förordna en god man. Den gode mannen företräder fonden vid boutredningen och sköter det praktiska arbetet med boet. Vidare står den gode mannen under kollegiets tillsyn. Det övergripande målet är att avveckla dödsbon på ett etiskt, rättssäkert och kostnadseffektivt sätt, med respekt för den avlidne.

När avvecklingen av dödsboet är klar redovisar den gode mannen sin förvaltning till Kammarkollegiet och betalar in de medel som finns kvar till fonden.

Under 2021 inkom 1 541 avvecklings- och testamentsärenden till Kammarkollegiet, vilket är 144 färre ärenden än under 2020. Under 2021 avgjordes 1 259 avvecklings- och testamentsärenden, vilket är en minskning jämfört med 2020 då 1 551 ärenden avgjordes. Ärendebalanserna har därmed fortsatt att öka. Det finns flera skäl till detta. En viktig orsak är att omställningen och anpassningen till det nya ärende-

hanteringssystemet Platina har skapat friktion i handläggningen och tagit mycket tid. Dessutom har pandemin med åtföljande restriktioner haft en negativ påverkan på verksamheten, eftersom nuvarande arbetssätt förutsätter tillgång till omfattande fysiska ärendeakter. Kammarkollegiet har som internt mål för verksamheten att sju av tio dödsbon ska avvecklas inom tre år. Tillfälliga begränsningar i de tekniska möjligheterna att ta fram information ur handläggningssystemet gör att det saknas information om handläggningstiderna under 2021.

Under 2021 har en modell för intern kvalitetsuppföljning införts och tillämpats för första gången. Syftet med kvalitetsuppföljningsmodellen är att få en tydligare och mer kontinuerlig bild av hur handläggningen lever upp till verksamhetens övergripande mål. Resultatet från den första uppföljningen visar på att åtgärder sker utan dröjsmål och att kvaliteten i handläggningen är hög. Tillväxten av ärendebalanserna har till största delen skett i det avslutande ledet i arbetsprocessen, efter att samtliga aktiva avvecklingsåtgärder vidtagits. Arbetet att granska de gode männens slutredovisning har inte haft tillräcklig kapacitet och har blivit administrativt tyngre.

2.2 Allmänna arvsfonden avstår i vissa fall från egendom

Kammarkollegiet får i vissa fall besluta om att avstå från arv eller försäkringsbelopp när någon ansökt om att egendom ska avstås. Arv eller försäkringsbelopp som fonden har tagit emot får, helt eller delvis, avstås till någon annan om det med hänsyn till uttalanden av arvlåtaren eller andra särskilda omständigheter kan anses stämma överens med arvlåtarens yttersta vilja.

Enligt den tidigare lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden fick arv eller försäkringsbelopp också avstås till arvlåtarens släkting eller någon annan person som har stått arvlåtaren nära, om det kunde anses skäligt. Synen på vem som är att anse som närstående, liksom släktskapets betydelse, har dock kommit att ändras sedan bestämmelsen infördes 1928. I den nya lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden, som trädde i kraft den 1 juli 2021, har bestämmelsen ändrats (se 3 kap. 10 § andra stycket). Enligt den nya bestämmelsen får avstående göras till arvlåtarens sambo eller någon annan som genom beroendeförhållande stått arvlåtaren nära, om det kan anses skäligt. Detta innebär att sambor ska anses vara närstående utan att det finns något ytterligare krav på förhållandet mellan arvlåtaren och sambon. En släkting bedöms däremot på samma sätt som andra sökande i fråga om huruvida han eller hon får anses vara närstående. Av den nya bestämmelsen framgår vidare att vid skälighetsbedömningen ska särskilt beaktas graden av beroendeförhållande mellan arvlåtaren och den sökande samt om den sökande har behov av egendomen. Detta gäller oavsett om den sökande var sambo eller närstående på annat sätt till arvlåtaren.

Vidare får arv som utgörs av egendom av väsentlig betydelse från kulturhistorisk synpunkt eller från natur- eller kulturvårdssynpunkt avstås till en juridisk person som har särskilda förutsättningar att ta hand om

egendomen på lämpligt sätt. Om det finns särskilda skäl, får ett belopp av det arv som tillfallit Allmänna arvsfonden tillsammans med sådan egendom avstås till den som tar emot egendomen att användas för sådana omedelbara åtgärder som är nödvändiga för att bevara egendomen.

En ansökan om arvsavstående ska lämnas till Kammarkollegiet senast tre år efter dödsfallet eller efter det att arvet genom preskription tillfallit fonden. Om det i ett ärende om avstående av arv eller försäkringsbelopp som tillfallit Allmänna arvsfonden uppkommer någon fråga av särskild vikt från allmän synpunkt, ska kollegiet lämna över frågan med eget yttrande till regeringen för avgörande. I den nya förordningen om Allmänna arvsfonden har dock bestämmelsen om att ärenden med fråga av särskild vikt från allmän synpunkt ska lämnas över till regeringen tagits bort, vilket innebär att Kammarkollegiet från och med den 1 juli 2021 beslutar i samtliga ärenden om avstående av arv och försäkringsbelopp.

Under 2021 prövades och avgjordes 62 ansökningar om avstående. Av dessa bifölls 27 helt eller delvis, 29 avslogs och 6 ärenden avskrevs. Det innebär att 43 procent av ansökningarna bifölls helt eller delvis, 47 procent avslogs och 10 procent avskrevs.

2.3 Kammarkollegiets etiska riktlinjer för kapitalförvaltningen

Kammarkollegiet ser ekonomiskt, ekologiskt och socialt hållbar utveckling som en förutsättning för långsiktig tillväxt. Kammarkollegiets ESG-policy i kapitalförvaltningen (ESG står för Environment, Social and Governance factors) utgår från en etablerad normgrund, fastställda kriterier och en process som utvecklas för att vara en integrerad del i investeringsprocessen.

Normgrunden omfattar internationella konventioner för miljö, mänskliga rättigheter, arbetsrätt och antikorruption samt för humanitär rätt. Exempel på internationella normer som ska följas av de bolag Kammarkollegiet investerar i är:

- FN:s allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna
- ILO:s kärnkonventioner om rättigheter i arbetslivet
- Rio-deklarationen om miljö och utveckling
- FN:s konvention om biologisk mångfald
- FN:s konvention mot korruption

Kammarkollegiet följer i sin kapitalförvaltning Förenta nationernas principer för ansvarsfulla investeringar (Unpri). Policyn omfattar också fastställda kriterier för följande produkter och branscher: alkohol, pornografi, spel, tobak och vapen. För varje område finns begränsningar när det gäller placeringar i dessa produkter och branscher. Därutöver använder sig kollegiet av en så kallad positiv screening som innebär att bolag som anses långsiktigt hållbara även kommer att få en bättre långsiktig värdeutveckling. Av den anledningen tenderar dessa bolag att väljas som placeringsalternativ.

Det finns tre kategorier av medel som tillfaller Allmänna arvsfonden: influtna arv, medel från metallåtervinning (värdet av återvunna metaller efter kremering) och aktieutdelningar på befintligt kapital (direktavkastning).

I enlighet med den nu gällande lagen finns det längre något krav på att en tiondel av influtna medel ska läggas till fonden vid årets slut. I stället ska enligt 3 kap. 5 § i lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden regeringen varje år besluta hur stor del av fondens samlade tillgångar som ska vara tillgänglig för utdelning det närmast följande året, och samtidigt ange beräknad nivå för de två därpå följande åren. Regeringens beslut får inte medföra att fondens långsiktiga förvaltning och fortlevnad äventyras. Medel som har gjorts tillgängliga för utdelning, men som inte har fördelats under året, ska återgå till fondens samlade tillgångar.

De tidigare bestämmelserna och principerna för hanteringen av tillgångarna har under en lång följd av år gett ett kraftigt ökat värde på tillgångarna. Skälet för ändringen när det gäller att en tiondel av de influtna medlen inte längre ska läggas till fonden vid årets slut är att det i förlängningen blir svårt att upprätthålla legitimiteten för Allmänna arvsfonden om fonden fortsätter att växa utan att det avspeglas i de medel som lämnas för utdelning (prop. 2020/21:139 s. 32).

Influtna medel

Under 2021 uppgick summan av de medel som tillfallit Allmänna arvsfonden till 1 196 miljoner kronor, vilket är en ökning med 171 miljoner kronor (17 procent) från 2020.

Influtna arvsmedel, som redovisas till det verkliga värdet av det som betalas in till fonden, uppgick till 777 miljoner kronor under 2021. Detta är en minskning med 38 miljoner kronor (5 procent) sedan 2020.

Medel från metallåtervinning minskade under samma period med 2 miljoner kronor.

Direktavkastningen ökade med 120 miljoner kronor, eller 59 procent, jämfört med föregående år. Under 2020 valde många bolag att antingen begränsa eller stoppa utdelningar till följd av osäkra tider, på grund av covid-19-pandemin. När konjunkturen visade sig vara starkare än förmodat, delvis på grund av stora stimulanspaket, ökade utdelningarna igen. Dessutom har andelen i alternativa placeringar ökat, vilket normalt innebär en något högre direktavkastning.

Nedan, i tabell 2.1, redovisas medel som tillfallit Allmänna arvsfonden under åren 2017–2021.

Tabell 2.1 Medel som tillfallit Allmänna arvsfonden under året, miljoner kronor

	2021	2020	2019	2018	2017
Influtna arvsmedel*	777	815	981	596	789
Metallåtervinning	94	96	114	76	16
Kapitalisering (10 %)	-	-91	-124**	-60	-79
Direktavkastning	325	205	236	260	270
Summa	1 196	1 025	1 207	872	996

*Arv redovisas netto, vilket innebär att kostnader i dödsboet m.m. (restituerade arvsmedel) har dragits av från det influtna beloppet.

**Beloppet innehåller delbelopp som avser kapitalisering 2017 och 2018.

Utdelningsbara medel

Från och med den 1 juli 2021 är det regeringen som årligen fattar beslut om hur stor del av Allmänna arvsfondens samlade tillgångar som ska vara tillgängliga för utdelning under det kommande året, samt som anger beräknad nivå för de två därpå följande åren. Regeringens beslut får inte medföra att fondens långsiktiga förvaltning och fortlevnad äventyras. Högst en tiondel av de medel som regeringen beslutar om får fördelas till projekt som berör äldre personer. Sedan den 1 juli 2021 gäller dessutom att Allmänna arvsfondens kapital får tas i anspråk för fondens ändamål även till den del det redovisas som bundet.

Av tabell 2.2 framgår att 1 638 miljoner kronor var utdelningsbara under 2021. Beloppet består dels av de 1 775 miljoner kronor som fastställdes i redovisning för förvaltning av Allmänna arvsfonden 2020 och som för perioden 1 januari till 30 juni blir 888 miljoner kronor, dels av regeringens beslut om 750 miljoner kronor för perioden 1 juli till 31 december 2021.

Regeringen har beslutat att 1 600 miljoner kronor ska vara tillgängliga för utdelning ur Allmänna arvsfondens samlade tillgångar för 2022. Regeringen anger beräknad nivå för 2023 till 1 800 miljoner kronor och för 2024 till 2 000 miljoner kronor.

Tabell 2.2 Utdelningsbara medel, miljoner kronor

	2022	2021	2020	2019	2018
Utdelningsbart belopp	1 600	1 638	1 563	1 241	997

Beslutade och utbetalade medel

I tabell 2.3, se nedan, redovisas de medel som Arvsfondsdelegationen har beslutat om under året. Sedan 2016 fattar Arvsfondsdelegationen beslut om bidrag för upp till tre år. Tidigare fattade delegationen beslut för ett projektår i taget. För att kunna jämföra beslutsvolymen över tid redovisas i tabell 2.3 beslutade bidrag, mätt både som ettåriga beslut och som fleråriga beslut. Mätt som ettåriga beslut uppgick beslutade bidrag under 2021 till 814 miljoner kronor. Det är det högsta beslutade årsbeloppet i Allmänna arvsfondens historia. Jämfört med 2020 är det en ökning med 15 miljoner kronor, vilket motsvarar 2 procent. Mätt som fleråriga beslut

minskade dock volymen beslutade bidrag något 2021 jämfört med föregående år – från 817 till 803 miljoner kronor. Skr. 2021/22:264

Tabell 2.3 Beslutade bidrag, miljoner kronor

	2021	2020	2019	2018	2017
Ettåriga beslut	814	799	749	647	597
Fleråriga beslut	803	817	822	592*	1 011

* Minskningen 2018 beror på att det var relativt få nya projekt som startades samtidigt som det under 2017 var ett antal pågående projekt kvar i det gamla beslutssystemet.

Utbetalade bidrag avser de bidrag som har betalats ut till projekten under året. Kammarkollegiet betalar ut beviljat stöd efter rekvisition. Under 2021 betalades 797 miljoner kronor ut till projekt som beviljats stöd, vilket är en ökning med 75 miljoner kronor jämfört med 2020 (se tabell 2.4).

Tabell 2.4 Utbetalade bidrag, miljoner kronor

	2021	2020	2019	2018	2017
Utbetalade bidrag	797	722	673	664	718

2.5 Placeringsinriktning och avkastning

Allmänna arvsfondens förmögenhet förvaltas av fonddelegationen, som är ett särskilt beslutsorgan inom Kammarkollegiet för kapitalförvaltning. Fonddelegationen beslutar om långsiktig placeringsinriktning, hantering av risker och andra strategiska frågor för förvaltningen av fonden. Kollegiets kapitalförvaltning ska tillgodose såväl behovet av en god direkt avkastning som önskemålet om värdebeständighet.

Fondens bokförda värde uppgick den 31 december 2021 till 9 211 miljoner kronor (exklusive skulder), vilket är en ökning med 756 miljoner kronor från föregående år.

Marknadsvärdet uppgick den 31 december 2021 till 13 408 miljoner kronor (exklusive skulder), se tabell 2.5. Det är en ökning med 1 287 miljoner kronor jämfört med 2020.

Tabell 2.5 Allmänna arvsfondens värdeutveckling, miljoner kronor

Bokfört värde	2021	2020	2019	2018	2017
Tillgångar	9 211	8 455	7 212	6 552	6 014
Skulder	-607	-614	-549	-522	-475
Summa	8 605	7 841	6 663	6 030	5 539

Marknadsvärde	2021	2020	2019	2018	2017
Tillgångar	13 408	12 121	10 740	8 744	8 903
Skulder	-607	-614	-549	-522	-475
Summa	12 801	11 507	10 191	8 222	8 428

Fonddelegationen har beslutat att det långsiktiga reala avkastningskravet ska vara i genomsnitt tre procent per år. Detta mål är beslutat mot bakgrund av fondens långsiktiga placeringshorisont och möjlighet till högre riskpreferens. Det innebär att andelen riskfyllda tillgångar, som till exempel aktier, är hög. Förutom att den långsiktiga förväntade avkastningen blir högre med en stor andel riskfyllda tillgångar, betyder det att Allmänna arvsfonden kommer att få erfara år med låg avkastning. Kammarkollegiet har även ett så kallat taktiskt allokeringmandat att avvika från delegationens riktmärken. Den tillåtna avvikelserna varierar för respektive tillgångsslag.

Tabell 2.6 visar totalavkastningen per tillgångsslag för arvsfondens placeringar de senaste två åren. Med totalavkastning avses den sammantagna avkastningen av direktavkastning och marknadsvärdesförändringar under ett år.

Under 2021 har tillgångspriser för mer riskfyllda placeringar, som till exempel aktier och private equity, haft en mycket god utveckling, där till exempel den svenska börsen steg med cirka 34 procent. Samtidigt kan det noteras att volatiliteten (prisfluktuationen) på aktiemarknaden minskade jämfört med föregående år. Vid utgången av 2021 var det förvaltade kapitalet i fonden cirka 13,6 miljarder kronor, jämfört med 11,4 miljarder kronor vid årets början.

Tabell 2.6 Totalavkastning för Allmänna arvsfondens portfölj fördelat på tillgångsslag

Tillgångsslag	Avkastning 2021	Index 2021	Avkastning 2020	Index 2020
Räntekonsortiet	0,4	-0,3	1,6	1,2
Aktiekonsortiet Sverige	22,6	34,2	6,5	11,0
Aktieindexkonsortiet Utland	29,0	30,2	6,8	4,9
Aktieindexkonsortiet Sverige	32,2	33,1	8,1	8,1
Företagsobligationskonsortiet	0,8	-0,1	1,9	2,4
Aktiekonsortiet Kronan	-	-	13,7	n.a.
Alternativa investeringsfonder	10,7	11,9	-0,2	-0,2
Bankmedel	-0,1	-0,1	-0,2	-0,2
Portföljens totalavkastning	18,8	19,7	4,9	6,1

Den totala avkastningen på 18,8 procent under 2021 är att betrakta som god, eftersom den överstiger gällande inflation med cirka femton procentenheter. Fonddelegationens beslutade mål om en långsiktig real avkastning på tre procent har överträffats under senare år, vilket främst förklaras av en god utveckling på aktiemarknaden. En utvärdering bör dock främst göras på längre sikt eftersom fondens placeringshorisont är lång. I det korta perspektivet, det vill säga under 2021, har placeringsinriktningen med närmare 60 procent aktier lönat sig eftersom världens börser har stigit.

Portföljens avkastning var lägre än jämförelseindex under 2021. Den relativa underavkastningen förklaras i princip enbart av en lägre avkastning för förvaltning av svenska aktier. De övriga delarna, som

allokering och förvaltning av ränteplaceringar, gav positiva bidrag i Skr. 2021/22:264 förhållande till index.

2.6 Kostnader för förvaltning och administration

Allmänna arvsfondens medel används för att täcka Kammarkollegiets kostnader för förvaltning och administration av dödsboavveckling, hantering av återkravsärenden, fondförvaltning och utbetalningar av projektmedel. På samma sätt används fonden för att täcka kostnaderna för handläggning av projektansökningar och projektredovisningar inkomna till Arvsfondsdelegationen samt för controller-, kommunikations- och utvärderingsverksamhet.

De totala kostnaderna för de verksamheter som avsåg arvsfonden uppgick under 2021 till 85,9 miljoner kronor (se tabell 2.7). Det innebär att kostnaderna ökade med 9,1 miljoner kronor, eller 12 procent, jämfört med 2020.

Tabell 2.7 Förvaltnings- och administrationskostnader, miljoner kronor

	2021	2020	2019	2018	2017
Kammarkollegiet, totalt	40,0	35,5	31,7	29,4	28,8
Dödsboavveckling med mera	23,0	21,1	19,3	17,5	17,4
Fondförvaltning	15,0	12,5	10,5	10,0	9,5
Utbetalning av beviljat stöd	2,0	1,9	1,9	1,9	1,9
Kanslistöd för Arvsfondsdelegationen, totalt	45,9	41,3	41,8	41,5	38,9
Personalkostnader	28,3	25,3	24,3	24,4	22,2
Lokalkostnader	3,6	2,7	2,7	2,6	2,5
Övriga kostnader	14,0	13,4	14,8	14,5	14,2
Totalt förvaltnings- och administrationskostnader	85,9	76,8	73,5	70,9	67,7

För att volymen av beviljade projektmedel ska motsvara inflödet av medel till fonden har den handläggande och administrativa verksamheten vid Kammarkollegiet kontinuerligt stärkts. Detta har skett i takt med att inflödet av medel till fonden har ökat. Målsättningen har varit att med bibehållen eller ökad kvalitet i handläggningen bevilja mer projektmedel än tidigare. Sedan juli 2021 gäller att ökningen av fördelade medel ska ske inom den nivå som regeringen beslutar tillgänglig.

De totala kostnaderna för kanslistödet 2021 är 4,6 miljoner kronor högre än 2020; något som främst kan hänföras till den förstärkning av verksamheten som inlets utifrån det utökade uppdraget som den nya arvsfondslagen innebär.

Kanslistödets personalkostnader uppgick till 28,3 miljoner kronor, och ökningen beror främst på fler medarbetare i verksamheten. Bland annat har ett antal handläggartjänster, en juristtjänst samt en nyinrättad tjänst

med ansvar för erfarenhets spridning tillkommit under året. Lokal-kostnaderna uppgick till 3,6 miljoner kronor. Ökningen sedan i följande beror dels på förändrade principer för fördelning av myndighetens gemensamma kostnader (de s.k. overheadkostnaderna), dels på den utökning av verksamheten som skett under året och som naturligt innebär en högre andel av dessa kostnader. Övriga kostnader uppgick till 14,0 miljoner kronor och har framför allt ökat till följd av de ökade behoven av annonsering och andra konsultinsatser som förändringarna i den nya lagen medfört.

Tabell 2.8 visar utvecklingen av kostnaderna för kanslistöd för Arvsfondsdelegationen (driftskostnader) i förhållande till beslutade projektmedel. I kostnaderna ingår samtliga driftskostnader, det vill säga även del av Kammarkollegiets overheadkostnader (exempelvis lokal-kostnader och it-kostnader) samt verksamhetens kostnader för bland annat kommunikation och utvärdering.

Mätt som andel av beslutade projektmedel uppgick driftskostnaderna för kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen under 2021 till 5,3 procent, vilket är högre än 2020. Sett ur ett femårs perspektiv kan dock konstateras att andelen driftskostnader har minskat med 13 procent, samtidigt som kostnaderna för Arvsfondsdelegationens kanslistöd har ökat med 27 procent. Förklaringen är att volymen beslutade projektmedel procentuellt har ökat i högre takt än kostnaderna för Arvsfondsdelegationens verksamhet.

Tabell 2.8 Kostnader för kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen i förhållande till beslutade projektmedel, procent

	2021	2020	2019	2018	2017
Andel (%) driftskostnader	5,3	4,9	5,3	6,0	6,1

En annan indikator är driftskostnader per beslut om projektansökning. Denna indikator visar att driftskostnaderna per beslut ökade relativt kraftigt under 2021 (se tabell 2.9). Det beror på att driftskostnaderna ökade under 2021, samtidigt som antalet beslut minskade.

Som beslut räknas bifall och avslag, men även godkännande av de pågående projektens redovisningar samt de ansökningar som, efter ibland omfattande handläggning, har återkallats av den sökande organisationen och därmed läggs till handlingarna. Under 2021 uppgick antalet beslut till 1 304, varav 407 ärenden avsåg godkända redovisningar. Det innebär att antalet beslut minskade med knappt 3 procent jämfört med året innan.

Tabell 2.9 Kostnader för kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen, per beslut (kronor)

	2021	2020	2019	2018	2017
Driftskostnad per beslut	35 200	30 800	28 400	31 100	28 400

3 Fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden

3.1 Riktlinjer för fördelning av stöd

Handläggning av ärenden om stöd ur Allmänna arvsfonden regleras i lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden och förordningen (2021:403) om Allmänna arvsfonden. Arvsfondsdelegationen beslutar om fördelning av stöd ur Allmänna arvsfonden.

Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska stöd ur Allmänna arvsfonden främja verksamhet av ideell karaktär till förmån för fondens fyra målgrupper: barn, ungdomar, äldre personer och personer med funktionsnedsättning. Stöd ur fonden ska enligt lagen i första hand lämnas till verksamhet som är utvecklande för någon av arvsfondens målgrupper och som har förutsättningar att främja målgruppen även efter det att stödet har upphört. Stöd får också lämnas till anläggningar, lokaler och utrustning.

3.1.1 Projektstöd

De som kan få stöd ur Allmänna arvsfonden är organisationer som bedriver ideell verksamhet, men en offentlig huvudman kan beviljas stöd för utvecklingsverksamhet om det finns särskilda skäl. En kommun kan därför beviljas stöd för att genomföra ett projekt. I sådana fall ställs särskilt höga krav på att projektet är nyskapande och bedrivs i nära samarbete med en ideell förening. Stöd får inte ges till enskilda personer eller till vinstdrivande företag.

De övergripande kriterierna för stöd är reglerade i lagen om Allmänna arvsfonden. Verksamheten ska vara utvecklande för någon av fondens målgrupper och ha förutsättningar att främja målgruppen även efter det att stödet ur fonden har upphört. Stöd får inte lämnas till en organisation som löpande verksamhet. Stöd får inte heller ges till en organisation som har skulder för svenska skatter eller avgifter hos Kronofogdemyndigheten, eller som är i likvidation eller försatt i konkurs. Vid bedömningen av stöd ska hänsyn tas till om målgruppen deltar i planeringen eller genomförandet av verksamheten.

Enligt praxis kan ett projekt beviljas stöd ur Allmänna arvsfonden under normalt högst tre år.

3.1.2 Lokalstöd

Stöd kan även lämnas för del av kostnader för ny-, om- eller tillbyggnad av lokaler och anläggningar. Endast organisationer som bedriver ideell verksamhet kan beviljas lokalstöd. En organisation som beviljats lokalstöd är skyldig att under minst tio år bedriva den verksamhet som låg till grund för beslutet. Lokalen eller anläggningen ska ägas av den sökande föreningen eller hyras med långtidskontrakt. Genom den nya lagen om Allmänna arvsfonden sänks förbindelsetiden från tio till fem år i de fall den sökande hyr eller på annat sätt nyttjar lokalen. En förutsättning är dock att det finns särskilda skäl för att förordna om en kortare förbindelsetid,

exempelvis om hyresmarknaden på den aktuella orten är sådan att det är mycket svårt att få hyreskontrakt för en tioårsperiod och att sökanden kan visa dessa svårigheter vid ansökningstillfället.

Om lokalen eller anläggningen används till något annat ändamål än vad som överenskommit, kan ett beslut om återbetalning till Allmänna arvsfonden fattas. Den som beviljas stöd ska också bidra till finansieringen av projektet med en inte oväsentlig del. Under beredningen av sådana ansökningar hämtas det alltid in uppgifter om tillgängligheten för personer med funktionsnedsättning. Inför samtliga beslut om bifall för lokalstöds-ansökningar äger en dialog rum med berörd kommun.

3.1.3 Krav på redovisning

Varje mottagare av stöd ur Allmänna arvsfonden ska lämna en skriftlig redovisning av projektarbetet till Arvsfondsdelegationen, senast det datum som anges i beslutet om stöd. Dessutom ska en ekonomisk redovisning lämnas för hur det beviljade beloppet har använts. Den ekonomiska redovisningen ska vara bestyrkt av godkänd eller auktoriserad revisor.

Systemet med fleråriga projektstödsbeslut innebär att de årliga projektredovisningarna granskas och godkänns inför varje kommande projektår. Den ekonomiska redovisningen av projektstöd ska bestyrkas inför varje kommande projektår.

3.2 Inkomna och beslutade ärenden

Under 2021 inkom 1 277 ärenden till Arvsfondsdelegationen, vilket är något färre än de tre senaste åren. I tabell 3.1 redovisas det totala antalet inkomna ärenden fördelat på arvsfondens målgrupper. Målgruppen äldre personer är ny i den nya lagen.

Av tabellen framgår att flest ärenden avser målgruppen ungdomar. Under 2021 inkom 612 ärenden som rör ungdomar. Det är dock en minskning jämfört med 2020, då 662 ärenden inkom. Inkomna ärenden som rör barn uppgick till 280 under 2021, vilket är en minskning med 66 ärenden jämfört med året innan. Inkomna ärenden som rör personer med funktionsnedsättning minskade med 9 ärenden – från 322 ärenden 2020 till 313 ärenden 2021. Ärenden som rör barn och ungdomar med funktionsnedsättning hänförs till kategorierna barn respektive ungdomar i tabellen.

När det gäller den nya målgruppen äldre personer kom det in 45 ansökningar under året. Majoriteten av dessa inkom efter den 1 juli 2021, det vill säga efter att den nya lagen hade trätt i kraft.

Antalet ärenden i kategorin ”inte fondens målgrupp” har minskat något jämfört med föregående år. I denna kategori ingår även ärenden från enskilda personer.

Tabell 3.1 Antalet inkomna ärenden till Arvsfondsdelegationen fördelat på målgrupp

Skr. 2021/22:264

Målgrupp	2021	2020	2019	2018	2017
Barn	280	346	383	402	306
Ungdomar	612	662	607	616	487
Personer m. funktionsnedsättning	313	322	382	258	274
Äldre personer*	45	-	-	-	-
Inte fondens målgrupp	27	21	22	40	48
Totalt	1 277	1 351	1 394	1 316	1 115

*Varav 40 ansökningar inkom fr.o.m. den 1 juli 2021, det vill säga efter den nya arvsfondslagens ikraftträdande.

I tabell 3.2 redovisas antalet inkomna ärenden till Arvsfondsdelegationen fördelat på typ av ärende. Under 2021 inkom 862 ansökningar om stöd, vilket är ungefär 100 färre än året innan. Av dessa var 636 nya ansökningar och 226 så kallade fortsättningsansökningar för redan pågående projekt. Den viktigaste enskilda förklaringen till minskningen av antalet nya ansökningar torde vara pandemin. Antalet redovisningar som inkom till Arvsfondsdelegationen under 2021 uppgick till 395, vilket är 19 fler redovisningar än 2020.

Tabell 3.2 Antalet inkomna ärenden till Arvsfondsdelegationen, fördelat på typ av ärende

Typ av ärende	2021	2020	2019	2018	2017
Ansökningar	862	963	970	927	834
Övriga ärenden	20	12	8	11	18
Redovisningar	395	376	416	378	263
Totalt	1 277	1 351	1 394	1 316	1 115

3.3 Bifalls- och avslagsbeslut

Under 2021 fattade Arvsfondsdelegationen sammanlagt 897 beslut (se tabell 3.3). Det är en minskning jämfört med tidigare år. Sett över en femårsperiod är antalet bifall respektive godkännanden kvar på en relativt hög nivå. Antalet övriga ärenden har stadigt minskat under femårsperioden.

Bifall beslutas av Arvsfondsdelegationen och innebär att en organisation får projektmedel för ett nytt projekt eller ökad budgetram för ett pågående projekt. Godkännanden innebär att Kammarkollegiet godkänt att ett pågående projekt får fortsätta enligt plan ytterligare ett år, inom den budgetram som Arvsfondsdelegationen har beslutat om. Antalet bifall/godkännanden under 2021 var 443. Det är något färre bifall än under de senaste två åren, men ett relativt högt antal sett över en femårsperiod.

Arvsfondsdelegationen beslutade att avslå 401 ansökningar under 2021. Det är ett lågt antal jämfört med tidigare år, vilket främst hänger samman med det lägre ansökningstrycket för projektstöd under pandemin.

Orsakerna till avslagen har bland annat varit att projekten inte bedömts vara tillräckligt nyskapande, att de inte haft tillräckligt hög delaktighet från målgruppen eller att de avsett verksamhet som redan finns som reguljär verksamhet. Andra ansökningar har avslagits på grund av att de inte haft en rimlig plan för projektets överlevnad, att de avsett kostnader för enstaka arrangemang eller att ansökan kommit från enskilda personer eller nystartade föreningar.

Tabell 3.3 Antalet beslut tagna av Arvsfondsdelegationen, exklusive redovisningar

Beslut	2021	2020	2019	2018	2017
Bifall/Godkännande	443	459	462	377	369
Avslag	401	452	492	441	553
Övriga	53	65	88	97	113
Totalt	897	976	1 042	915	1 035

Tabell 3.4 visar antalet bifallsbeslut (beslut om nya projekt och fortsättning av pågående projekt) fördelat på målgrupp. Av tabellen framgår att antalet bifallsbeslut under perioden 2017–2021 har varit flest för verksamhet till förmån för ungdomar. Verksamhet till förmån för ungdomar utgjorde cirka hälften av bifallsbesluten under 2021, medan verksamhet med barn respektive personer med funktionsnedsättning som målgrupp stod för ungefär en fjärdedel av bifallsbesluten vardera. Endast två bifallsbeslut gällde verksamhet för äldre personer.

Tabell 3.4 Antalet bifallsbeslut fördelat på målgrupp

Målgrupp	2021	2020	2019	2018	2017
Barn	97	103	112	105	99
Ungdomar	221	234	246	171	160
Personer med funktionsnedsättning	123	122	104	101	110
Äldre personer	2	-	-	-	-
Totalt	443	459	462	377	369

Tabell 3.5 visar antalet avslagsbeslut fördelat på målgrupp. Av tabellen framgår att verksamhet till förmån för ungdomar utgör den största gruppen även när det gäller antalet avslagsbeslut. Verksamhet till förmån för ungdomar utgjorde drygt hälften av avslagsbesluten under 2021. Verksamhet som hade personer med funktionsnedsättning som målgrupp stod för 24 procent av avslagsbesluten, medan motsvarande andel för målgruppen barn var 21 procent. Den nya målgruppen äldre personer stod för drygt 2 procent av avslagsbesluten.

Tabell 3.5 Antalet avslagsbeslut fördelat på målgrupp

Målgrupp	2021	2020	2019	2018	2017
Barn	83	134	164	157	166
Ungdomar	205	226	235	207	252
Personer med funktionsnedsättning	97	82	78	62	106
Äldre personer	10				
Inte fondens målgrupper	6	10	15	15	29
Totalt	401	452	492	441	553

Under 2021 fick 192 ansökningar om nya projekt bifall, vilket är fem färre än under föregående år. Det innebär att i genomsnitt 32 procent av de nya ansökningar som delegationen har fattat beslut om under året har beviljats stöd (se tabell 3.6). Det är en hög siffra sett över femårsperioden, men även historiskt sett.

För lokalstöd var andelen bifall 47 procent. Även om det är en något lägre bifallsfrekvens än året innan, är det högt jämfört med tidigare år.

För nya projektstöd var bifallsfrekvensen 26 procent, vilket är den högsta bifallsfrekvensen på mer än 15 år.

Tabell 3.6 Andelen bifall för nya ansökningar om lokalstöd respektive projektstöd, i procent

	2021	2020	2019	2018	2017
Bifallsfrekvens lokalstöd	47	51	44	34	29
Bifallsfrekvens projektstöd	26	24	24	23	25
Bifallsfrekvens totalt	32	30	28	26	26

Arvsfondsdelegationen fattar sedan 2016 beslut om fleråriga projektstöd. Föregående års projektredovisning ska dock godkännas innan ett projekt kan fortsätta med finansiering ur Allmänna arvsfonden. Det görs i samband med att projektplanen för nästkommande år hanteras. Även projektens slutredovisningar granskas. Under 2021 granskades och godkändes totalt 407 redovisningar. Det är en ökning jämfört med föregående år och ett relativt stort antal jämfört med hela femårsperioden.

3.4 Beviljade medel 2021 fördelat på målgrupp

I avsnitt 3.4–3.7 redovisas översiktligt projekt- och lokalstödsmedel som Arvsfondsdelegationen fattade beslut om under 2021. Den dominerande stödformen är projektstöd, som innebär att föreningen får stöd för att utveckla en verksamhet, metod, utbildningsinsats eller delaktighets- eller informationsarbete. Projektstöd ges normalt under högst tre år. Lokalstöd innebär att en förening kan få stöd för ny-, om- och tillbyggnad av en lokal eller anläggning som behövs för att driva en utvecklande verksamhet. Om inget annat anges, gäller redovisningen båda stödformerna. I några enstaka fall har samma projekt fått fler än ett beslut under samma år – så kallade

tilläggsbeslut. Därför skiljer sig antalet bifallsbeslut från antalet beviljade projekt.

För att kunna jämföra beslutsvolymen över tid beräknas de fleråriga besluten som om de vore ettåriga. Med en sådan justering fördelades 814 miljoner kronor till 397 projekt under 2021. Antalet projekt som fick bidrag ur Allmänna arvsfonden var lägre än de senaste två åren. Antalet bifallsbeslut var under året 443 (se tabell 3.3) till de 397 projekten. Att antalet bifallsbeslut är fler än antalet projekt beror på att vissa projekt också fick ett tilläggsbeslut, som i många fall orsakades av den pågående pandemin.

Under 2021 gick 52 procent av de beslutade medlen till målgruppen ungdomar (12–25 år). Till målgruppen barn (0–11 år) gick 23 procent av de beslutade medlen, och motsvarande andel till målgruppen personer med funktionsnedsättning var 25 procent. Endast två projekt med fokus på äldre personer beviljades medel, till ett belopp av drygt 1,1 miljoner kronor. Detta innebär att mindre än en procent av projektmedlen tilldelades den nya målgruppen äldre personer.

Den procentuella fördelningen av beviljade medel skiljer sig något från 2020. Andelen medel till målgruppen personer med funktionsnedsättning har ökat något, medan medel till målgruppen ungdomar har minskat i motsvarande omfattning. I sammanhanget bör nämnas att projekt som riktar sig till barn och ungdomar med funktionsnedsättning redovisas under rubriken barn respektive ungdomar. Projekt där den huvudsakliga målgruppen är personer över 65 år utan funktionsnedsättning kategoriseras som äldreprojekt.

3.4.1 Målgruppen barn

Under 2021 beslutade Arvsfondsdelegationen om fördelning av nästan 187 miljoner kronor till projekt med målgruppen barn, se tabell 3.7. Det är en ökning med 6 miljoner kronor jämfört med 2020. Antalet beviljade projekt var 87, vilket är sju färre än året innan. Det projektändamål som beviljades mest medel var liksom tidigare år fritid/idrott.

Tabell 3.7 Projekt till förmån för barn under 12 år

Projektändamål	Antal projekt	Belopp, tkr
Fritid/idrott	26	51 005
Information/utbildning	14	28 011
Familjestöd	9	22 018
Kultur	8	12 101
Barn i utsatta situationer	6	16 451
Demokrati och delaktighet	6	11 222
Förebygga brott, våld och mobbning	4	6 663
Psykisk ohälsa	4	15 046
Integration	3	5 334
Hjälpmedel	2	4 121
Jämställdhet och könsroller	1	3 516
Drogförebyggande	1	2 706

Kost och motion	1	1 364	Skr. 2021/22:264
Bemötande	1	5 680	
Tillgänglighet	1	1 651	
Totalt	87	186 889	

3.4.2 Målgruppen ungdomar

Under 2021 fattade Arvsfondsdelegationen beslut om nästan 427 miljoner kronor till projekt med målgruppen ungdomar, se tabell 3.8. Jämfört med 2020 är det en minskning med 7 miljoner kronor. Antalet beviljade projekt var 202, vilket är 16 färre än året innan. Liksom för målgruppen barn är fritid/idrott det vanligaste ändamålet för projekt som riktar sig till ungdomar.

Tabell 3.8 Projekt till förmån för ungdomar 12–25 år

Projektändamål	Antal projekt	Belopp, tkr
Fritid/idrott	71	170 544
Demokrati och delaktighet	29	65 723
Kultur	28	52 430
Information/utbildning	15	30 321
Psykisk ohälsa	13	27 747
Förebygga brott, våld och mobbning	12	26 036
Arbete/sysselsättning	11	12 814
Integration	7	13 205
Jämställdhet/könsroller	7	10 029
Organisationsutveckling	2	4 420
Rehabilitering	2	4 167
Drogförebyggande	2	3 708
Barn och unga i utsatta situationer	1	2 379
Kost och motion	1	1 552
Bemötande	1	1 473
Totalt	202	426 549

3.4.3 Målgruppen äldre personer

Sedan den 1 juli 2021 ingår äldre personer som en målgrupp för Allmänna arvsfonden. Under det andra halvåret 2021 kom det in 40 ansökningar som fokuserar på äldre personer. Innan årets slut biföll Arvsfondsdelegationen två av dessa ansökningar, medan tio avslogs.

Stockholms schackförbund fick knappt 2,5 miljoner kronor för det treåriga projektet Vi spelar ihop – ett generationsmöte vid schackbrädet. Projektet kommer att utforma schackbaserade mötesprogram som främjar möten över generationsgränserna, till exempel mellan barn och deras mor- eller farföräldrar. Metoden som ska utvecklas bygger på att all verksamhet ska kunna genomföras både online och genom fysiska träffar.

Nordingrå intresse- och företagarförening fick 416 000 kronor för ett lokalstödsprojekt. Syftet med projektet är att främja fysisk och psykisk hälsa för bland annat äldre personer genom att tillgängliggöra sjönära naturupplevelser i Nordingrå. I projektet ingår att anlägga en tillgänglighetsanpassad promenadslinga, som bland annat kommer att användas av pensionärs- och funktionshindersorganisationer för aktiviteter som tipspromenader, bingo och stavgång.

3.4.4 Målgruppen personer med funktionsnedsättning

Under 2021 beslutade Arvsfondsdelegationen om fördelning av drygt 199 miljoner kronor till projekt med fokus på målgruppen personer med funktionsnedsättning (se tabell 3.9). Det är en ökning med 25 miljoner kronor jämfört med 2020. Antalet beviljade projekt var 106, vilket är två fler än under föregående år. Fritid/idrott var det vanligaste projektändamålet, följt av information/utbildning och psykisk ohälsa.

Tabell 3.9 Projekt till förmån för personer med funktionsnedsättning

Projektändamål	Antal projekt	Belopp, tkr
Fritid/idrott	30	50 881
Information/utbildning	19	39 129
Psykisk ohälsa	15	29 884
Kultur	12	19 532
Demokrati och delaktighet	11	27 770
Rehabilitering	6	10 929
Arbete och sysselsättning	3	5 116
Tillgänglighet	3	3 843
Kost och motion	2	2 380
Teknikstöd	1	893
Hjälpmedel	1	621
Förebygga brott, våld och mobbing	1	3 300
Familjestöd	1	2 528
Integration	1	2 518
Totalt	106	199 324

3.5 Geografisk fördelning av beviljade medel 2021

Av de medel som beslutades under 2021 fördelades nästan 469 miljoner kronor (58 %) till lokala och regionala projekt. Till kategorin lokala och regionala projekt hör projekt som genomförs på en eller flera angränsande orter, i ett eller flera angränsande län samt projekt som genomförs exempelvis i ett par av storstadsregionerna. Varje projekt inkluderas bara en gång i statistiken och projektet hänförs till det län där organisationen har sitt säte.

Resterande medel gick till det som definieras som nationella projekt. Exempel på nationella projekt är barn- och ungdomsprojekt som samarbetar med kulturinstitutioner över hela landet eller en nationell

funktionshindersonsorganisation som har tagit fram en utbildningsstrategi för personer som har neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Skr. 2021/22:264

År 2021 uppgick antalet beviljade lokala och regionala projekt till 244, vilket motsvarar 55 procent av samtliga beviljade projekt under året. Det innebär att andelen nationella projekt är något större än tidigare år.

Flest ansökningar kommer från föreningar i storstadsområdena, vilket är naturligt eftersom det också finns flest föreningar där. Föreningar i de tre storstadsområdena är också de som har fått flest bifall och flest avslag på inkommande ansökningar. Ett stort antal beviljade projekt genomförs av organisationer som har sitt säte i Stockholm, men merparten av dessa projekt bedöms vara nationella.

Tabell 3.10 visar den länsvisa fördelningen av beviljade medel ur Allmänna arvsfonden under 2021. Tabellen visar endast de lokala och regionala projekten och lokalstödsprojekten är inkluderade. De nationella projekten är däremot inte medräknade. Under 2021 blev projekt i samtliga län beviljade stöd ur Allmänna arvsfonden.

Tabell 3.10 Lokala och regionala projekt, fördelat på län

Län	Antal projekt	Belopp, mnkr
Skåne	45	88
Stockholm	39	77
Västra Götaland	33	65
Västerbotten	17	31
Gävleborg	13	30
Östergötland	10	14
Kronoberg	9	18
Örebro	8	16
Dalarna	8	12
Jämtland	7	17
Norrbotten	7	16
Värmland	7	15
Uppsala	7	8
Kalmar	6	11
Västmanland	6	7
Halland	5	9
Västernorrland	5	7
Södermanland	4	11
Jönköping	4	7
Blekinge	2	6
Gotland	2	4
Totalt	244	469

3.7 Arvsfondens stöd under 2021 fördelat på organisationskategori

Ansökningarna till Arvsfondsdelegationen kommer från ett brett spektrum av organisationer och föreningar runt om i landet. För att ge en bild av vilka organisationer och föreningar som beviljas medel ur Allmänna arvsfonden delas de in i olika kategorier.

I tabell 3.11 redovisas vilken typ av organisation som står som ansvarig projektägare för de projekt som fick finansiering ur Allmänna arvsfonden under 2021. I nästan alla projekt finns det dock ett antal andra organisationer som medverkar som samarbetspartners. Det handlar både om samarbeten med ideella organisationer och med offentliga aktörer, som skolor, fritidsförvaltningar, sjukhus och socialtjänsten. Vissa organisationer har under året fått stöd till fler än ett projekt. I *bilaga 2* redovisas samtliga organisationer som fick stöd ur Allmänna arvsfonden under 2021.

Idrottsföreningar är, likt föregående år, den kategori som har fått flest bifallsbeslut. En stor andel av de projekt som bedrivs av idrottsföreningar avser lokalstöd, det vill säga finansiering av byggnation av lokaler och anläggningar. De idrottsföreningar som har fått stöd avser främst att utöka sina verksamheter med nya eller fler aktiviteter och att nå nya målgrupper, bland annat personer med funktionsnedsättning, unga som inte är föreningsaktiva och nyanlända barn och ungdomar. Många av organisationerna samarbetar med andra föreningar och med offentlig verksamhet, till exempel skolor.

Liksom tidigare år är funktionshindersorganisationer den kategori som har fått näst flest projekt finansierade av Allmänna arvsfonden. Projekt som beviljats stöd i denna kategori är bland annat inriktade på metodutveckling, att ge socialt stöd, öka delaktigheten hos målgruppen samt förbättra den psykiska hälsan för personer med vissa funktionsnedsättningar. Det finns också projekt som syftar till att skapa förutsättningar för sysselsättning och utbildning, eller stödja personer med vissa sjukdomar.

De organisationskategorier som kommer härnäst, sett till antalet bifallsbeslut, är kulturföreningar respektive studieförbund. Projekt som drivs av kulturföreningar omfattar olika former av kulturaktiviteter och konstformer, som film, körsång, dans och teater. Syftet med projekten är exempelvis att öka delaktigheten och tillgängligheten samt skapa social gemenskap och minska utanförskap för olika målgrupper, som barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning. I denna kategori finns också projekt som har inriktning mot hållbarhets- eller demokratifrågor för målgrupperna barn och ungdomar.

Flera av projekten som drivs av studieförbunden är kulturprojekt. Här kan nämnas körledarutbildning, produktion av kortfilmer, radiopodd, teater och berättarverkstad. Många av projekten syftar till att minska den psykiska ohälsan och bryta isoleringen för vissa grupper, bland annat för personer med demenssjukdom och personer med vissa funktionsnedsättningar. Förutom att driva egna projekt är det vanligt att studieförbunden är samarbetspartners i arvsfondsprojekt.

Projekt drivna av stiftelser har stor variation. Här kan till exempel nämnas projekt som syftar till att bryta tystnaden kring våld i nära relationer eller att göra kultur- och stadsutveckling mer tillgänglig och möjlig att påverka för barn och unga.

Ungdomsorganisationer och offentliga huvudmän hade lika många bifallsbeslut. Ungdomsorganisationers projekt syftar exempelvis till att stärka barns och ungas medvetenhet om värdegrundsfrågor och att ge målgruppen kunskap och verktyg för att stå emot extremistiska budskap och propaganda på nätet. Inom denna kategori finns även projekt som syftar till ökad psykisk hälsa och att på olika sätt stärka barn och unga som individer. Här finns också projekt som särskilt är inriktade mot nyanlända, exempelvis att förbättra bemötande och mottagande av unga nyanlända hbtqi-personer.

Offentliga huvudmän kan söka medel ur fonden om projekten utförs i samverkan med en eller flera ideella föreningar. Flera projekt rör barns och ungas psykiska hälsa och drivs inom exempelvis hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Några projekt är kulturprojekt med syfte att skapa nya mötesplatser för bland annat ungdomar.

Organisationskategorierna Sociala organisationer, Organisationer bildade på etnisk grund och Trossamfund utgör en mindre andel av bifallsbesluten. Projekt inom dessa organisationskategorier riktar sig till olika utsatta grupper i samhället och syftar bland annat till ökad delaktighet, social inkludering och minskat socialt utanförskap.

Inom kategorin Övriga återfinns ett brett spektrum av organisationer som ägnar sig åt vitt skilda verksamheter. Exempel på organisationer inom denna kategori är Barnens rätt i samhället (Bris), Civil Rights Defenders, Ecpat Sverige, Fritidsbanken Sverige, Föreningen Tidigt Föräldrastöd, Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU) och SPF Seniorerna.

Tabell 3.11 Bifallsbeslut fördelat på organisationskategori

Organisationskategori	Antal bifallsbeslut	Belopp, tkr
Idrottsföreningar	113	239 404
Funktionshindersorganisationer	70	127 876
Kulturföreningar	35	54 151
Studieförbund	35	50 840
Stiftelser	30	61 489
Offentliga huvudmän	24	37 744
Ungdomsorganisationer	24	43 212
Sociala organisationer	12	25 993
Organisationer bildade på etnisk grund	4	4 658
Trossamfund	2	2 740
Universitet//högskolor/folkhögskolor	0	0
Övriga	94	165 775
Totalt	443	813 881

En analys av de ansökningar som inkom under 2021 visar att 49 procent av organisationerna som sökte medel ur Allmänna arvsfonden inte hade sökt medel ur fonden tidigare. Det är en något lägre andel än 2020, då

motsvarande andel var 53 procent. Analysen baseras på en genomgång av ansökningar inkomna från och med 2004.

Liksom de senaste åren har majoriteten av de organisationer som fick stöd för nya beviljade projekt under 2021 inte fått stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare. Åren 2017–2021 låg andelen organisationer som inte fått stöd ur fonden tidigare mellan 63 och 65 procent.

3.8 Fördelning av lokalstöd

Under 2021 uppgick antalet beviljade lokalstödsprojekt till 86 (se tabell 3.12), vilket är det högsta antalet i modern tid. Beviljade medel för dessa projekt uppgick till 217 miljoner kronor, vilket innebär en liten minskning av beloppet jämfört med föregående år.

Tabell 3.12 Lokalstöd, antal beviljade ansökningar och beviljat belopp

	2021	2020	2019	2018	2017
Antal beviljade ansökningar	86	83	69	58	53
Beviljat belopp, mnkr	217	220	159	125	113

Av projekten som beviljades lokalstöd 2021 utgjordes majoriteten (94 procent) av lokaler och anläggningar för idrott och fysisk aktivitet. Traditionella idrottsföreningar står bakom en majoritet av projekten, men även samhälls- och intresseföreningar förekommer.

Anläggningar som erbjuder spontanidrott och aktiviteter utomhus var vanligast under 2021, då nitton projekt hade denna inriktning. Ökningen tros ha sin förklaring i covid-19-pandemin, då restriktionerna har gjort att många föreningsaktiviteter har varit inställda och fler har velat röra sig utomhus. Inom denna kategori återfinns aktivitetsparker och spontanidrottsanläggningar, som exempelvis multiarenor med konstgräs, sarg och bollmål, skateboard- och parkourparker, utegym, hinderbanor och lekplatser.

Padelprojekten, som har dominerat i statistiken under tre år, kommer på en andra plats med tretton beviljade projekt. Detta är en minskning med drygt 20 procent jämfört med 2020.

På tredje plats återfinns cykel- och mountainbikeanläggningar, exempelvis pumptracks och MTB-banor.

Om man ser till beviljade medel under 2021 hamnar fotbollsanläggningar i topp (34,7 miljoner kronor fördelade på nio projekt), följt av aktivitetsparker/spontanidrottsanläggningar och aktivitetshus. Beviljade medel till padelprojekt minskade med nästan 60 procent, jämfört med 2020. Förutom att antalet projekt var färre än året innan var projekten i sig billigare, då det i större utsträckning handlade om utomhusbanor i stället för padelhallar.

Skåne var det län som hade flest beviljade lokalstödsprojekt under 2021, följt av Västra Götaland och Dalarna (se tabell 3.13).

Tabell 3.13 Lokalstöd fördelat på län

Skr. 2021/22:264

Län	Antal beviljade ansökningar	Beviljat belopp, mnkr
Skåne	11	29
Västra Götaland	8	18
Dalarna	7	10
Gävleborg	6	21
Stockholm	6	17
Västerbotten	5	15
Jämtland	5	14
Norrbotten	5	13
Värmland	5	12
Östergötland	5	6
Kronoberg	4	10
Västernorrland	4	6
Södermanland	3	10
Kalmar	3	7
Örebro	2	7
Västmanland	2	4
Jönköping	1	5
Blekinge	1	5
Halland	1	4
Gotland	1	3
Uppsala	1	0,2
Totalt	86	217

3.9 Fördelning av stöd genom särskilda satsningar

Arvsfondsdelegationen kan uppmärksamma en specifik målgrupp eller ett angeläget område genom en så kallad särskild satsning. En särskild satsning innebär normalt att Allmänna arvsfonden under en treårsperiod fokuserar särskilt på området eller målgruppen. Projekten inom de särskilda satsningarna utvärderas gemensamt av en extern utvärderare. Under tiden satsningen pågår genomförs särskilda kommunikationsinsatser för att få in fler ansökningar som överensstämmer med satsningens inriktning och syfte. I övrigt gäller samma krav som för övriga projekt.

I detta avsnitt redovisas kortfattat de satsningar som pågick under 2021: satsningen på äldre personer med funktionsnedsättning (Ålder är inget hinder) och satsningen på barns och ungas psykiska hälsa (Psykbryt).

3.9.1 Ålder är inget hinder

Under våren 2018 och fram till och med april 2021 genomförde Allmänna arvsfonden den treåriga satsningen Ålder är inget hinder. Syftet med satsningen var att öka tillgängligheten och delaktigheten i samhället för äldre personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga.

Pandemin har slagit hårt mot många äldre och sköra i samhället, då fysiska kontakter har reducerats och ersatts av digitala möten. De ansökningar som har kommit in till fonden har visat på målgruppens behov av att skapa träffpunkter och mötesplatser för att umgås och erbjuda aktiviteter. Många projekt har också handlat om att målgruppen vill bli mer delaktig i det digitala samhället. Projektens informationsmaterial, som från början var tänkta att tryckas och distribueras, har i stället sammanställts och publicerats på en webbsida eller tillgängliggjorts i form av en podd. Satsningen har inneburit att arvsfonden, genom sin externa marknadsföring, har kunnat knyta kontakter med nya organisationer som möter målgruppen. Under hösten 2021 fick Linköpings universitet i uppdrag att genomföra en utvärdering av satsningen i form av en dokument- och enkätstudie. Studien syftar bland annat till att belysa projektens framkomliga vägar och hinder och att ta reda på målgruppens upplevelser av insatserna. Utvärderingen kommer att redovisas under våren 2023.

Ett exempel på projekt som beviljats medel inom ramen för satsningen är SPF Seniorernas projekt Hemtjänstindex. Syftet med projektet är att utveckla ett index som beskriver kvaliteten i hemtjänsten i landets kommuner. Hemtjänstindexet utgår från målgruppens önskemål och synpunkter, Socialstyrelsens brukarundersökning, Sveriges Kommuner och Regioners kommunenkät samt statistik från Statistiska centralbyrån. Det underlag som samlas in under projektets gång ska sammanställas och presenteras på en användarvänlig webbsida. Projektet ska resultera i en tjänst riktad till landets kommuner och kommer att avgiftsfinansieras.

Ett annat exempel är projektet Mobilt hem- och vårdteam för äldre döva och teckenspråkiga. Projektet drivs av Jönköpings läns Dövas och Teckenspråkigas Förbund och berör kommunerna i Gislaved, Jönköping och Nässjö. Syftet med projektet är bland annat att stärka och komplettera samarbetet med kommunernas ordinarie hemvårds- och serviceteam, utifrån förutsättningarna i de tre kommunerna. Den långsiktiga målsättningen är att kunna erbjuda målgruppen en väl fungerande nära och samordnad vård.

I maj 2021 hade 41 projekt beviljats drygt 97 miljoner kronor i bidrag inom ramen för satsningen Ålder är inget hinder.

3.9.2 Psykbryt

Arvsfondsdelegationen vill stödja fler projekt med fokus på barns och ungas psykiska hälsa. Ett led i detta är kommunikationssatsningen Psykbryt, som pågår under 2020–2022. Satsningen verkar för att fler projektansökningar med fokus på psykisk hälsa hos barn och unga ska beviljas, men syftar också till att öka kännedomen hos relevanta aktörer om metoder, modeller och lärdomar från tidigare och pågående arvsfondsprojekt. För att inspirera till att söka stöd hos Allmänna arvsfonden och för att sprida kunskap om projekten har ämnet lyfts i flera kanaler.

Ett projekt som har fått mycket uppmärksamhet, bland annat genom artiklar i Allmänna arvsfondens nyhetsbrev, är We and sports. Projektet hjälper idrottande ungdomar att påverka sitt mentala välmående med

kunskap och verktyg för att hantera livets med- och motgångar. Syftet är också att minska den skam och stigmatisering som psykisk ohälsa kan innebära. Projektledaren Ante Andersson tilldelades i mars 2022 utmärkelsen Årets eldsjäl i kategorin Hälsa för sitt engagemang i projektet.

Tre arvsfondsprojekt med fokus på barn och unga som anhöriga uppmärksammades vid den nationella anhörigdagen, som ägde rum den 6 oktober 2021. Projekten är: BRA-samtal för yngre barn (Stiftelsen Allmänna Barnhuset), Återhämtningsguiden – för dig som står nära någon som mår dåligt (NSPH Skåne) och #vägra skuld (Studieförbundet Vuxenskolan Västra Götaland). Projekten arbetar på olika sätt med att utveckla stöd till anhöriga.

Projekt med fokus på barns och ungas psykiska hälsa lyfts regelbundet i Allmänna arvsfondens sociala medier (Facebook och Instagram). I maj 2021 skickades boken Livsfarliga snack ut till nästan 117 000 nioåringar runt om i landet. Boken innehåller kunskap, tips och praktiska övningar som hjälper både barn och föräldrar att bli bättre på att prata om känslor. När nyheten delades i Allmänna arvsfondens sociala medier resulterade inlägget i 4 500 interaktioner.

Inom ramen för satsningen har det även tagits fram en medierapport. Där konstateras att Allmänna arvsfonden omnämns i 68 artiklar under året, med koppling till temat psykisk ohälsa bland barn och unga. Det innebär en räckvidd på 5 miljoner möjliga lästillfällen. Publiciteten nådde sin topp i mars 2021 i samband med att Bris, genom arvsfondsprojektet Trygg på natten, öppnade sitt chatt- och telefonstöd dygnet runt. Detta är Sveriges första och enda stöddlinje för barn som är öppen dygnet runt.

3.10 Pandemins påverkan på genomförandet av arvsfondsprojekt

Projektet har även under 2021 påverkats på olika sätt av covid-19-pandemin. Många projekt har ändrat både planering och aktiviteter utifrån rådande restriktioner och målgruppernas utsatthet. Till exempel har möten och stödarbeten övergått till digitala former. Det har varit nödvändigt med en flexibilitet i handläggningen av och kontakten med projektet. En del projekt har förlängts inom befintlig budget, bland annat på grund av att omställningen till digitala alternativ har tagit tid. Vissa projekt som har beviljats medel under pandemin har också valt att skjuta fram projektstarten.

Målgruppernas delaktighet i projektet har förändrats i och med att projektet har ställt om till digitala former. I vissa fall har delaktigheten blivit lägre, till exempel när det gäller målgrupperna barn och äldre. De projekt som redan innan pandemin hade en digitaliserad verksamhet, till exempel digitala läromedel, har fått ökat intresse och en skjuts framåt. Projektets förmåga att ställa om efter de nya förutsättningarna har dock överlag varit mycket god.

Föreningar som har fått lokalstöd har också påverkats negativt av covid-19-pandemin. Restriktionerna har inneburit begränsningar för exempelvis gruppaktiviteter. Många föreningar har tvingats ställa in, ta paus eller ställa om sin verksamhet i väntan på nya rekommendationer. Att aktiviteter ställs

in har gjort att föreningar inte har kommit i gång med verksamhet alls eller i mindre utsträckning än planerat. Vissa har också tappat medlemmar eller inte kunnat rekrytera nya medlemmar. De föreningar som har inomhus-hallar har drabbats av minskade intäkter som var tänkta att täcka driften av lokaler, anläggningar och verksamheter. Pandemin har även inneburit att föreningar har fått skjuta upp byggnationer, vilket gör att deras slut-rapporteringar har blivit försenade. Ökade priser på byggmaterial har också inneburit att föreningar som inte har lyckats utöka sin finansiering i något enstaka fall har fått avbryta projektet, redan innan byggnationen har påbörjats.

De föreningar som har klarat pandemin bäst är av naturliga skäl de som bedriver aktiviteter på utomhusanläggningar. Att allt fler förlägger träning och andra aktiviteter utomhus gör att intresset för exempelvis cykelparker, aktivitetsparker, utegym, padelbanor, konstgräsplaner, motionsslingor och rullskidbanor ökar.

4 Projekt inom de av regeringen prioriterade områdena

I detta avsnitt presenteras översiktligt projekt inom de tolv områden som regeringen har angett som prioriterade i sin skrivelse Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2020 (skr. 2020/21:211).

Av tabell 4.1 framgår att 99 procent av medlen har gått till projekt inom de prioriterade områdena.

Tabell 4.1 Bifallsbeslut fördelat på de prioriterade områdena

Prioriterat område	Antal bifallsbeslut	Belopp, tkr
Främja psykisk och fysisk hälsa	139	298 187
Öka delaktighet och stärka demokratin	64	114 103
Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning	55	84 816
Ökad delaktighet i kulturlivet	37	63 035
Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar	38	51 619
Förebygga våld, mobbning och trakasserier	24	48 759
Stärka inflytande för barn och unga	23	41 216
Stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering	21	31 538
Främja ett starkt föräldraskap	13	31 844
Främja etableringen på arbetsmarknaden	12	17 967
Stärka barnets rättigheter	8	13 987
Ökad jämställdhet och jämlikhet	7	12 584
Totalt	441	809 655

Liksom tidigare år är ett stort antal projekt inriktade på att främja psykisk och fysisk hälsa: 139 projekt eller 32 procent av samtliga projekt. Det är en ökning med 13 projekt jämfört med 2020. En förklaring till ökningen kan vara den särskilda satsningen Psykbryt, som fokuserar på barns och ungas psykiska hälsa.

Särskilt noterbart är att 38 projekt har kategoriserats inom området Öka delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättning. Detta är sannolikt ett resultat av den särskilda satsningen på äldre med funktionsnedsättning – Ålder är inget hinder – som lanserades under 2018. År 2018 var det endast sex bifallsbeslut som tillhörde denna kategori, men antalet har successivt ökat sedan dess. Förra året beviljades 30 projekt i denna kategori medel.

4.1 Exempel på projekt som pågick under 2021 per prioriterat område

4.1.1 Främja psykisk och fysisk hälsa

Projektet 10-minutersmetoden, Svenska budo- och kampsportsförbundet distrikt öst

Projektet syftar till att utveckla en enkel och användarvänlig metod för att stödja idrottande ungdomars psykiska hälsa. 10-minutersmetoden kan liknas vid ett pussel, där varje pusselbit är ett moment som tar max 10 minuter. Metoden passar bra att genomföras i samband med ordinarie träningstillfällen.

Syftet är att åstadkomma förändring med små, men återkommande, insatser. Genom en variation av moment som utförs regelbundet skapas ett pussel som främjar deltagarnas psykiska hälsa, där varje moment är noga utvalt. I projektet ska man ta fram ett digitalt verktyg som stöder användningen av metoden. Innehållet i momenten och hur de ska genomföras tas fram i nära samarbete med befintliga träningsgrupper i budo- och kampsportsföreningar inom distriktet.

Under projektets gång ska man sprida metoden tillsammans med RF-SISU (Riksidrottsförbundet och SISU Idrottsutbildarna). 10-minutersmetoden ska finnas tillgänglig för ledare och deltagare i en utbildningsplan och i en app. Metoden ska utformas så att den stärker deltagare att bli mer aktiva i utformningen av sin egen träning. Efter projektets slut ska Budo- och kampsportsförbundet distrikt öst fortsätta med metoden och förvalta det digitala verktyget.

4.1.2 Öka delaktighet och stärka demokratin

Projektet Five-a-side-live, Mälarhöjdens IK

Mälarhöjdens IK Fotboll har sedan 2014 en parasportverksamhet för personer med synnedsättning. Tillsammans med Parasport Stockholm och Synskadades Riksförbund i Stockholms och Gotlands län har föreningen etablerat flera lag inom fotbollsvarianten Five-a-side, där spelarna har ögonbindel och rör sig på en plan med sarg. Grenen finns representerad på Paralympics.

I projektet avser Mälardalens IK Fotboll att sprida metoden till tre olika distrikt i Sverige i syfte att etablera fler lag. För närvarande finns verksamheten endast i den egna föreningen, vilket gör att många spelare tvingas åka långa sträckor för att kunna delta. Projektet ska ta fram en spridningsbar metod och stötta regionala idrottsdistrikt och lokala föreningar. Ambitionen är att starta en fungerande nationell verksamhet för barn, unga och vuxna med synnedsättning.

4.1.3 Stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

Projektet Parateket, Fritidsbanken Sverige, Karlstad

Projektet Parateket ökar möjligheten till aktiv fritid för personer med funktionsnedsättning genom att förbättra tillgången till idrotts- och fritidsutrustning, som genom landets Fritidsbanker kan lånas ut till målgruppen.

Det är ofta dyrt att införskaffa specialanpassade fritidshjälpmedel och parasportutrustning och de flesta vill kunna prova sig fram innan man bestämmer sig för vad man eventuellt vill satsa på. Den utrustning som efterfrågas av målgruppen har fram till nu ofta saknats på Fritidsbankernas hyllor, utan har i stället stått oanvänd hos andra aktörer i samhället. Parateket kartlägger därför var det finns utrustning och utvecklar logistik och samordning, så att rätt utrustning kan matchas mot en utövare från målgruppen när behov och önskemål uppstår.

Parateket inordnas efter projekttiden i Fritidsbankernas ordinarie verksamhet och ges fortsatt stöd genom samverkande föreningar, näringslivsaktörer och offentliga institutioner.

4.1.4 Stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering

Projektet UF-Företagande för nyanlända, Ung Företagsamhet i Kalmar län

Projektets syfte är att ge nyanlända elever på språkintruktionsprogrammet samma möjlighet att driva UF-företag som andra gymnasieelever. Det ska öka målgruppens kunskaper om samhället, företagande och arbetsmarknad och därmed stärka deras möjligheter till arbete. Målet är att utveckla och anpassa den befintliga metoden inom UF-företagande för målgruppen. Det kan handla om tydligare information, mer personligt och direkt stöd i klassrummet, förklarande filmer och kontakter med näringslivet.

Efter projektet ska det inom Ung Företagsamhet i Kalmar län finnas stödsystem för elever och lärare på språkintruktionsprogrammen. Det anpassade materialet och arbetssättet ska spridas nationellt via Ung Företagsamhet Sverige.

4.1.5 Ökad delaktighet i kulturlivet

Projektet Podd-teater, Teater 16, Ljungby

Projektet utvecklar en metod där unga teaterintresserade personer skapar Hörspel i form av poddar. Hörspel är en teaterform som upplevs genom lyssning och som framför allt blivit känd genom Radioteatern. Särskilt fokus läggs på att involvera personer som av olika anledningar upplever samarbetet vid repetitioner som problematiskt, eller som inte vågar stå inför en publik.

Efter projektperioden lever Podd-teater vidare inom ramen för Teater 16:s ordinarie verksamhet. I samverkan med en rad lokala, regionala och nationella organisationer blir Teater 16 ett nationellt resurscentrum för podd-teater. Den kurs med tillhörande metodhandledning som tas fram i projektet kommer att erbjudas och spridas efter projekttiden av Teater 16, tillsammans med samverkansparterna.

4.1.6 Ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättningar

Projektet Vi slutar aldrig cykla, Cykelklubben Armkraft, Örebro

Projektet utvecklar en utbildningsmodell där äldre personer med funktionsnedsättning får möjlighet att börja med paracykling. Upplägget är en kurs över två terminer där deltagarna börjar med träning inomhus i hall för att sedan fortsätta utomhus – först på rundbana och därefter ute i trafiken. Praktiska övningar varvas med teori och deltagarna får även utbildning i hur man bör agera ute i trafiken samt vilka regler som gäller.

Modellen utvecklas i Örebro som är en utpräglad cykelstad, där många använder cykeln dagligen under sin uppväxt och i sitt yrkesverksamma liv. Det är vanligt att äldre personer upphör att använda cykeln; ofta för att åldersrelaterade funktionsnedsättningar försvårar eller gör cykling omöjlig. En handbok tas fram som tillhandahålls av föreningen och samverkansparterna.

Projektet fortsätter inom ramen för CK Armkrafts ordinarie verksamhet och en särskild seniorsektion bildas inom klubben. Den fortsatta verksamheten finansieras med medlemsavgifter och bidrag.

4.1.7 Stärka inflytandet för barn och unga

Projektet Gatulabba, Växtverket Malmö ideell förening

Gatulabba är ett projekt som involverar barn och unga i stadsutvecklingsprocesser. Projektet bidrar till att barn och ungdomar på sikt får en ökad rörelsefrihet med möjligheter till lek och rörelse utspritt i stan. Det kan handla om allt från lekbara gator och tryggare trafik Korsningar till kvällstrygghet och barnvänliga skolparkeringar. Projektet förväntas leda till ökat välmående hos barn och unga, synliggöra värdet av barnvänlig stadsplanering samt öka förståelsen kring barns och ungas inneboende kapacitet och kompetens.

Målgruppen för projektet är barn och unga mellan 5 och 18 år i områdena kring Sofielund i Malmö. Målgruppen delas in i tre olika

grupper; yngre barn, äldre barn och tonåringar. Projektet genomförs i samarbete med Stadsbyggnadskontoret, Fastighets- och Gatukontoret, Grundskoleförvaltningen och Förskoleförvaltningen i Malmö.

Metoder som tas fram i samarbete med Malmö stad ska spridas till andra stadsdelar och kommuner genom workshops och föreläsningar, både lokalt och runt om i Sverige.

4.1.8 Förebygga våld, mobbning och trakasserier

Projektet Det handlar om trygghet, Rädda barnens riksförbund

Projektets syfte är att fler barn som har varit utsatta för våld ska få hjälp i ett tidigt skede för att lindra effekterna av våldet, däribland psykisk ohälsa. Målet är att höja kunskapen om barns våldsutsatthet och att normalisera samtalet om våld. Målgruppen är barn i årskurs fyra respektive i grundskolan. Barnen deltar genom barnråd som initieras vid projektstart och som sedan kontinuerligt fungerar rådgivande och samskapande. Projektet når även lärare, elevhälsa och personal inom socialtjänsten.

I projektet utvecklas ett användarvänligt och kapacitetsstärkande metodstöd för skola och särskola. Det inkluderar även framtagandet av ett interaktivt digitalt verktyg för att öva på svåra samtal. Metodstödet testas inom skolor och av samskapsaktörer i två regioner. Därefter ska det spridas till övriga landet och andra aktörer.

Efter projekttiden kommer arbetsmetoden att användas i de två regioner som har medverkat i projektet. Metodstöd och material blir avgiftsfritt och tillgängligt via en plattform. Rädda Barnen kommer i framtiden att erbjuda processtöd och utbildning till andra skolor som vill implementera metod och material.

4.1.9 Främja ett stärkt föräldraskap

Projektet Starka mammor – en nyckel till integration, Föreningen Tidigt Föräldrastöd

Projektet syftar till att ge stöd och information till nyanlända föräldrar, särskilt mammor, med hjälp av så kallade kulturtolkar. Målet är att de ska känna sig tryggare i sin roll som föräldrar och därmed bli bättre integrerade i samhället. Målgruppen är föräldrar med barn i åldern 0–5 år. Projektet erbjuder också stöd och hjälp när det gäller kunskap om och kontakter med myndigheter samt i frågor om hälsa och sjukvård.

I projektet utarbetas en basutbildning för kulturtolkar som testas samt en metodbok som lyfter fram vad som krävs för ett framgångsrikt arbete med kulturtolkar.

Efter projekttiden ska verksamhetens metoder spridas till andra intressenter. En del av verksamheten kommer att drivas vidare tillsammans med samskapsparter i projektet, med finansiering från olika aktörer.

4.1.10 Främja etableringen på arbetsmarknaden

Projektet Med gemensamma krafter arbetar vi, Bureå församling

Projektet syftar till att skapa meningsfull sysselsättning för personer med funktionsnedsättning. Målet är att starta upp verksamheter som tillsammans ger målgruppen stöd att närma sig ett arbete. I projektet ska en mötesplats, en volontärverksamhet och ett arbetsintegrerande socialt företag byggas upp. Mötesplatsen ska vara en plats där målgruppen erbjuds rutiner, social samvaro, lärande och stöd. Volontärverksamheten byggs upp tillsammans med kyrkans diakonala arbete där frivilliga stöttar deltagare på väg till och i arbete. Det sociala företaget utvecklas tillsammans med målgruppen utifrån förmågor och önskemål och med hänsyn till vad som fungerar bäst.

Efter projektet ska det sociala företaget anställa målgruppen och sälja tjänster inom minst ett av de verksamhetsområden som testas under projektet. Mötesplatsen och volontärverksamheten ger målgruppen stöd. Verksamheterna ska finansieras genom intäkter från det sociala företaget och avtal med offentliga aktörer.

4.1.11 Stärka barnets rättigheter

Projektet BRA-samtal för yngre barn, Stiftelsen Allmänna Barnhuset

Syftet med projektet är att öka små barns delaktighet och handlingsutrymme genom att erbjuda information och stöd. På lång sikt är målsättningen att stärka barnets utveckling och att förebygga psykisk och fysisk ohälsa. Projektet skapar tillsammans med barn ett eller flera verktyg/hjälpmiddel för att underlätta kommunikationen mellan personal och barn.

Målgruppen är barn i åldern 3–6 år som har en förälder eller vårdnadshavare med exempelvis psykisk sjukdom, missbruk/beroende eller intellektuell funktionsnedsättning. Utvecklingen av samtalsmodell och kommunikationsverktyg sker tillsammans med barn på en förskola. Barn som är anhöriga medverkar i en referensgrupp.

Efter projektet ska verktygen integreras i Stiftelsen Allmänna Barnhusets modell BRA, Barns Rätt som Anhöriga.

4.1.12 Ökad jämställdhet och jämlikhet

Projektet Killar om porr, Män för jämställdhet

Syftet med projektet är att tillsammans med målgruppen, killar och unga män 12 till 25 år, utveckla webbplattformen killar.se och ta fram en verktygslåda av metoder för att möta unga killars funderingar kring sex, intimitet och porr.

I projektet erbjuds bland annat stöd till killar för att bryta isolering, tala om beteenden och tankar samt reflektera kring sin relation till porr. För att fler killar ska ha samtal med andra killar om destruktiva maskulinitetsnormer tar projektet fram en modell för rekrytering av unga män, som får rollen som digitala ambassadörer. Projektet söker även nya digitala

plattformar för att möta unga killar i samtal om porr, sex och maskulinitetsnormer på fler digitala arenor.

Efter projektets slut kommer utvecklingsdelarna att implementeras i den reguljära verksamheten och spridas vidare till yrkesverksamma och andra vuxna som möter målgruppen.

5 Kontroll av medelsanvändning ur Allmänna arvsfonden

5.1 Projekten kontrolleras i flera steg

För att säkerställa att medel från Allmänna arvsfonden används på rätt sätt genomförs kontroller, både inför och efter beslut om stöd, av den organisation som söker finansiering och av det projekt som ska genomföras.

I följande avsnitt beskrivs de insatser som löpande görs för att säkerställa kontrollen av medlens användning. Arbetet görs av såväl kanslifunktionens handläggare och controllers som av godkända och auktoriserade revisorer.

5.1.1 Allmänna arvsfondens generella villkor

I de generella villkoren för stöd från Allmänna arvsfonden står det bland annat vad fondens pengar inte får användas till. Den stödsökande organisationen bekräftar i sin ansökan att de läst och godkänt de generella villkoren. När den stödmottagande organisationen senare begär utbetalning av projektstöd blir Allmänna arvsfondens villkor bindande. Om den stödmottagande organisationen inte använder pengarna i enlighet med ansökan eller villkoren kan organisationen bli återbetalningsskyldig. I de fall där arvsfonden misstänker brott görs en polisanmälan.

Under 2021 gjordes en uppdatering av de generella villkoren för att de skulle vara anpassade till den nya arvsfondslagen, som trädde i kraft den 1 juli 2021. Villkoren uppdaterades även för att på vissa punkter bättre återspeglar hur rutiner och processer fungerar. För projekt beviljade före den 1 juli 2021 gäller fortsatt de tidigare villkoren.

När en organisation skriver under en ansökan om medel ur Allmänna arvsfonden bekräftar den samtidigt att den egna organisationens verksamhet samt det planerade projektets verksamhet inte strider mot Allmänna arvsfondens krav på demokratiska värderingar. Dessa värderingar är lika rättigheter och möjligheter, delaktighet och inflytande samt inkludering. Regeringen föreslår i lagrådsremissen Statens stöd till trossamfund och demokrativillkor att demokrativillkoren för Allmänna arvsfonden ska regleras i lag. Lagändringarna föreslås gälla från och med den 1 januari 2023.

5.1.2 Kontroll inför beslut om stöd

Skr. 2021/22:264

Referenstagning

Kanslifunktionen hos Kammarkollegiet tar referenser på organisationen, det planerade projektet och verksamheten genom kontakt med till exempel kommunen, andra etablerade samhällsaktörer och samarbetspartners.

Bakgrundskontroll

Kanslifunktionen kontrollerar om den sökande tidigare har sökt och beviljats medel från fonden. Om organisationen inte är känd sedan tidigare görs, förutom referenstagning enligt ovan, en kontroll av vad som anges om och av organisationen på internet. En del av denna kontroll är exempelvis en översiktlig granskning av organisationens webbplats.

Behörighetskontroll

Kanslifunktionen kontrollerar att den eller de som skrivit på en ansökan också är behöriga att företräda den sökande organisationen. Organisationens stadgar, årsredovisning och verksamhetsberättelse går igenom.

Budgetkontroll

Kanslifunktionens controllers går igenom samtliga projekts budgetar i syfte att få en samstämmig bedömning av projektens kostnader och mer kostnadseffektiva projekt.

Skattekontroll

Skattekontroll genomförs för att kontrollera skatteregistrering och om organisationen har några obetalda skulder eller betalningsanmärkningar.

Dialog med den sökande och projektets samarbetsorganisationer

Innan ett beslut om ett bifall fattas av Arvsfondsdelegationen har ansvarig handläggare alltid en dialog med den sökande organisationen och de centrala samarbetsorganisationerna. Viktiga delar i dialogen är målgruppens delaktighet i projektet, förutsättningarna för att genomföra projektet, hur verksamheten är tänkt att leva vidare efter projektets slut samt projektets finansiering.

5.1.3 Kontroll efter beslut om stöd

Obligatorisk introduktionsdag för nya projekt

För att ge projekten bra förutsättningar för att genomföra sin verksamhet enligt de krav och villkor som Allmänna arvsfonden ställer på dem, är projektledare för samtliga nya projekt med på en obligatorisk introduktionsdag. Vid introduktionsdagen informeras bland annat om Allmänna arvsfondens generella villkor och vilka åtgärder som vidtas om stödmottagarna bryter mot dessa. Det är också ett tillfälle för handläggare att träffa företrädare för samtliga projekt och för projektledare att ställa frågor.

Tidigare år har introduktionsdagarna genomförts fysiskt, men under 2021 har de endast genomförts digitalt på grund av pandemin. Detta har medfört att det har blivit svårare för projekten att få utbyte med varandra. Samtidigt har digitaliseringen medfört flera positiva effekter; dels har fler representanter från varje organisation – såsom medlemmar i styrelsen eller ekonomiskt ansvariga – kunnat delta, dels har till exempel informationspasset kring kontroll av medlens användning kunnat förlängas. Antalet introduktionstillfällen har ökat från tre till sex, jämfört med 2020.

Introduktionsdagarna var under 2021 uppdelade på två tillfällen för varje projekt; dels en allmän introduktion, dels en individuell genomgång med projektets handläggare. Vid den allmänna introduktionen fick projekten bland annat information om Allmänna arvsfondens generella villkor, uppföljningsverksamheten och hur man kan vara en god ambassadör för arvsfonden. Vidare gick controllerfunktionen igenom de viktigaste ekonomiska aspekterna av att genomföra ett projekt och berättade om hur de arbetar med kontrollbesök. Dessa informationspass genomfördes under vårterminen 2021 i form av två livesända webbseminarier. Efter lagändringen den 1 juli 2021 spreds också informationen genom en inspelad föreläsning, som distribuerades till projekten i direkt anslutning till att de hade fått sina beslut om arvsfondsmedel. Information som ges på introduktionsdagen finns även tillgänglig på Allmänna arvsfondens webbplats.

Handläggarna har även haft ett separat möte med respektive projekt som de ansvarar för. Även dessa möten har under 2021 varit digitala.

Handläggaren har kontinuerlig kontakt med pågående projekt

Handläggarna använder ett coachande arbetssätt, vilket innebär en löpande dialog under hela projektperioden med projektledare och andra representanter för den stödmottagande organisationen. I de fall det gäller ekonomiska frågor kopplas controllers in, för att vid behov ge vägledning. Controllerfunktionen ger även löpande stöd till projekten, till exempel när det gäller redovisningsfrågor.

Under 2021 besökte handläggarna 50 projekt runt om i landet. Av dessa besöktes nio på plats och 41 digitalt. År 2020 besökte handläggarna 96 projekt, antingen på plats eller digitalt. Det innebär att antalet projektbesök nästan har halverats, som ett resultat av pandemin.

Kanslifunktionen har i samarbete med projekten tagit fram en projekt-handbok som innehåller tips och råd om hur man driver ett arvsfondsprojekt. Handboken delas ut i samband med introduktionsdagen och den finns även tillgänglig digitalt på Allmänna arvsfondens webbplats.

Transparens om projekten

Alla projekt- och lokalstöd finns presenterade på Allmänna arvsfondens webbplats. Syftet med projektsidorna är att informera om vilka projekt som har fått medel ur Allmänna arvsfonden och hur de ska användas.

Årlig redovisning

Sedan 2016 fattar Arvsfondsdelegationen fleråriga beslut för projektstöd. Det betyder att ett projekt får en budgetram för hela projektperioden, det

vill säga normalt upp till tre år. Efter varje genomfört projektår ska stöd-mottagaren skicka in en årsrapport och en ekonomisk redovisning samt en plan för nästkommande år i projektet. Då görs samma typ av kontroller som inför det första beslutet. Vid större förändringar i projektet krävs ett tilläggsbeslut från Arvsfondsdelegationen. Efter det sista projektåret görs en särskild slutrapport, som ska godkännas av ansvarig enhetschef.

Lokalstödsprojekt redovisar sina projekt när byggnationen är klar, senast tre år efter beslut. I samband med att slutrapporten inkommer stämmer controllerfunktionen av utbetalda medel mot intygade kostnader och intäkter med revisorn. Eventuell mellanskillnad återbetalas till fonden.

Projektet granskas av en revisor

Samtliga projekt granskas av en godkänd eller auktoriserad revisor utifrån Allmänna arvsfondens anvisningar för revisorer. I granskningsrapporterna framgår bland annat om projektens rapporterade kostnader överensstämmer med budgetposterna i Arvsfondsdelegationens beslut. Revisorerna ska även göra iakttagelser ifall det inte finns en fastställd attestordning, om de utbetalda medlen inte hållits avskilda eller om det finns kostnader som inte är stödberättigade enligt Allmänna arvsfondens villkor.

Instruktionerna till revisorerna revideras löpande. Under 2021 infördes till exempel en granskningsåtgärd kring närstående i projekten, med syfte att fånga upp eventuella jävssituationer. Controllerfunktionen går igenom samtliga inkomna granskningsrapporter för att säkerställa att samtliga iakttagelser följs upp.

Kontrollbesök och skrivbordskontroller

Arvsfondsdelegationens mål är att tio procent av de projekt- och lokalstöd som beviljats under föregående år besöks av kanslifunktionens controllers. Syftet med de så kallade kontrollbesöken är både att vara ett stöd i ekonomiska frågor och att granska att Allmänna arvsfondens pengar har använts på ett riktigt och effektivt sätt. Urvalet av vilka projekt som besöks sker dels slumpmässigt, dels utifrån en risk- och väsentlighetsbedömning.

Under 2021 utförde controllerfunktionen 50 kontroller, vilket motsvarar drygt 12 procent av projektpopulationen. Av dessa var 41 skrivbordskontroller och 9 digitala kontroller. På grund av pandemin skedde det inga kontrollbesök på plats.

Controllerfunktionen granskade nio projekt i kategorin slump under 2021. Ett projekt avsåg lokalstöd och resterande projekt avsåg projektstöd. I två av projekten gjordes iakttagelser som åtgärdades av stödmottagaren.

I kategorin risk och väsentlighet granskades 41 projekt under 2021. Fyra av dessa projekt avsåg lokalstöd och resterande projektstöd. I tolv av projekten gjordes iakttagelser som åtgärdades av stödmottagaren. Två av kontrollerna ledde till att projekten avbröts. Den främsta orsaken var att användningen av projektmedlen inte kunde godkännas i sin helhet. Fyra av kontrollerna ledde till att ärendena lämnades över till Kammarkollegiet, för en bedömning om eventuellt återkrav av utbetalade medel.

Den nya lagen om Allmänna arvsfonden ger Arvsfondsdelegationen möjlighet att besluta att ett beviljat stöd helt eller delvis inte ska betalas ut om ett projekt drivs i strid med kraven för stöd (2 kap. 12 § första stycket).

Lagen innebär vidare att det blir möjligt att återkräva stöd i de fall stödmottagaren inte orsakat en felaktig utbetalning men borde ha insett detta (2 kap. 13 § första stycket 4).

Proaktiva och stödjande insatser har gjorts vid i stort sett samtliga kontroller. De proaktiva insatserna har bestått i att felaktigheter som har upptäckts har åtgärdats innan redovisningen granskats av revisor och lämnats till arvsfonden. De stödjande insatserna har bestått i exempelvis rådgivning i bokföring, upplägg av projektredovisning, stöd inför redovisning eller omdisponering av budget.

Vad tycker organisationerna om kontrollerna?

Under 2021 genomfördes en enkätundersökning med syfte att ta reda på hur organisationerna upplever kontrollbesöken. Enkäten skickades till samtliga organisationer som fått ett beslut mellan januari 2020 och augusti 2021, med undantag av organisationer vars projekt överlämnats till Kammarkollegiet.

Svaren visar att organisationerna som har fått kontrollbesök överlag är nöjda med besöken. Nästan 90 procent av organisationerna rankade sin upplevelse av besöken som en femma eller sexa på en sexgradig skala, där ett var mycket missnöjd och sex var mycket nöjd. Ingen organisation angav svarsalternativet ett, det vill säga att man var mycket missnöjd med kontrollbesöket. Undersökningen genomförs vartannat år och resultaten ligger i linje med tidigare enkätundersökningar.

Övriga kontroller

Controllerfunktionen begär in och kontrollerar bankkontoutdrag för en slumpvis månad under projektåret hos slumpvist utvalda projekt. Detta sker två gånger per år. Syftet med kontrollen är att säkerställa att lagkravet, att medlen hålls avskilda, uppfylls samt säkerställa att medel inte har lånats ut till ordinarie verksamhet.

Kansliet har också en bevakningstjänst som löpande uppmärksammar controllerfunktionen på om en organisation med ett arvsfondsprojekt till exempel får skuldsaldon hos kronofogden, ansökningar om betalningsföreläggande, restfört saldo på skattekontot eller ansökan om konkurs.

5.1.4 Överlämnande av ärenden

Enligt lagen (1994:243) om Allmänna arvsfonden ska Arvsfondsdelegationen överlämna ärenden till Kammarkollegiet om det finns skäl att överväga ett åläggande för mottagaren att betala tillbaka stödet ur fonden. En motsvarande formulering finns även i den nya lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden. Under 2021 gjordes fem överlämnanden till Kammarkollegiet i enlighet med den tidigare lagen om Allmänna arvsfonden. Kammarkollegiet har fattat beslut i samtliga ärenden. I två ärenden, varav ett där stödmottagaren har ansökt om konkurs, har beslut om återkrav fattats. Tre ärenden har avskrivits av Kammarkollegiet.

Samtliga organisationer som har fått lokalstöd från Allmänna arvsfonden förbinder sig att bedriva verksamheten i minst tio år. Uppföljningen av lokalstöden sker vid två tillfällen; efter fyra år och efter tio år.

Uppföljningen av lokalstöd som beslutades för tio år sedan omfattade 27 projekt. Samtliga berörda organisationer bedriver fortfarande den verksamhet som de har fått bidrag för.

Fyraårsuppföljningen, som omfattade 51 projekt, visade att 49 organisationer bedriver den verksamhet som de fått bidrag för. I två fall har verksamheten, eller delar av verksamheten, ännu inte kommit i gång på grund av bland annat pandemin. Dessa två projekt kommer att följas upp i särskild ordning.

5.2 Utvecklingsarbete

Under året har kansliet fortsatt arbetet med att utveckla rutiner och arbetsprocesser för att möjliggöra ett digitalt arbetssätt under covid-19-pandemin. Återgången till ett normalt arbetsliv efter pandemin innebär också starten på ett nytt, mer digitalt arbetssätt för kansliet. Under året har processerna kring ansökan, redovisning och uppföljning kartlagts i detalj, för att möjliggöra detta.

Under våren 2021 infördes ett nytt ärendehanteringssystem. Systemet har kontinuerligt utvecklats under året, och detta arbete fortsätter även under 2022. Det handlar bland annat om att skapa förutsättningar för digital hantering av akter och för kommande e-tjänster. Arbetet med att utveckla myndighetens första e-tjänst – en digital ansökan för lokalstöd – inleddes under året.

Under året har också implementeringen av nya utbetalningsrutiner genomförts. En intern utvärdering visar att Arvsfondsdelegationens verksamhet genom förändringen har blivit mindre sårbar för personalförändringar. Detta minskar också risken för störningar i utbetalningen av beviljade medel.

Vidare har flera utvecklingsarbeten som berör interna rutiner och praxis skett under året. Syftet har dels varit att stärka kontrollen, dels att förenkla för de organisationer som söker medel eller har pågående projekt.

6 Kommunikation, uppföljning och utvärdering

6.1 Kommunikation

Införandet av lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden har gett upphov till stora kommunikationsinsatser under året. Inte minst har det varit fokus på att sprida information om att äldre har tillkommit som en ny målgrupp.

6.1.1 Äldre som ny målgrupp

Den nya lagen om Allmänna arvsfonden ledde till ett flertal informationsinsatser. Fokus har framför allt varit på att informera om att det har tillkommit en ny målgrupp för verksamheten – personer äldre än 65 år. Innan lagen antogs gjordes både interna och externa kommunikationsinsatser, bland annat med hjälp av sociala medier. Vidare etablerades kontakter med pensionärsorganisationerna för att kunna använda deras kanaler för att sprida information.

Under våren skickades det ut ett extra nyhetsbrev som resulterade i ett åttiotal mediehändelser över hela landet – både publiceringar i tryckt press och på webben. Under fyra veckor genomfördes också annonsering i sociala medier. Målgruppen var bland annat föreningsaktiva och personer i landsdelar med en stor andel äldre i befolkningen. Målet var att informera föreningsaktiva om den nya målgruppen och att öka kännedomen om Allmänna arvsfondens uppdrag. Dessutom skrevs en debattartikel med rubriken 65-plussare får ut mer av Allmänna arvsfonden, vilken publicerades i ett femtiotal media under sensommaren och hösten 2021.

6.1.2 Utveckling av digitala tjänster

Under 2021 fokuserade kanslistödets digitala utveckling på utveckling av e-tjänster. Arbetet med att utveckla en digital ansökan om lokalstöd påbörjades. I arbetet med att utveckla tjänsten användes metoden tjänstedesign, som bland annat omfattade workshops med verksamheten och användarintervjuer. Utvecklingen av e-tjänsten är beroende av andra system, som det nya ärendehanteringssystemet Platina och funktionen för avancerad elektronisk signering. Arbetet fortsätter under 2022.

Ett annat prioriterat område har varit att minska Allmänna arvsfondens webbplats beroende av Googletjänster. Bland annat byttes webbanalysverktyget Google Analytics ut mot ett verktyg med servrar i Sverige.

6.1.3 Uppföljning av den nya webbplatsen

I juni 2020 lanserades den nya webbplatsen arvsfonden.se. Under våren 2021 genomfördes en användarundersökning, med syfte att följa upp hur användarna uppfattade den nya webbplatsen. Drygt 500 personer besvarade webbenkäten. Den största gruppen av de svarande var potentiella ansökare, vilket är webbplatsens prioriterade målgrupp. Drygt 83 procent av de svarande var nöjda eller mycket nöjda med webbplatsen som helhet. Det kan jämföras med resultaten från 2017, då motsvarande andel var 72 procent. Resultaten från 2021 års enkät ledde till att det under hösten genomfördes förbättringar av webbplatsens innehåll och funktion.

6.1.4 Allmänna arvsfonden i sociala medier

Trots att 2021 var ett strategiskt utmanade år för sociala medier, till exempel på grund av striktare GDPR-regler och ökad konkurrens från nya sociala plattformar som Tiktok, har antalet följare ökat. Även

engagemangsgraden, det vill säga antalet personer som väljer att interagera med tilläggen, ökade. Under 2021 ökade antalet följare enligt följande:

- Allmänna arvsfondens Facebook-sida ökade till 8 461 följare, en ökning med 11 procent jämfört med 2020.
- Arvsfondens Twitter ökade till 1 637 följare, en ökning med en procent jämfört med 2020.
- Arvsfondens Instagram ökade till 2 565 följare, en ökning med 16 procent jämfört med 2020.

6.1.5 Allmänna arvsfondens nyhetsbrev

Syftet med arvsfondens nyhetsbrev är att öka kännedomen om och förtroendet för samt fördjupa kunskapen om Allmänna arvsfonden och hur fondens medel används. Under 2021 skickades sju nummer av arvsfondens nyhetsbrev ut, vilket är en minskning med ett nummer jämfört med föregående år. Minskningen kan förklaras av att det har skett personalförändringar på kommunikationsavdelningen och av en ökad arbetsbörda, kopplat till genomförandet av den nya arvsfondslagen.

Under 2021 ökade antalet prenumeranter på nyhetsbrevet från 5 944 till 6 100. Andelen som öppnar nyhetsbrevet fortsätter att öka – från 29 procent 2020 till 35 procent 2021.

6.1.6 Allmänna arvsfonden i medierna

För sjätte året i rad publicerade Allmänna arvsfonden sin projektbarometer. Syftet med projektbarometern är att visa hur fördelningen av projektstöd ser ut länsvis, för att öka kännedomen om fonden och möjligheten att söka medel. Projektbarometern för utdelade medel 2021 resulterade i 164 publiceringar med ett beräknat annonsvärde av drygt 1 951 000 kronor. Det är en ökning med 66 publiceringar och drygt 665 000 kronor jämfört med 2020.

Som framgår av tabell 6.1 var Allmänna arvsfondens exponering och genomslag i redaktionella medier fortsatt hög under 2021. Lokala medier är de redaktioner där Allmänna arvsfonden väcker störst intresse. Över 97 procent av publiceringarna bedöms som neutrala alternativt positiva (Pressklipp Retriever).

Tabell 6.1 Exponering och genomslag i redaktionella medier

	2021	2020	2019
Antal artiklar	2 648	2 422	2 741
Delningar Facebook	65 095	95 569	109 027
Delningar Twitter	1 845	3 704	1 578

Källa: Statistisk årsrapport 2021 framtagen av Retriever.

6.1.7 Förtroende- och kännedomsmätning

Varje år genomförs en förtroende- och kännedomsmätning hos allmänheten vad gäller Allmänna arvsfonden. 2021 års mätning visar på

en ökande kännedom hos allmänheten och att förtroendet ligger på en stabil nivå. Andelen med en positiv eller neutral attityd till Allmänna arvsfonden har ökat till 84 procent, vilket är högre än de senaste två åren. Samtidigt har andelen negativa ökat något, men från en relativt låg nivå.

Tabell 6.2 Kännedom om och förtroende för Allmänna arvsfonden

	2021	2020	2019
Kännedom om Allmänna arvsfonden	83 %	78 %	61 %
Positiv attityd till Allmänna arvsfonden	46 %	49 %	42 %
Negativ attityd till Allmänna arvsfonden	10 %	7 %	6 %
Neutral attityd till Allmänna arvsfonden	38 %	26 %	28 %
Vet ej (attityd till Allmänna arvsfonden)	7 %	18 %	23 %

6.1.8 Sverigeresan och informationsträffar

Syftet med den så kallade Sverigeresan är att organisationer ska få en ökad kännedom om de möjligheter Allmänna arvsfonden kan ge. Ambitionen är att besöka alla Sveriges län under en fyraårsperiod. Under besöken bjuds föreningslivet och föreningslivsansvariga kommunala tjänstemän från länens alla kommuner in. Målet är att öka antalet projekt i de län som besöks.

Både under 2020 och 2021 har pandemin inneburit en omställning till digitala evenemang. Ett större webinarium arrangerades under 2021, där inbjudan gick ut till föreningar och kommuner i hela Sverige. Under webinariet deltog cirka 1 500 personer och alla län var representerade vid tillfället.

I syfte att sprida information om Allmänna arvsfondens kriterier och få fler ansökningar besöker kanslifunktionen vanligtvis mässor, konferenser och träffar som arrangeras av andra aktörer, till exempel studieförbund och länsstyrelser. Under 2021 gjorde pandemin att deltagandet vid konferenser och arrangemang begränsades. I december 2021 deltog Allmänna arvsfonden vid Mänskliga rättighetsdagarna i Göteborg. Där arrangerades två seminarier med syfte att informera om fondens nya målgrupp och om den nya arvsfondslagen. Kansliet har också informerat vid digitala webinarier för personer som arbetar med, eller engagerar sig för, fondens målgrupper i bland annat Västra Götalandsregionen, Malmö och Söderhamn.

6.2 Uppföljning och utvärdering

De utvärderingar som Arvsfondsdelegationen initierar utförs av forskare inom det aktuella området. Utvärderingarna visar att de erfarenheter och kunskaper som det civila samhällets organisationer genererar i stor ut-

sträckning tas tillvara – både i organisationer, offentlig sektor och akademien. Det civila samhällets organisationer utvecklar sitt organisationskapital, gör nya upptäckter inom sitt område, utökar sina målgrupper och skaffar nya samtalspartner. Och framför allt – projekten utvecklar metoder och verksamheter som kommer Allmänna arvsfondens fyra målgrupper till godo.

Projekten leder exempelvis till att nya arbetsmetoder och verksamheter, nya hjälpmedel och förbättrade former för delaktighet sprids vidare och till betydande del blir reguljär verksamhet, finansierad av offentliga eller andra medel. På det sättet blir projekten investeringar i samhället som kommer Allmänna arvsfondens målgrupper till del, även långt efter att finansieringen ur fonden har upphört.

Arvsfondsdelegationens strategi för uppföljning och utvärdering är att följa pengarnas väg från inkommen ansökan fram till avslutat och redovisat projekt. Syftet är att ta tillvara kunskaper och erfarenheter från inkomna ansökningar och beviljade projekt. Strategin genomförs i tre steg: uppföljning, utvärdering och erfarenhetspridning. Strategin utgår från följande övergripande frågeställningar:

- Vilka spår lämnar Allmänna arvsfondens pengar?
- Under vilka betingelser lämnar pengarna spår?
- Vilka framkomliga vägar och vilka hinder stöter projekten på?
- Hur upplever målgrupperna insatserna?
- Vilka roller har målgruppen i projekten och hur får de en röst?
- Hur många har deltagit i den aktuella verksamheten?

6.2.1 Uppföljning av projektens överlevnad 2021

Organisationer och föreningar som beviljas medel ur Allmänna arvsfonden ska efter varje avslutat projektår lämna in en redovisning av projektet. De avslutade projektens slutredovisningar granskas särskilt och grupperas sedan i fyra olika kategorier utifrån vilka spår projekten lämnar (se nedan). Kategoriseringen görs dels utifrån slutredovisningen, dels utifrån kompletterande diskussioner med de avslutade projekten. Den slutliga kategoriseringen görs minst fyra månader efter det att stödet ur Allmänna arvsfonden har upphört. Syftet med granskningen av slutredovisningarna är att kontrollera att medlen används för avsett ändamål, att följa upp i vilken omfattning projekten lever vidare samt ge kunskap om under vilka betingelser Allmänna arvsfondens pengar lämnar spår.

Under 2021 slutredovisades totalt 130 projektstöd som kategoriserades enligt nedan. Lokalstödsprojekten ingår inte i kategoriseringen. I *bilaga 3* görs också en kort beskrivning av respektive projekts överlevnad i kategori 3 och 4, efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört.

Kategori 1 – Projekt som inte lämnar några spår

I kategori 1 ingår de projekt som inte lyckades genomföra den verksamhet som de hade beviljats medel för. En vanligt förekommande anledning till att projekten inte lyckades är att de inte var tillräckligt förankrade i de planerade samarbetsorganisationerna. Uppföljningar av denna kategori projekt visar dock att de erfarenheter som gjordes inom projekten i vissa

fall ligger till grund för föreningens fortsatta utvecklingsarbete. Under de år som kategoriseringen genomförts har endast ett fåtal projekt hamnat i denna kategori. En förklaring till detta är sannolikt att projekten delredovisar efter varje år och att arvsfondens handläggare coachar projekten under projektets gång.

Av de projekt som granskades under 2021 identifierades tre projekt som inte lämnat några spår. Det finns flera förklaringar till detta. Det handlar både om svårigheter att genomföra projektet utifrån det planerade upplägget, sjukdom som drabbat projektorganisationen och pandemin. I två fall har projekten avbrutits i förtid.

Kategori 2 – Projekt som genomfört den verksamhet som planerats

I kategori 2 finns projekt som har gjort det som stod i deras projektplan, men som inte på ett tydligt sätt lever vidare efter projektets slut. Under 2021 slutredovisades 50 projekt som tillhör denna kategori. Projekten har haft olika syfte och inriktning, bland annat metodutveckling, att ge utsatta grupper inflytande eller att stärka ungas delaktighet och psykiska hälsa genom olika stödinsatser. En del av projekten har tydligt drabbats av pandemin, vilket har påverkat både genomförandet av projektet och överlevnaden för verksamheten efter det att projektet har avslutats.

Även om aktiviteterna som har genomförts inom projektet inte längre finns kvar kan verksamheterna som har bedrivits under projektets gång ha varit av stor betydelse för de målgrupper som projekten har vänt sig till. Ett exempel är projektet We stand App, som genom en app har skapat ett forum dit barn och unga kan vända sig med frågor och för att få stöd i att skapa trygghet på nätet. Ett annat exempel är projektet Minna-Syster, som har gett nyblivna, ensamstående mammor stöd i sin vardag genom hembesök av en barnmorska.

Kategori 3 – Erfarenheterna från projekten lever vidare

I kategori 3 finns projekt som har tagit fram en metod eller ett nytt arbets sätt som sedan används i organisationen eller av aktörer utanför organisationen, exempelvis inom offentlig sektor. Erfarenheter och kunskaper tas tillvara efter projektets slut, men det kan vara svårt att få en uppfattning om i vilken utsträckning detta sker. Av de projekt som granskades under 2021 är det 37 som bedöms tillhöra denna kategori. I bilaga 3 finns en kort beskrivning av slutredovisade projekt som har granskats under 2021 och som ingår i denna kategori.

Kategori 4 – Verksamheten lever vidare

I kategori 4 finns projekt där verksamheter lever vidare helt eller delvis och finansieras av organisationen själv eller av kommun eller region, via avgifter eller statliga medel. Under 2021 slutredovisades 40 projekt som tillhör denna kategori. Projekten beskrivs närmare i bilaga 3.

6.2.2 Vad påverkar projektens överlevnad?

Skr. 2021/22:264

I tabell 6.2 redovisas de 130 inkomna slutredovisningarna 2021 fördelat på de fyra överlevnadskategorierna. Arvsfondsdelegationens uppföljning av slutredovisade projekt visar att nästan 60 procent av projekten (77 projekt i kategorierna 3 och 4) lever vidare i någon form efter det att finansiering ur Allmänna arvsfonden har upphört.

Tabell 6.3 Arvsfondsdelegationens kategorisering av projektens överlevnad

Slutredovisningar granskade 2021

Överlevnadskategori	Antal	Andel (%)
Kategori 1	3	2
Kategori 2	50	38
Kategori 3	37	28
Kategori 4	40	31
Totalt antal granskade slutredovisningar	130	100

I huvudsak framträder tre bidragande faktorer till projektens överlevnad:

- **Projektförankring**, både inom den egna organisationen och externt. Förankring och delaktighet är viktigt både på lednings- och verksamhetsnivå, såväl i den egna organisationen som hos aktörer man ska samarbeta med eller som kan vara tänkbara finansörer i framtiden. Inte minst viktigt är att den tänkta målgruppen för projektet är med och påverkar utformningen av verksamheten.
- **Dokumentation**. Att dokumentera och sätta ord på sitt arbete är värdefullt både för att utveckla den egna verksamheten och för att sprida erfarenheterna vidare.
- **Tiden**. Att engagera och förankra en projekttid för att så småningom genomföra den tar tid.

6.2.3 Pandemin och projektens överlevnad

Covid-19-pandemin har påverkat i vilken utsträckning och på vilket sätt som verksamheterna har kunnat leva vidare efter det att projekten har avslutats. Av slutredovisningarna går det att utläsa att pandemin har varit det enskilt största hindret i genomförandet av projekten och att den har påverkat projekten på olika sätt. Vissa projekt har hittat andra vägar att nå ut; pandemin kan till exempel ha snabbat på digitaliseringen. Men för de projekt som har byggt på fysiska möten har det varit svårare att ställa om. Ett antal av de projekt som granskades 2021 och som bedömdes tillhöra kategori 2 (projekt som inte lever vidare på ett tydligt sätt) har tvingats pausa verksamheten på grund av pandemin. Huruvida dessa verksamheter kommer att kunna återupptas efter pandemin har ännu inte kunnat bedömas.

6.2.4 Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad

En viktig del i de utvärderingar som forskare genomför på uppdrag av Arvsfondsdelegationen är att kategorisera överlevnaden i de projekt som utvärderas. Forskarna kategoriserar avslutade projekt på samma sätt som Arvsfondsdelegationen. Utvärderarna har använt sig av projektens dokumentation, enkäter och/eller telefonintervjuer, projektbesök samt intervjuer.

I tabell 6.4 redovisas den kategorisering av projektens överlevnad som gjorts av forskarna i en utvärdering av projekt med inriktning på sysselsättning för personer med funktionsnedsättning som står långt ifrån arbetsmarknaden (se avsnitt 6.2.8). Totalt omfattar forskarnas kategorisering 14 projekt. Pågående projekt har inte kategoriserats.

Överlevnadsgraden för de projekt som ingick i utvärderingen uppgår till 79 procent. Enligt forskarna är överlevnadsgraden för de granskade projekten bland annat beroende av att en annan finansierare kan bidra med finansiering för exempelvis personal- eller lokalkostnader, efter det att finansieringen från arvsfonden har upphört.

Tabell 6.4 Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad

Utvärderingar avslutade 2021

Överlevnadskategorier	Antal	Andel (%)
Kategori 1	0	0
Kategori 2	3	21
Kategori 3	7	50
Kategori 4	4	29
Totalt antal granskade projekt	14	100

Under 15 år har 1 260 projekt kategoriserats av forskarna utifrån projektens grad av överlevnad (se tabell 6.5). De projekt som utvärderats av forskarna fick stöd ur Allmänna arvsfonden under perioden 1994–2021. Enligt forskarnas bedömning lever hälften (628 projekt i kategori 3 och 4) vidare i någon form efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden har upphört. Forskarna har således funnit en överlevnadsgrad som i stort sett överensstämmer med den uppföljning som kanslifunktionen genomfört, trots att ett antal av de projekt som forskarna har följt upp avslutades för en längre tid sedan.

Tabell 6.5 Forskarnas kategorisering av projektens överlevnad

Utvärderingar avslutade 2007–2021

Överlevnadskategorier	Antal	Andel (%)
Kategori 1	75	6
Kategori 2	557	44
Kategori 3	320	25
Kategori 4	308	24

6.2.5 Arvsfondsdelegationens projekt ur ett jämställdhetsperspektiv

En viktig del i Arvsfondsdelegationens strategi för uppföljning och utvärdering är genusperspektivet. Arbetet med frågor om jämställdhet avser att synliggöra om och på vilket sätt projekten utmanar den rådande maktstrukturen i ett intersektionellt perspektiv. Genusperspektivet uppmärksammas i såväl handläggning av ärenden som i de utvärderingar som initieras.

För att synliggöra könsmaktordningen i de projekt som beviljas medel görs en uppföljning av mäns och kvinnors olika roller i projekten. Arvsfondsdelegationen följer också upp de projekt som riktar sig enbart till män respektive kvinnor för att få kunskap om vilka frågeställningar som det civila samhällets organisationer uppmärksammar alternativt inte uppmärksammar ur ett genusperspektiv.

I de projekt som slutredovisades under 2021 var 70 procent av projektledarna kvinnor. Det är en högre andel än föregående år, då motsvarande andel var 58 procent. I tre av projekten hade man delat ledarskap, med en man och en kvinna. I ett projekt har projektledaren uppgett en annan könsidentitet. När det gäller lokalstödsprojekten gäller det omvända, då majoriteten av projektledarna är män. I övrigt är det ingen större skillnad när det gäller vilken typ av organisation och vilka typer av verksamheter som män och kvinnor är projektledare för.

En uppföljning av de projektstöd som slutredovisades under 2021 visar att könsfördelningen av de aktiva deltagarna i projekten var mycket jämn; 49 procent män och 50 procent kvinnor (en procent angav annan könsidentitet). Statistiken bygger på den rapportering som projektansvariga organisationer lämnar i slutredovisningarna av projekten. Uppgifterna är behäftade med vissa osäkerheter.

Varje år genomförs också en uppföljning av de lokalstöd som fick stöd för fyra respektive tio år sedan. Statistiken baseras på organisationernas egna skattningar av det totala antalet personer som använder lokalen/anläggningen i genomsnitt per vecka under ordinarie säsong, samt uppskattad könsfördelning bland dessa personer. Uppföljningen visar att i de lokaler som fick stöd ur Allmänna arvsfonden för tio år sedan var 57 procent av deltagarna män, medan 43 procent var kvinnor. Motsvarande uppföljning för de lokaler/anläggningar som fick stöd för fyra år sedan visar att 49 procent av deltagarna var män, medan 51 procent var kvinnor. Eftersom statistiken baseras på uppskattningar är dock uppgifterna osäkra, och ska tolkas med försiktighet.

Projekt riktade enbart till kvinnor

Av de projekt som fick stöd ur Allmänna arvsfonden under 2021 är det sex projekt som främst riktar sig till flickor eller kvinnor. Det är en minskning jämfört med föregående år, då 17 projekt hade denna inriktning.

Flera projekt riktar sig till flickor eller unga kvinnor. Kosmosklubben Stockholm har beviljats stöd för projektet Kosmosklubbens tjejprojekt

unga ledare, som syftar till att öka intresset för programmering, robotteknik och entreprenörskap. Rädda Barnens Ungdomsförbund vill med projektet Fathima stärka nyanlända flickor och ge gruppen bättre förutsättningar för etablering i samhället. Målgruppen är nyanlända flickor från 12 års ålder i Skåne. Projektet Lesbisk plats – Ung lesbisk organisering på landsbygden är ett projekt som drivs av föreningen Lesbisk Makt. Genom projektet vill föreningen utveckla och testa nya sätt att skapa mötesplatser – både fysiska och digitala – på landsbygden för målgruppen. Slutligen har Demokratipiloterna beviljats stöd för projektet Lyssna på oss! Projektet riktar sig till tjejer, kvinnor och icke-binära personer med neuropsykiatriska diagnoser och syftar till att stärka gruppen, bland annat genom nätverksbyggande.

Två av projekten riktar sig till mammor. Posithiva Gruppen, som är en patientorganisation för personer som lever med hiv, vill med hjälp av projektet 3P (Positive Pregnancy Peers) bygga upp ett nationellt nätverk av stödpersoner för gravida kvinnor med hiv. Föreningen Tidigt Föräldrastöd vill med projektet Mentormammor i Bergsjön stärka barns hälsa och utveckling genom en modell där mentormammor utbildas och ger enskilt stöd till nyanlända och särskilt utsatta mammor.

Projekt riktade enbart till män

Av de nya projekt som Arvsfondsdelegationen beviljade stöd till under 2021 (mätt som ettåriga beslut) är det inget projekt som enbart riktas till pojkar eller män. Föregående år (2020) hade sex projekt denna inriktning.

6.2.6 Uppföljning av målgruppens delaktighet i arvsfondsprojekten

Arvsfondsdelegationens uppföljnings- och utvärderingsverksamhet visar att fondens medel lämnar spår, men också att många utmaningar återstår för att säkerställa att fondens medel når ut till målgrupperna oavsett ålder, kön, etnicitet, sexualitet, socioekonomisk bakgrund, funktionsnedsättning och plats. En annan utmaning är att fondens målgrupper får reella möjligheter att också ha inflytande över de verksamheter som bedrivs.

Syftet med uppföljningen av målgruppens delaktighet är att synliggöra målgruppens roller i projekten, hur de får en röst, hur man når målgruppen och vilka projekten når respektive inte når.

Ett av kriterierna för att beviljas medel ur Allmänna arvsfonden är målgruppens delaktighet. Handläggarna lägger stor vikt vid målgruppens delaktighet i beredningen av projektansökningar. I det följande sammanfattas hur delaktigheten redovisats i de projekt som slutredovisats under 2021.

Redovisningen avser endast projekt som beviljats projektstöd. Målgruppens delaktighet i lokalstödsprojekt sker främst när projektet är avslutat och verksamheten i den färdigställda lokalen eller anläggningen ska börja bedrivas. Inte sällan är syftet med lokalstödsprojekten att nå nya målgrupper, till exempel personer med funktionsnedsättningar.

Delaktighet i planeringen av projekten

Vilken roll som målgruppen eller målgrupperna har haft i planeringen av projektet varierar. Personer ur målgruppen kan ha varit initiativtagare till projektet och haft en aktiv roll i planeringen av projektet, exempelvis i egenskap av att vara medlemmar i en förening. Vissa projekt har utgått från målgruppens egna erfarenheter, önskemål och behov medan målgruppen i andra projekt har involverats först när det har funnits en projektidé, som då har förankrats hos målgruppen. Även om personer ur målgruppen inte har tagit initiativ till projektet är det vanligt att projektidéer testas och förankras hos målgruppen under planeringsfasen, till exempel genom workshops eller referensgrupper.

Även om målgruppens delaktighet i planeringsfasen kan vara en förutsättning för att genomföra vissa projekt, behöver det inte vara så. Några projekt beskriver i stället hur behoven har formulerats utan att målgruppen har involverats. Det gäller till exempel projekt som har vänt sig till särskilt utsatta grupper i samhället. Målgruppens delaktighet har då främst skett i genomförandet av projektet.

Delaktighet i genomförandet av projekten

Hur personer ur målgrupperna är delaktiga i projektens genomförande, på vilket sätt och i vilken utsträckning, skiljer sig åt beroende på projektens syfte och inriktning. I vissa projekt har målgruppen varit involverad i både styrning och genomförande av projektet och kan ha ett tydligt ansvar för att genomföra aktiviteter. I andra projekt deltar personer ur målgruppen i de aktiviteter och verksamheter som ingår i projektet, men ansvarar inte för att aktiviteterna genomförs.

Innehållet i projekt kan formas och bestämmas utifrån målgruppens behov och önskemål och målgruppen kan aktivt genomföra projektets olika moment, till exempel genom att producera filmer eller sätta upp föreställningar. Projektet kan också ha skapat arenor och mötesplatser för personer ur målgruppen där målgruppen kan mötas och utbyta erfarenheter och få stöd, till exempel i syfte öka förutsättningarna för sysselsättning.

I många fall blir aktiviteter som har ingått i projektet en del av organisationens ordinarie verksamhet och målgruppen fortsätter att vara delaktig och ha den roll som man har haft i projektet.

Vilka nås av projekten och hur? Vilka når man inte?

Civilsamhället framställs ibland som en plats där marginaliserade grupper kan göra sina röster hörda genom att organisera sig. Engagemang i civilsamhället förknippas ofta med ökat inflytande och resurser. Det gör det extra viktigt att ställa frågor om vilka röster som får inflytande i civilsamhället och vilka som utestängs.

I stort sett samtliga projekt framhåller att projektet har haft betydelse för den aktuella målgruppen. Ofta beskrivs betydelsen av projekten ur ett individperspektiv. Av projektens slutredovisningar framgår bland annat att projekten har stärkt deltagarna och skapat förutsättningar för att de i större utsträckning ska kunna göra sina röster hörda, bli lyssnade på och bli tagna på allvar. Projekten beskrivs också ha fyllt ett tomrum, då deltagarna har fått vara del av ett sammanhang tillsammans med andra. Det kan till

exempel handla om aktiviteter där personer med och utan funktionsnedsättning har deltagit tillsammans, eller där barn och unga från olika områden eller stadsdelar har kunnat utbyta erfarenheter.

Många projekt har utmanat deltagarna på olika sätt och skapat möjligheter att utveckla intressen inom till exempel idrott, konst, musik och film. Vissa projekt har utvecklat verktyg för att diskutera rättigheter, diskriminering och värderingsfrågor och har haft betydelse för målgruppen genom ökad kunskap och lärande, men också genom ökad egenmakt. Andra projekt har gett konkret stöd, till exempel genom samtalsgrupper, studiecirklar eller idrottsaktiviteter.

Vissa projekt beskriver också att projektet har varit livsavgörande för målgruppen, då det har inneburit stöd för att exempelvis hindra återfall i missbruk, öka den psykiska hälsan eller bryta isolering. Andra projekt har öppnat dörrar för grupper som har varit svåra att nå. Det kan till exempel handla om idrottsaktiviteter för flickor med utländsk bakgrund som lever med hedersproblematik, eller konstprojekt för barn och unga i utsatta områden.

I slutredovisningarna får projekten också lämna information om det finns grupper som organisationen hade velat nå, men där man inte har lyckats med detta. Några projekt anger att det har varit svårt att nå vissa åldersgrupper, som yngre barn och ungdomar, eller personer som befinner sig i särskilt utsatta situationer. Vidare anger en del projekt att det har varit svårt att få tillgång till vissa organisationer eller arenor, och därmed också till vissa målgrupper. Här nämns skolan som ett exempel. Många projekt anger också att det hade varit önskvärt att nå fler personer i den eller de målgrupper som har ingått i projektet.

Vilken roll har målgruppen efter projekttidens slut?

I de slutredovisningar som projekten lämnar ingår även att projekten ska redovisa vilka roller målgruppen eller målgrupperna kan få efter projektets slut.

Målgruppens delaktighet i den fortsatta verksamheten varierar, bland annat beroende på vilken typ av aktiviteter som har ingått i projektet. Målgruppen kan vara delaktig i den fortsatta verksamheten i egenskap av medlemmar i den förening som har drivit projektet. Personer ur målgruppen kan också ta över ansvaret för aktiviteter och verksamheter, till exempel genom att vara ledare, mentorer eller ambassadörer, och stödja andra ur målgruppen som vill pröva de aktiviteter som har ingått i projektet. Det finns också exempel på hur personer ur målgruppen driver vidare arbetet i en egen förening eller i andra nätverk.

6.2.7 Arvsfondsdelegationens utvärderingsverksamhet

De utvärderingar som Arvsfondsdelegationen initierar spänner över ett vitt fält och omfattar både pågående projekt och projekt som genomfördes flera år tillbaka i tiden. Utvärderingarna genomförs av forskare från en rad olika forskningsdiscipliner som pedagogik, etnologi, företagsekonomi och sociologi.

Sammanfattningsvis visar utvärderingarna att de erfarenheter och kunskaper som det civila samhällets organisationer genererar i stor utsträckning tas tillvara – både i organisationer, offentlig sektor och inom akademien. Det civila samhällets organisationer utvecklar sitt organisationskapital, gör nya upptäckter inom sitt område, utökar sina målgrupper och skaffar nya samtalspartners. Utvärderingarna visar också att projekten utvecklar metoder och verksamheter som kommer Allmänna arvsfondens målgrupper till godo.

Sedan 2006 har Arvsfondsdelegationen finansierat 57 utvärderingar som redovisats.

6.2.8 Att bygga vägar till sysselsättning – en utvärdering av fjorton arvsfondsfinansierade projekt

Under 2021 har utvärderingen Att bygga vägar till sysselsättning slutförts och presenterats. Utvärderingen har genomförts av forskarna Hannah Altman och Carl Yngfalk, som är verksamma vid Score (Stockholms centrum för forskning om offentlig sektor) vid Stockholms universitet.

Forskarna har utvärderat fjorton projekt som på olika sätt har syftat till att hjälpa unga eller personer med funktionsnedsättning som står långt ifrån arbetsmarknaden att närma sig en meningsfull sysselsättning. Syftet med utvärderingen har varit att ta vara på erfarenheter inom projektorganisationerna, för att på så sätt öka kunskapen om de verksamheter som Allmänna arvsfonden ger bidrag till. Projekten, som genomfördes i olika perioder 2012–2018, har studerats utifrån upparbetade erfarenheter inom projektorganisationerna. Gemensamt för projekten är att de har gett stöd till målgruppen att få sysselsättning, på kort och lång sikt.

Av utvärderingen framgår att det finns en stor variation mellan projekten. Forskarna konstaterar att samtliga projekt bedriver verksamheter som kompletterar de insatser som redan görs av myndigheter och kommuner. Organisationerna är därmed beroende av ett gott samarbete med beslutsfattare på kommunal nivå och med myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan. Samarbetet med offentlig sektor beskrivs också av projekten som en nyckel för att lyckas med verksamheten.

En slutsats från utvärderingen är att arvsfondens finansiering möjliggör för organisationer att testa nya idéer som ligger i utkanten av, eller till och med utanför, projektorganisationernas ordinarie verksamhet. Arvsfondens pengar lämnar därigenom spår i form av nya framkomliga vägar att bygga fungerande verksamheter som når ut till både nya och befintliga målgrupper. Forskarna konstaterar dock att en förutsättning för detta är att organisationerna från början tänker långsiktigt, framför allt vad gäller hur verksamheten ska kunna fortsätta även efter projekttidens slut.

Särskilt viktig är förmågan att förstå och hantera normer och regelverk inom de offentliga samarbetsorganisationerna, respektive i de kommersiella processer man deltar i. Det handlar om att projektorganisationer måste kunna hantera och arbeta med sina relationer på ett sådant sätt att man skapar och upprätthåller legitimitet för verksamheten. Det blir mycket viktigt att också skapa förtroendefulla relationer och att

bygga legitimitet för verksamheterna, särskilt gentemot myndigheter – både på kort sikt under projektens uppstartsfas och på lång sikt.

Utvärderingen lyfter särskilt fram fyra framgångsfaktorer som avgörande för att bygga framkomliga vägar för verksamheten:

- förtroendefulla relationer med kommuner och myndigheter, gärna långt innan projektstarten
- långsiktighet i finansieringen bortom projekttidens slut – en buffert om finansiering från myndigheter upphör
- engagerade eldsjälur inom projektorganisationen, men också hos till exempel kommuner och myndigheter
- flexibilitet – att snabbt kunna anpassa sig när förutsättningarna för verksamheten förändras.

Forskarna konstaterar också att organisationerna behöver vara flexibla och kunna omfördela resurser, exempelvis från den ideella kärnverksamheten med målgruppen till administration och kommunikation, för att därigenom utåt skapa legitimitet för verksamheten. En slutsats från utvärderingen är att projekt som har lyckats bygga en organisation med kompetenser från olika sektorer och områden, alternativt redan har haft en sådan organisation etablerad sedan tidigare, är mest framgångsrika gentemot målgruppen. På liknande sätt utgör även samarbeten mellan organisationer, där olika kompetenser, drivkrafter och engagemang tas tillvara, en framgångsfaktor. Även förmågan att vara flexibel i förhållande till målgruppens behov, och därigenom skapa förtroendefulla relationer, är viktig.

En annan slutsats från utvärderingen handlar om sund vaksamhet, vilket innebär att inte sätta för stor tilltro till avsiktsförklaringar som har lämnas innan projektet har startat från aktörer i omgivningen. Forskarna konstaterar att kommuners och andra samarbetspartners intentioner att finansiera verksamheter inte alltid realiserar, vilket kan innebära omställningar som tar lång tid när verksamheten måste drivas på andra sätt. Till det hör enligt forskarna att målgruppen för dessa verksamheter har särskilda behov, vilket inte alltid går att kombinera med de krav på effektivitet och korta tidsramar som kan finnas hos offentliga samarbetspartner.

Slutligen konstateras att flerårig finansiering från arvsfonden ofta är avgörande för att organisationer ska kunna pröva nya idéer, gå i nya riktningar med verksamheten och kunna nå sin målgrupp på nya sätt. I utvärderingsrapporten ger forskarna några grundläggande råd till den organisation som vill starta nya verksamheter inom området arbete och sysselsättning. För det första – att inte underskatta den tid det tar att bygga upp tillit och förtroende, särskilt med myndigheter. För det andra – att planera noga för ekonomisk uthållighet och söka andra bidrag redan från projektstart, eller se till att organisationen avsätter medel för en övergångsperiod efter projekttidens slut.

6.2.9 Erfarenhetsspridning

I slutet av 2021 inrättades en ny heltidstjänst på Arvsfondsdelegationens kanslifunktion, med uppdrag att arbeta med erfarenhetsspridning. Syftet är

att erfarenheter, resultat och metoder från enskilda arvsfondsprojekt – i större utsträckning än idag – ska kunna spridas och användas av Allmänna arvsfondens målgrupper och av berörda samhällsaktörer. Mottagare för erfarenhetsspridningen är främst praktiker som arbetar med arvsfondens fyra målgrupper.

Erfarenhetsspridning från enskilda arvsfondsprojekt

De organisationer som beviljas medel ur Allmänna arvsfonden samarbetar och samverkar med en rad olika aktörer – såväl offentliga, ideella som privata. Kunskaper, erfarenheter och metoder sprids på det sättet vidare, om än med anpassningar till rådande förutsättningar. Nedan beskrivs några projekt som får exemplifiera projekt som lyckats väl i att sprida och förvalta de resultat som har framkommit i projekten.

Byrån mot diskriminering i Östergötland lyckades sprida projektet Koll på lagen över förväntan, trots pandemin. Projektets syfte var att ta fram metoder för att hjälpa elever på yrkesförberedande gymnasieprogram att lära sig mer om diskrimineringslagstiftning och mänskliga rättigheter. De hade som mål att utbilda 360 elever under tre år. Totalt nådde de 1 051 aktiva ungdomar, samt 1 201 ungdomar som fått enstaka utbildning eller information om projektet. Utöver det har många fler ungdomar nåtts genom att projektet har utbildat lärare, som i sin tur har använt material från projektet i sina klasser. De har under projektets gång utbildat cirka 140 lärare och rektorer, men utöver detta har de nått cirka 4 500 lärare och skolpersonal. Projektet har också fått mycket uppmärksamhet i media; bland annat blev metodmaterialet 2020 finalist i Publishingpriset i kategorin Handböcker och läromedel. Filmer och metodmaterial sprids av Skolverket, skolor och gratisundervisning.se. Filmerna fortsätter att laddas ner och användas av lärare på yrkesgymnasium och de har i dagsläget över 10 000 visningar på Youtube.

Ett annat exempel på ett projekt som lyckades väl med spridning av sina resultat och metoder är Stiftelsen Bräcke diakoni i sitt projekt Vuxensyskon. Syftet med projektet var att lyfta behov hos vuxna personer som har syskon med funktionsnedsättning, med målet att ge stöd till en grupp som tidigare inte har uppmärksammats. Detta har skett genom information, samtalsstöd och checklistor. Projektet har lyckats få till en nationell spridning genom samarbetet med Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka), när de gemensamt tog fram en kunskaps sammanställning om vuxensyskon som anhöriga. Projektet ledde till att samtalsmaterialet ”Fokus på mig, vuxensyskon” togs fram och att ledare utbildades till att använda materialet. Efter projektet har digitala samtalsgrupper utvecklats och spridits till kommuner. Ett tjugotal kommuner har skapat digitala samtalsgrupper som bygger på att kommunerna själva samarbetar med varandra. Nka håller i nätverket Anhörigstöd och kommunerna kan också få praktisk hjälp i att hålla digitala samtalsgrupper. Nka har även tagit fram ett webbaserat program som ger individuellt stöd, och som utgår från det samtalsmaterial som togs fram i projektet.

Under pandemin har civilsamhället, liksom resten av samhället, fått ställa om och i allt större utsträckning använda digitala lösningar för att informera, sprida och etablera projekten. Ett viktigt arbete är att inkludera alla medborgare i digitaliseringen. Med det som grund har FUB:s projekt

Min digitala livsplattform Digi-JAG – En digital kognitivt tillgänglig lärmiljö, utvecklat en nätpedagogisk modell och en digital lärplattform som stödjer personer med måttlig utvecklingsstörning i det livslånga lärandet. Projektet ledde till framtagandet av nätpedagogiska modeller och en digital lärplattform som kan användas i olika skolformer. Skolverket har översatt materialet till engelska och materialet har även börjat användas i Norge. Verksamheten finansieras bland annat med stöd från regionen, föreningen samt Post- och telestyrelsen.

Olika samarbetsparters är viktiga – både i genomförandet, för att skapa förtroende hos målgrupper och för att nå mottagare av projektens resultat. Men samarbetsparterna spelar också en viktig roll i spridningen av metoder och resultat efter avslutat projekt. Ett gott exempel är projektet Tillsammans för psykisk hälsa – Seniorer, som drivits av Studieförbundet Vuxenskolan Västmanland. Projektets syfte var att minska den psykiska och existentiella ohälsan bland äldre personer, i samverkan mellan folkbildningen, ideella aktörer, kommun och region. Projektet har tagit fram en samtalsmetod som bygger på ett salutogent perspektiv. Samtalsgrupperna leddes av före detta yrkesverksamma personer inom socialtjänsten, hälso- och sjukvården och/eller annat yrke där mänskliga relationer varit viktiga. Metoden har spridits till fler kommuner och regioner och finns nu över hela landet.

Projektet som nämns ovan får exemplifiera den erfarenhetsspridning som har skett i avslutade arvsfundsprojekt. I vissa fall är erfarenhetsspridningen nationell, eller till och med internationell, och i andra regional eller lokal. Det sker även en betydande erfarenhetsspridning från enskilda projekt genom sociala medier, där den stora majoriteten av projekten är aktiva. De pågående arvsfundsprojekten är vid varje given tidpunkt fler än 500 och finns över hela landet. Med tanke på att det inte är ovanligt att ett arvsfundsprojekt har fem till tio samarbetsorganisationer blir den totala erfarenhetsspridningen från samtliga projekt betydande.

Erfarenhetsspridning från utvärderingar

Målgruppen för utvärderingarna är främst myndigheter och organisationer som är verksamma inom det aktuella området. Vid lanseringen av en utvärdering skickas information ut till cirka 1 500 personer. Samtliga utvärderingar finns nedladdningsbara på webbplatsen arvsfonden.se och resultaten av utvärderingarna sprids genom elektroniska nyhetsbrev samt via Twitter och Facebook. Därutöver har forskarna själva använt och spridit resultaten inom sina verksamhetsområden. Ett webinarium har hållits under året då rapporten Att bygga vägar till sysselsättning presenterades. Cirka 320 personer deltog vid webinariet.

Via de nätverk som Arvsfundsdelegationen ingår i har även andra myndigheter tagit del av erfarenheterna från arvsfundsprojekt och utvärderingar. Exempel på sådana nätverk är arbetsgruppen för effekter och resultat av bidrag till civilsamhället, som samlar en rad myndigheter och som leds av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF). Information om pågående utvärderingar och forskarnas utvärderingsrapporter finns för nedladdning på Allmänna arvsfondens webbplats.

7 Regeringens bedömning av Arvsfondsdelegationens verksamhet och utveckling

Skr. 2021/22:264

Regeringens bedömning: Arvsfondsdelegationen har sammantaget fördelat medel på ett väl genomfört sätt och i enlighet med Allmänna arvsfondens ändamål och de prioriterade områdena. Verksamheten har kunnat genomföras på ett betryggande sätt under covid-19-pandemin och projekten har till stora delar lyckats ställa om till de nya förutsättningarna. Arbetet under året har också präglats av införandet av den nya lagen om Allmänna arvsfonden, vilken bland annat innebär att ändamålet för fonden har breddats till att även omfatta verksamhet för äldre personer.

Det arbete som genomförs för att säkerställa att arvsfondens medel används på rätt sätt är tillfredsställande och det är positivt att ytterligare åtgärder har vidtagits för att förbättra kontrollen av fondmedlens användning. Det är viktigt att åtgärder för att bibehålla kvaliteten i handläggningen och för att effektivisera verksamheten fortsätter.

Den samlade bedömningen är att Arvsfondsdelegationen i allt väsentligt fullgör sitt uppdrag och har kunnat göra det även under pandemin. Antalet ansökningar har dock minskat under året. Det är därför angeläget att arbetet med att öka kännedomen och kunskapen om arvsfonden fortsätter att utvecklas – inte minst kring den nya målgruppen äldre personer. Det finns också ett fortsatt behov av att öka antalet ansökningar i hela landet och att de positiva resultat som projekten genererar sprids nationellt.

Skälen för regeringens bedömning

Förvaltning och administration

Kammarkollegiet är Arvsfondsdelegationens värdmyndighet och de stödjande resurserna är samlade under en arvsfondsavdelning. För att volymen beviljade projektmedel ska motsvara inflödet av medel till Allmänna arvsfonden har resurser över tid tillförts den handläggande och administrativa verksamheten vid Kammarkollegiet. Regeringen anser att det är angeläget att den administrativa verksamheten är kostnadseffektiv, att kostnaderna är välmotiverade och hålls på en rimlig nivå.

Mellan 2020 och 2021 ökade kostnaderna för kanslistödet med 4,6 miljoner kronor, vilket motsvarar 11 procent. Ökade personalkostnader är den största förklaringen till kostnadsökningen, då ytterligare medarbetare har anställts under året. Även kostnaderna för lokaler och kommunikation har ökat. Kostnadsökningen beror främst på att verksamheten har förstärkts utifrån det utökade uppdrag som lagen (2021:401) om Allmänna arvsfondens medför, då äldre har tillkommit som en ny målgrupp. Under 2021 ökade volymen utdelade medel med 15 miljoner kronor, vilket motsvarar en ökning med två procent. Sammantaget gör detta att driftkostnaderna i förhållande till fördelade medel ökade något – från 4,9 till 5,3 procent. Under året minskade också antalet beslut, vilket gör att

driftskostnaden per beslut var 35 200 kronor. Detta är en ökning jämfört med 2020, då motsvarande kostnad var 30 800 kronor.

En förklaring till de ökade driftskostnaderna per beslut är att antalet ansökningar har minskat, samtidigt som kostnaderna för kanslistödet har ökat då verksamheten har anpassats efter den nya målgruppen äldre. Det är troligt att kostnaderna per beslut kommer att minska när effekterna av pandemin klingat av och verksamheten har anpassats efter den nya målgruppen. Regeringen bedömer dock att det är viktigt att kontinuerligt följa hur driftskostnaderna per beslut utvecklas. Det är också angeläget att åtgärder för att effektivisera verksamheten fortsätter, utan att kvaliteten i handläggningen påverkas.

Fördelning av medel

Arvsfondsdelegationen fördelade 814 miljoner kronor till projekt under 2021, mätt som ettåriga beslut. Det är det högsta årsbeloppet i arvsfondens historia. Stödet fördelade sig på 443 bifallsbeslut och 397 projekt. Det är ett något lägre antal än de senaste två åren, men relativt höga siffror jämfört med 2017 och 2018.

Antalet inkomna ansökningar om stöd uppgick till 862, vilket är en minskning med 12 procent jämfört med 2021. Den viktigaste enskilda förklaringen till minskningen av nya ansökningar torde vara covid-19-pandemin. Det är dock endast nya ansökningar om projektstöd som har minskat. Ansökningarna om lokalstöd har tvärtom ökat.

Bifallsfrekvensen för ansökningar om nya projekt uppgick till 32 procent i genomsnitt. När det gäller nya projektansökningar är bifallsfrekvensen 26 procent, vilket innebär den högsta andelen på mer än 15 år. Bifallsfrekvensen för lokalstöd, det vill säga stöd för ny-, om- och tillbyggnad av lokaler och anläggningar, var 47 procent. Även om det är en något lägre bifallsfrekvens än året innan är det högt jämfört med tidigare år.

Regeringen anser att det är väsentligt att medel kommer alla målgrupper till del. Under 2021 gick ungefär hälften av de beslutade medlen till målgruppen ungdomar, en knapp fjärdedel till målgruppen barn och en ungefär lika stor andel till målgruppen personer med funktionsnedsättning.

I och med den nya lagen har Allmänna arvsfonden fått en ny målgrupp – äldre personer. Under det andra halvåret 2021 inkom 40 projektansökningar med äldre personer som huvudsaklig målgrupp. Det är något färre nya projektansökningar än de som fokuserade på barn respektive personer med funktionsnedsättning. Endast tolv av ansökningarna med målgruppen äldre hann beslutas under 2021, och endast två av dessa beviljades medel.

Under 2021 startade det nya projekt i samtliga län. Idrottsföreningar är likt föregående år den kategori organisationer som har flest beviljade projekt. En stor andel av projekten som bedrivs av idrottsföreningar handlar om lokalstöd. Funktionshindersorganisationer är den kategori av organisationer som har näst flest projekt finansierade av arvsfonden och den tredje största kategorin är kulturföreningar. Liksom de senaste åren har majoriteten av organisationerna som blev beviljade stöd inte fått stöd ur Allmänna arvsfonden tidigare.

Av de medel som Arvsfondsdelegationen beslutade om under 2021 gick nästan samtliga till projekt inom de av regeringen prioriterade områdena. Att främja psykisk och fysisk hälsa var, liksom tidigare, det område som där flest projekt beviljades medel och antalet projekt har också ökat. En förklaring till ökningen kan vara den särskilda satsningen Psykbryt, som fokuserar på barns och ungdomars psykiska hälsa.

Antalet projekt som fokuserar på ökad delaktighet och tillgänglighet för äldre personer med funktionsnedsättning ökade också under året. Det är sannolikt ett resultat av den särskilda satsningen Ålder är inget hinder, som Arvsfondsdelegationen lanserade 2018. Satsningen vänder sig till äldre personer med funktionsnedsättning och deras anhöriga.

Regeringen anser sammantaget att medlen har fördelats på ett väl genomfört sätt i enlighet med fondens ändamål och inom ramen för de av regeringen prioriterade områdena. Regeringen menar dock att det är angeläget att fortsätta att sprida information om att äldre har tillkommit som en målgrupp, för att därigenom öka antalet kvalitativa ansökningar som berör målgruppen.

Pandemins påverkan på genomförandet av projekten

Även under 2021 har covid-19-pandemin på olika sätt påverkat projekten. Många projekt har ändrat både planering och aktiviteter utifrån rådande restriktioner och målgruppernas utsatthet. En del projekt har förlängts inom befintlig budget medan andra har valt att skjuta fram projektstarten. Delaktigheten av fondens målgrupper har förändrats och i vissa fall när projekten ut till fler med digitala möten. I många fall blir dock delaktigheten något lägre, exempelvis när det gäller äldre och barn.

Regeringen bedömer att verksamheten har kunnat genomföras på ett betryggande sätt under pandemin och att projekten till stora delar har lyckats ställa om till de nya förutsättningarna. Många föreningar som fått lokalstöd har dock drabbats negativt av pandemin. Föreningar som har inomhuslokaler har drabbats av minskade intäkter som var tänkta att täcka driften av lokaler, anläggningar och verksamheter. De föreningar som har klarat pandemin bäst är av naturliga skäl de som bedriver aktiviteter på anläggningar utomhus.

Kontroll av fondmedlens användning

Att fondmedlen används till det avsedda ändamålet är enligt regeringen centralt för att bibehålla och stärka legitimiteten med fonden.

Kontroller görs av den organisation som söker finansiering och det projekt som ska genomföras, både inför och efter beslut om stöd. Kontrollerna genomförs av handläggare och controllers vid Arvsfondsdelegationens kanslifunktion, men också av godkända och auktoriserade revisorer. Utöver att kontrollera hur medlen används utgör controllerfunktionen ett stöd till organisationer som har fått medel ur fonden och till kanslifunktionens handläggare i frågor som rör projektens ekonomiska budgetering och redovisning.

Controllerfunktionen utförde 50 fördjupade kontroller under 2021, vilket motsvarar tolv procent av fattade bifallsbeslut under 2020. Av dessa var 41 skrivbordskontroller och nio digitala kontroller. På grund av pandemin skedde inga kontrollbesök på plats. Därutöver besökte

handläggarna vid kanslifunktionen 50 projekt, varav flertalet var digitala. Jämfört med föregående år har antalet projektbesök nästan halverats, vilket anges bero på pandemin. Besöken gjordes till viss del i kontrollsyfte. Proaktiva och stödjande insatser görs vid i stort sett samtliga kontroller. Utöver kontrollerna ska samtliga projekt årligen rapportera hur projektmedlen har använts och hur projekten utvecklats.

Under 2021 vidtogs en rad åtgärder för att förstärka kontrollen av fondmedlens användning. En sådan åtgärd är att controllerfunktionen begär in och kontrollerar bankkontoutdrag för en slumpvis utvald månad. Syftet med kontrollen är bland annat att säkerställa att medel inte har lånats ut till den ordinarie verksamheten. Kansliet har också infört en bevakningstjänst som uppmärksammar controllerfunktionen på om en organisation med ett arvsfondsprojekt får skuldsaldon hos kronofogden, ansökningar om betalningsförelägganden eller har lämnat in ansökningar om konkurs. Vidare har juristfunktionen utökats från en till två jurister.

Regeringen bedömer att det arbete som genomförs för att säkerställa att arvsfondens medel används på rätt sätt är tillfredsställande och det är positivt att ytterligare åtgärder har vidtagits för att förbättra kontrollen av fondmedlens användning. Under pandemin har antalet besök som genomförs av arvsfondens handläggare minskat. Regeringen framhåller vikten av att besöken återgår till tidigare nivå då pandemin har klingat av. Arbetet med att säkerställa att arvsfondsmedlen används på rätt sätt är av central betydelse för verksamhetens legitimitet.

Riksrevisionens granskning av förvaltningen av Allmänna arvsfonden

Regeringen anser att det är viktigt att förvaltningen av Allmänna arvsfondens egendom är transparent och att det finns en väl fungerande kvalitetssäkring för hur förvaltrade medel redovisas. Det är därför av stor vikt att redovisningen sker på ett transparent och rättssäkert sätt.

Allmänna arvsfondens egendom förvaltas av Kammarkollegiet som en särskild fond. Enligt lagen om Allmänna arvsfonden ska Kammarkollegiet varje år lämna en redovisning till regeringen för förvaltningen av Allmänna arvsfonden som avser det senast avslutade räkenskapsåret (se *bilaga 1* för resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys). Riksrevisionen ska därefter granska redovisningen.

Riksrevisionen har lämnat en så kallad ren revisionsberättelse för Kammarkollegiets redovisning för förvaltningen av Allmänna arvsfonden 2021.

Kommunikationsinsatser

De primära målen för kommunikationen enligt kommunikationsstrategin för Allmänna arvsfonden är att öka inflödet av ansökningar med potential att få stöd, skapa förtroende genom att visa på resultat och samhällsnytta samt erfarenhetsspridning.

Införandet av den nya lagen om Allmänna arvsfonden har gett upphov till stora kommunikationsinsatser under året. Fokus har framför allt varit på att informera om att äldre personer har tillkommit som målgrupp. Kommunikationen har bland annat skett via sociala media, särskilda nyhetsbrev samt debattartiklar.

Under 2021 fokuserade kanslistödets digitala utveckling på utveckling av e-tjänster. Arbetet med att utveckla en digital ansökan om lokalstöd påbörjades. Vidare ökade antalet följare i sociala medier under året. Genomslaget i redaktionella medier är också fortsatt högt, med tonvikt på lokala medier.

Besöken runt om i landet för att öka kännedomen om Allmänna arvsfonden – den så kallade Sverigeresan – påverkades av pandemin även under 2021. I stället för fysiska möten har arvsfonden genomfört och deltagit i digitala evenemang. Bland annat arrangerades ett större webinarium för föreningar och kommuner, där cirka 1 500 personer från hela landet deltog.

Den kännedoms- och förtroendemätning som genomfördes under 2021 visar att allmänhetens kännedom om fonden ökar och att förtroendet ligger på en stabil nivå.

Regeringen ser positivt på att arbetet för att öka kunskapen om Allmänna arvsfonden samt förtroendet för verksamheten har fortgått och utvecklats, trots pandemin. Regeringen menar dock att det finns ett behov av att öka antalet kvalitativa ansökningar i hela landet – inte minst som berör målgruppen äldre. En fortsatt utveckling av e-tjänster som kan underlätta ansökningsförfarandet kan bidra till detta. Vidare är det viktigt att de positiva resultaten som projekten genererar sprids nationellt; något som i viss mån har begränsats av pandemin. De kommunikativa insatserna som genomförs för att öka kunskapen om Allmänna arvsfonden, samt förtroendet för dess verksamhet, är av stor vikt för fondens legitimitet.

Uppföljning och utvärdering

Regeringen anser att det är av stor vikt att följa upp och utvärdera projekt som har beviljats medel för att säkerställa att syftet med fonden uppnås. Enligt förordningen (2021:403) om Allmänna arvsfonden ska Arvsfondsdelegationen ha en samlad strategi för uppföljning och utvärdering av beviljade stöd. Den strategi som Arvsfondsdelegationen antog 2019 genomförs i tre steg – uppföljning, utvärdering och erfarenhetsspridning – och syftar till att ta tillvara kunskaper och erfarenheter från inkomna ansökningar och beviljade projekt.

Både Arvsfondsdelegationens egna uppföljningar och uppföljningar genomförda av externa forskare visar att mer än hälften av projekten lever kvar i någon form efter att finansieringen från Allmänna arvsfonden har upphört. Det innebär att nya metoder, verksamheter med mera sprids vidare och finansieras av offentliga eller andra medel.

Allmänna arvsfonden finansierar varje år utvärderingar som forskare genomför. Under 2021 redovisades en utvärdering av 14 arvsfondsprojekt på temat ”Att bygga vägar till sysselsättning”. Målet för projekten har varit att hjälpa unga eller personer med funktionsnedsättning som står långt ifrån arbetsmarknaden att få en meningsfull sysselsättning. Utvärderingen visar att 11 av de 14 projekten lever vidare efter det att stödet ur Allmänna arvsfonden har upphört. Det motsvarar en överlevnadsgrad på 79 procent. Utvärderingen visar bland annat att arvsfondens finansiering gör det möjligt för organisationer att testa nya idéer som ligger i utkanten av eller utanför organisationernas ordinarie verksamhet.

Information om pågående utvärderingar och forskarnas utvärderingsrapporter finns tillgängliga på arvsfondens webbplats. Under 2021 genomfördes också ett webinarium där rapporten Att bygga vägar till sysselsättning presenterades. I december 2021 inrättades en ny heltidstjänst på Arvsfondsdelegationens kanslifunktion, med uppdrag att arbeta med erfarenhetsspridning. Syftet är att erfarenheter, resultat och metoder från enskilda arvsfondsprojekt – i större utsträckning än idag – ska kunna spridas och användas av arvsfondens målgrupper och av berörda samhällsaktörer. Regeringen menar att det är positivt att arbetet med erfarenhetsspridning har intensifierats och att det är viktigt att det fortsätter att utvecklas framöver.

Projekt ur ett jämställdhetsperspektiv

Det är viktigt att synliggöra Allmänna arvsfondens verksamhet och dess projekt ur ett jämställdhetsperspektiv, inte minst mot bakgrund av de jämställdhetspolitiska målen. Det övergripande målet för jämställdhetspolitiken är att kvinnor och män ska ha samma makt att forma samhället och sina egna liv. Genusperspektivet är en viktig del i Arvsfondsdelegationens strategi för uppföljning och utvärdering. Av de 193 nya projekt som beviljades stöd ur fonden under 2021 riktades sex projekt till enbart flickor/kvinnor och inget projekt till enbart pojkar/män. Antalet projekt riktade till något av könen har minskat jämfört med tidigare år.

Arvsfondsdelegationen följer upp hur stor andel av projektledarna som är kvinnor respektive män. I de projekt som slutredovisades under 2021 var 70 procent av projektledarna kvinnor. I tre av projekten var ledarskapet delat, med en man och en kvinna. När det gäller lokalstödsprojekten gäller det omvända, då majoriteten av projektledarna var män.

En uppföljning av de projektstöd som slutredovisades 2021 visar att könsfördelningen bland de aktiva deltagarna i projekten var mycket jämn. Uppgifterna bör dock tolkas med viss försiktighet, eftersom de bygger på den rapportering som projektansvariga organisationer har lämnat i sina slutredovisningar. När det gäller lokalstöden tycks andelen pojkar/män och flickor/kvinnor som använder lokalerna också vara jämnt fördelade mellan könen. Även dessa uppgifter är dock osäkra, då de till stor del baseras på uppskattningar.

Regeringen menar att det är positivt att pojkar/män och flickor/kvinnor i lika stor utsträckning tycks få ta del av verksamheterna och lokalerna som finansieras med hjälp av medel från Allmänna arvsfonden. Det finns dock anledning att följa utvecklingen av antalet projekt som särskilt riktar sig till flickor/kvinnor respektive pojkar/män, eftersom sådana projekt är färre än tidigare år.

Allmänna arvsfondens utveckling framöver

Den 1 juli 2021 trädde lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden i kraft. Förordningen (2021:403) om Allmänna arvsfonden trädde i kraft vid samma tidpunkt. För Arvsfondsdelegationen och Kammarkollegiet har det inneburit ett omfattande arbete att anpassa verksamheten efter det nya regelverket. Det gäller inte minst införandet av den nya målgruppen äldre personer. Arbetet med att anpassa verksamheten efter den nya lagen kommer att fortsätta framöver.

Den 19 maj 2022 beslutade regeringen om lagrådsremissen Statens stöd till trossamfund och demokrativillkor. I lagrådsremissen föreslår regeringen bland annat att ett demokrativillkor ska gälla för stöd ur Allmänna arvsfonden enligt lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden och för stöd till trossamfund enligt lagen (1998:1593) om trossamfund och enligt en ny lag om statsbidrag till trossamfund. Arvsfondsdelegationen tillämpar redan idag ett demokrativillkor i sin stödgivning, men det är något annorlunda utformat än förslaget i lagrådsremissen.

Regeringen föreslår även att ett likalydande demokrativillkor som det som föreslås för stöd ur Allmänna arvsfonden bör uppställas för övrig statlig bidragsgivning som riktar sig till civilsamhället. Regeringen föreslår vidare att en ny lag om personuppgiftsbehandling och ny bestämmelse om sekretess införs. De nya lagarna och lagändringarna föreslås träda i kraft den 1 januari 2023.

8 Inriktning och prioriterade områden 2022

Regeringen ska enligt lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden ange den kommande inriktningen av fondens stöd. Det gör regeringen genom att i sin årliga skrivelse till riksdagen ange inriktningen för barnrättspolitik, ungdomspolitik, funktionshinderspolitiken och äldrepolitiken.

Regeringen anger även sådana områden som är angelägna att utveckla och som därför bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens medelsfördelning.

8.1 Funktionshinderspolitik

Regeringens funktionshinderspolitik utgår från Sveriges internationella åtaganden om mänskliga rättigheter. Funktionshinderspolitiken är en del i arbetet för ett mer jämlikt samhälle, där människors olika bakgrund eller förutsättningar inte ska avgöra möjligheten till delaktighet i samhället.

Det nationella målet för funktionshinderspolitiken är att, med FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning som utgångspunkt, uppnå jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet för personer med funktionsnedsättning i ett samhälle med mångfald som grund (prop. 2016/17:188, bet. 2017/18:SoU5, rskr. 2017/18:86). Målet ska bidra till ökad jämställdhet och till att barnrättsperspektivet ska beaktas. För att nå målet ska genomförandet av funktionshinderspolitiken inriktas mot de fyra områdena: principen om universell utformning, befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet och att förebygga och motverka diskriminering.

8.2 Barnrättspolitik

Barnrättspolitiken utgår från de mänskliga rättigheter som ska tillförsäkras barn enligt FN:s konvention om barnets rättigheter (barnkonventionen) och andra internationella överenskommelser. Målet för regeringens barnrättspolitik är att barn och unga ska respekteras och ges möjlighet till utveckling och trygghet samt delaktighet och inflytande, vilket har fastställts av riksdagen (prop. 2008/09:1, bet. 2008/09:SoU1, rskr. 2008/09:127). Målet grundar sig bland annat på de åtaganden som Sverige gjort genom att ratificera barnkonventionen och syftar till att främja och skydda barnets rättigheter och intressen i samhället. Målet innebär att alla barn, oavsett bland annat ålder, kön och funktionsnedsättning, ska få sina rättigheter tillgodosedda. Barnrättspolitiken är sektorsövergripande vilket innebär att barnets rättigheter och intressen ska genomsyra all politik, liksom alla verksamheter som berör barn.

Riksdagen godkände i december 2010 en strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige i enlighet med regeringens förslag i propositionen Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232, bet. 2010/11:SoU3, rskr. 2010/11:35). Strategin utgår från de mänskliga rättigheter som varje barn ska tillförsäkras enligt internationella överenskommelser, särskilt de åtaganden som följer av barnkonventionen. Principerna i strategin uttrycker grundläggande förutsättningar och tillvägagångssätt för att stärka barnets rättigheter. Avsikten är att strategin ska vara en utgångspunkt och ledning för offentliga aktörer på statlig och kommunal nivå när dessa i sina verksamheter ska säkerställa de rättigheter barn har.

I juni 2018 fattade riksdagen beslut om att inkorporera barnkonventionen i svensk lag (prop. 2017/18:186, bet. 2017/18:SoU25, rskr. 2017/18:389). Lagen (2018:1197) om Förenta nationernas konvention om barnets rättigheter trädde i kraft den 1 januari 2020. Genom inkorporeringen ges barnkonventionen ställning som svensk lag, vilket innebär ett förtydligande av att domstolar och rättstillämpare ska beakta de rättigheter som följer av barnkonventionen vid avvägningar och bedömningar som görs i beslutsprocesser i mål och ärenden som rör barn.

8.3 Ungdomspolitik

Målet för alla statliga beslut och insatser som berör ungdomar mellan 13 och 25 år är att alla ungdomar ska ha goda levnadsvillkor, makt att forma sina liv och inflytande över samhällsutvecklingen (prop. 2013/14:191, bet. 2013/14:KrU9, rskr. 2013/14:354). Arbetet inom ungdomspolitiken ska syfta till att offentlig verksamhet som rör unga har ett ungdomsperspektiv, bedrivs utifrån kunskap om ungas levnadsvillkor och samordnas mellan olika sektorer.

Såväl frågor om inflytande och meningsfull fritid som etablering i arbets- och samhällslivet spänner över flera politikområden. Ungdomspolitiken spelar därmed en särskild roll genom sin sektorsövergripande karaktär med utgångspunkt i ungdomars levnadsvillkor. Som del i regeringens arbete med unga som varken arbetar eller studerar har bland

annat Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor i uppdrag att stödja aktörer, i första hand kommuner, som arbetar i verksamheter som bidrar till etableringen av unga som varken arbetar eller studerar.

Skr. 2021/22:264

8.4 Äldrepolitik

Riksdagen fastställde 1998 fyra nationella mål för äldrepolitiken (prop. 1997/98:113, bet. 1997/98:SoU24). Målen bekräftades av regeringen i skrivelsen Framtidens äldreomsorg – en nationell kvalitetsplan (skr. 2017/18:280) och kompletterades med ett femte mål år 2020 (prop. 2020/21:1 utg.omr. 9, bet. 2020/21:SoU1, rskr. 2020/21:156).

Målen anger att äldre ska

- kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag,
- kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende,
- bemötas med respekt,
- ha tillgång till god vård och omsorg, och
- erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg.

Med att leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag avses bland annat att den enskilde ska ha inflytande i samhället som boende, patient, mottagare av hemtjänst eller i andra sammanhang. Med att kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende avses bland annat att den som så önskar ska kunna bo kvar i sin ursprungliga bostad och så långt möjligt få sina vårdbehov tillgodosedda i hemmet. Att äldre ska mötas med respekt innebär bland annat att äldre ska behandlas rättvist, jämlikt och med aktning oavsett ålder, kön, ekonomiska förutsättningar, ras eller etnisk bakgrund. Att ha tillgång till god vård och omsorg inbegriper att människovärde, individuella behov och önskemål, integritet, självbestämmande och värdighet respekteras. Att erbjudas en jämställd och jämlik vård och omsorg innebär bland annat att känna sig trygg med att välfärden är till för alla oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

8.5 Prioriterade områden

Regeringen har identifierat tolv områden som bör prioriteras vid Arvsfondsdelegationens medelsfördelning. De prioriterade områdena har många beröringspunkter och ett projekt kan innehålla delar som rör flera områden.

Samtliga prioriteringar gäller för fondens fyra målgrupper om inget annat anges eftersom målgrupperna har mycket gemensamt, och eftersom ett projekt kan röra fler än en av målgrupperna.

Utöver nedan angivna områden bör medel liksom tidigare kunna ges till utvecklingsprojekt inom områden som i dag inte kan förutses. Det är

angeläget att ge utrymme för organisationernas egna initiativ till utvecklingsprojekt inom helt nya områden.

Världens stater har genom FN:s Agenda 2030 enats om 17 globala mål för hållbar utveckling. Inom ramen för regeringens arbete med Agenda 2030 har två av de prioriterade områdena särskilt uppmärksammats, nämligen att stärka barnets rättigheter och ökad jämställdhet och jämlikhet. Såväl barn, ungdomar och äldre som personer med funktionsnedsättning berörs av de flesta av målen. I det svenska genomförandet betonas nära samverkan mellan främst kommuner, myndigheter, näringsliv, civilsamhälle och forskarvärlden. Mål 17 om att bygga partnerskap är agendans genomförandemål och syftar till att bygga nya och utveckla befintliga samarbeten för att uppnå målen.

Hållbar utveckling syftar på en utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjligheter att tillfredsställa sina behov. Mot den bakgrunden är det naturligt att unga ofta går i spetsen för hållbar utveckling.

Det är viktigt att barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning uppmuntras och ges möjlighet att bidra till hållbar utveckling. Projekt som genom nya och utvecklade former bidrar till att uppfylla målen i Agenda 2030 för barn, ungdomar, äldre och personer med funktionsnedsättning bör stödjas. Projekt som bland annat syftar till att uppfylla agendans mål 5 om att uppnå jämställdhet och alla kvinnors och flickors egenmakt samt mål 16.2 om att eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn, ska särskilt uppmuntras.

Med anledning av att den psykiska ohälsan ökar ser regeringen att projekt som bland annat syftar till att uppfylla agendans mål 3 om att säkerställa att alla människor kan leva ett hälsosamt liv och verka för alla människors välbefinnande i alla åldrar, samt mål 3.4 som bland annat handlar om att främja psykisk hälsa och välbefinnande, särskilt ska uppmuntras.

De tolv prioriterade områden som regeringen har identifierat för Arvsfondsdelegationens medelsfördelning anges nedan i avsnitt 8.5.1–8.5.12.

8.5.1 Projekt som syftar till att stärka barnets rättigheter

För att främja och skydda barnets rättigheter och intressen är det angeläget med stöd till projekt som syftar till att barnkonventionen och dess intentioner blir kända och praktiskt tillämpade på alla nivåer i samhället, exempelvis i förskola och skola, socialtjänst, hälso- och sjukvård, samhällsplanering, idrott, fritid, kulturliv och rättsväsende.

Det är särskilt angeläget att ge prioritet åt projekt som syftar till att stärka rättighetsperspektivet för barn i deras vardag, i verksamheter där barn befinner sig eller berörs.

8.5.2 Projekt som syftar till att öka delaktigheten och stärka demokratin

Skr. 2021/22:264

Möjligheten till delaktighet i samhället och inflytande över den egna vardagen är central för fondens målgrupper. Projekt som syftar till att utveckla nya former för engagemang och att engagera personer som inte annars deltar i föreningslivet bör ges särskild prioritet. Även projekt som verkar för att förebygga att ungdomar utvecklar ett antidemokratiskt beteende eller ansluter sig till antidemokratiska grupperingar bör uppmärksammas särskilt.

I takt med stigande ålder kan det uppstå hinder för äldre att delta i samhällslivet i samma utsträckning som tidigare, vilket kan leda till isolering eller utanförskap. Digitalisering och teknikutveckling sker snabbt och äldre personer som inte hinner med i utvecklingen riskerar att hamna utanför och se sin vardag försvåras. Projekt med innovativa lösningar för att äldre ska kunna behålla full delaktighet i samhället bör därför prioriteras särskilt.

Det är också angeläget att uppmärksamma projekt som syftar till att stärka målgruppernas representation i demokratiska beslutsprocesser och möjligheter att påverka förhållanden i såväl den personliga sfären som samhället i stort. Äldre bör till exempel finnas representerade bland förtroendevalda, och pensionärsorganisationernas möjlighet att medverka i processen inför beslut som rör äldres förhållanden i kommuner och regioner skall tas tillvara. Det är även viktigt att säkra ungdomars delaktighet i samhällets beslutsprocesser. Unga är samtidigt en heterogen grupp med olika förutsättningar för digital och fysisk delaktighet. Det är därför viktigt att säkra delaktigheten – inte minst bland marginaliserade ungdomar och ungdomar med sämre förutsättningar för inflytande. Att utveckla, sprida och använda metoder att tillvarata de yngre barnens åsikter och de åsikter barn med funktionsnedsättning har är också särskilt viktigt.

8.5.3 Projekt som syftar till att förebygga våld, mobbning och trakasserier

Arbetet med att förebygga alla former av våld, mobbning, kränkande behandling, diskriminering, trakasserier och sexuella trakasserier bör prioriteras i Allmänna arvsfondens medelstilldelning, framför allt vad gäller projekt som syftar till att utveckla nya metoder på området. Här innefattas även stöd till brottsoffer inom fondens målgrupper. Projekt som syftar till att motverka rasism och liknande former av fientlighet och hatbrott, mäns våld mot flickor och unga kvinnor och mot flickor och kvinnor med funktionsnedsättning bör särskilt uppmärksammas. Det gäller även projekt som syftar till att motverka våld i samkönade relationer eller som vänder sig till barn som bevittnar våld i hemmet. I detta sammanhang bör särskilt agendans mål 16.2 beaktas. Målet omfattar att eliminera övergrepp, utnyttjande, människohandel och alla former av våld eller tortyr mot barn. Vidare bör projekt som motverkar våld mot äldre beaktas, eftersom ökad ålder innebär ökad risk att utsättas för våld

8.5.4 Projekt som syftar till att främja ett stärkt föräldraskap

För att främja barns och ungas hälsa behöver nya metoder för föräldraskapsutbildning och föräldraskapsstöd utvecklas och prövas. Stöd och hjälp i föräldraskapet kan öka andelen barn som har goda relationer med föräldrarna och som därigenom har ökade möjligheter till god hälsa och ett gott liv.

Det är särskilt angeläget att uppmärksamma projekt som syftar till att utveckla former för ett universellt förebyggande föräldraskapsstöd, det vill säga att alla föräldrar erbjuds samma möjligheter till stöd och hjälp. Vidare är det angeläget att uppmärksamma att föräldrars behov av stöd kan skifta under olika perioder av barnets uppväxt. En särskilt utsatt grupp är föräldrar till barn med funktionsnedsättning. Föräldrarna rapporterar genomgående sämre värden för livsvillkor, levnadsvanor och hälsa jämfört med föräldrar till barn som inte har en funktionsnedsättning. Unga föräldrar, föräldrar med utländsk bakgrund samt föräldrar med funktionsnedsättning kan också vara i behov av särskilt stöd. Det behövs därutöver ett fortsatt utvecklingsarbete för att stärka och stödja barn till föräldrar som har missbruksproblematik samt barn till föräldrar med psykisk ohälsa eller som är allvarligt sjuka.

8.5.5 Projekt som syftar till att främja psykisk och fysisk hälsa

Projekt som främjar målgruppernas fysiska, psykiska och sociala välbefinnande bör ges fortsatt prioritet. Hälsofrämjande och förebyggande insatser har även upp i höga åldrar positiva effekter på hälsan och livskvaliteten. Det går inte att undvika det naturliga åldrandet, men det går att stärka det friska och skjuta upp funktionsnedsättningar.

Anhöriga står för en stor del av vården och omsorgen om äldre i Sverige. Omkring var femte svensk ger stöd eller omsorg till en närstående och en majoritet av dessa hjälper en äldre person. Många som ger stöd till äldre är en partner eller make/maka som själv är äldre. Att ge omsorg till en närstående upplevs ofta som positivt och meningsfullt, men om anhörigas insatser blir för omfattande kan det påverka deras mående och livskvalitet negativt. Det är därför viktigt med en proaktiv och förebyggande ansats i arbetet med att uppmärksamma och ge stöd till äldre anhöriga.

Även om hälsan i huvudsak utvecklas positivt i Sverige finns problem, bland annat vad gäller psykisk ohälsa, suicid, övervikt och fetma samt alkoholkonsumtion.

Förekomsten av psykisk ohälsa, definierat som nedsatt psykiskt välbefinnande, har ökat bland ungdomar sedan början av 1990-talet. Det finns en tydlig tendens att ungdomar, i ökande utsträckning, är nedstämda, oroliga, har svårt att sova och har andra psykosomatiska besvär. Regelbunden fysisk aktivitet kan bidra till att motverka ohälsan. Flera studier

har också pekat på att psykisk ohälsa i hög grad förekommer bland homo- och bisexuella ungdomar samt unga transpersoner.

Skr. 2021/22:264

Ofrivillig ensamhet är kopplat till nedsatt psykiskt välbefinnande och ökad förekomst av andra besvär som ångslan, oro, ångest och sömnbesvär. Skyddsfaktorer för psykisk hälsa är att känna sig delaktig, ha ett socialt nätverk och få social stimulans.

Det är därför angeläget att pröva modeller där ideella organisationer, på egen hand eller tillsammans med offentliga samhällsorgan, kan utveckla verksamhet för att främja psykisk och fysisk hälsa och förebygga psykisk och fysisk ohälsa hos fondens målgrupper. Levnadsvanor och mönster som grundläggs i tidig ålder följer ofta med och påverkar resten av livet, vilket gör att det är särskilt angeläget att främja goda levnadsvanor tidigt i livet.

8.5.6 Projekt som syftar till att öka delaktigheten i kulturlivet

Att verka för ett brett och rikt kulturliv som är tillgängligt för alla människor samt att bevara och tillgängliggöra kulturarvet är viktiga uppgifter för hela samhället. Alla som bor i vårt land ska, oberoende av ålder eller eventuell funktionsnedsättning, ha möjlighet att delta i kulturlivet, uppleva en bredd av kulturella uttrycksformer och få utveckla sin egen förmåga att uttrycka sig. Det är därför angeläget att stödja projekt som utvecklar barns, ungdomars och äldres möjlighet till delaktighet i kulturlivet, till kulturupplevelser och till eget skapande samt läs- och språkutveckling, oavsett bakgrund eller eventuell funktionsnedsättning. Även projekt som syftar till att utveckla långsiktig samverkan mellan kulturinstitutioner och ideellt föreningsliv bör uppmärksammas.

8.5.7 Projekt som syftar till att främja etableringen på arbetsmarknaden

Arbete ger egen försörjning och stärker oberoendet och självkänslan, samtidigt som en hög sysselsättning utgör grunden för samhällets välfärd. Ungdomar och personer med funktionsnedsättning är grupper som generellt sett har en svag ställning på arbetsmarknaden, och som ofta drabbas först i en konjunkturnedgång. Ungdomsarbetslösheten ligger på en fortsatt hög nivå på grund av covid-19-pandemin. Samtidigt återkommer många ungdomar till arbetsmarknaden snabbt när ekonomin vänder. Arvsfondsdelegationen bör prioritera projekt som syftar till att finna metoder för att öka tillträdet till arbetsmarknaden för ungdomar som löper särskilt hög risk för långtidsarbetslöshet och personer med funktionsnedsättning.

Det är också angeläget med stöd till satsningar för att tidigt ge barn och ungdomar, med eller utan funktionsnedsättning, kunskap om och erfarenhet av entreprenörskap och arbetslivet. Projekt som genomförs i samverkan med företag och branscher bör därför uppmärksammas särskilt.

8.5.8 Projekt som syftar till att stärka rättigheterna för personer med funktionsnedsättning

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning har till syfte att undanröja hinder för personer med funktionsnedsättning och att säkerställa att dessa personer, på samma villkor som andra, kan åtnjuta eller utöva alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter. För att nå det nationella målet ska genomförandet av funktionshinderspolitiken inriktas mot fyra områden: principen om universell utformning, åtgärda befintliga brister i tillgängligheten, individuella stöd och lösningar för individens självständighet och att förebygga och motverka diskriminering.

Medel från arvsfonden kan bidra till att det går att finna former och vidareutveckla metoder och arbetssätt som ger kvinnor och män, flickor och pojkar med funktionsnedsättning möjlighet till självständighet, inflytande och delaktighet inklusive inom de egna intresseorganisationerna samt i det lokala utvecklingsarbetet.

8.5.9 Projekt som syftar till att öka delaktigheten och tillgängligheten för äldre personer med funktionsnedsättningar

Den positiva utvecklingen av att vi lever allt längre leder också till att fler personer lever med åldersrelaterade sjukdomar och funktionsnedsättningar. Oavsett människors funktionsförmåga och ålder bör hinder för deras delaktighet i samhället rivas. Projekt bör prioriteras som riktar sig till äldre personer med funktionsnedsättning och som utvecklar metoder för ökad delaktighet och tillgänglighet.

8.5.10 Projekt som syftar till att stärka förutsättningarna för nyanländas mottagande och etablering

Det civila samhällets organisationer har en viktig roll för att bidra till samhällets mottagande av nyanlända barn, unga och äldre. Föreningslivet är en god integrationsarena och bygger på aktivt och frivilligt deltagande. Medel från arvsfonden kan bidra till att skapa bättre förutsättningar för nyanländas etablering och delaktighet i samhället, inte minst i och genom föreningslivet. Projekt som syftar till att stärka, stödja och öka förutsättningar för nyanlända barns, ungas och äldres etablering i samhället bör därför prioriteras. Det är samtidigt angeläget att stärka det sociala stöd som krävs för barns, ungas och äldres goda start i Sverige. Projekten kan exempelvis omfatta nätverksskapande eller språkinläring.

8.5.11 Projekt som syftar till att öka jämställdhet och jämlikhet

Principen om likabehandling ska vara vägledande vid fördelning av medel ur fonden och ingen åtskillnad ska göras utifrån kön, könsidentitet, könsuttryck, sexuell läggning, etnisk tillhörighet, religion eller annan

trosuppfattning, funktionsnedsättning, ålder, bostadsort, utbildning och ekonomi. Skr. 2021/22:264

Kvinnor och män, flickor och pojkar, ska ha samma möjligheter att forma samhället och sina egna liv. Det ska finnas en jämn fördelning av makt och inflytande samt en jämn fördelning av det obetalda hem- och omsorgsarbetet. Ekonomisk jämställdhet ska råda och mäns våld mot kvinnor ska upphöra.

Det är därför angeläget att stödja projekt som ökar förutsättningarna för att alla – oavsett kön – ska kunna delta i samhället på samma villkor och utvecklas utan att hindras av strukturer, fördomar och stereotypa föreställningar. På så sätt kan samhället och den enskilda människan nå sin fulla potential. Medel från Allmänna arvsfonden kan bidra till att skapa arbetssätt och metoder för att öka jämlikheten och jämställdheten mellan flickor, pojkar, kvinnor och män med funktionsnedsättning. Inom detta område bör även mål 5 inom Agenda 2030, som handlar om att uppnå jämställdhet, och om alla kvinnors och flickors egenmakt, beaktas och tas tillvara i projekten.

8.5.12 Projekt som syftar till att stärka inflytandet för barn och ungdomar

Varje barn som är i stånd att bilda sina egna åsikter har enligt artikel 12 i barnkonventionen rätt att fritt uttrycka dessa i alla frågor som rör honom eller henne, varvid barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad. Det är därför angeläget att prioritera projekt som stärker förutsättningarna för barns och ungdomars delaktighet och inflytande. Artikel 12 innebär alltså att även mycket små barn har rätt att uttrycka sina åsikter. Rättigheten innebär dock också att barnet inte ska tvingas framföra sin åsikt om han eller hon inte vill det. Enligt propositionen Strategi för att stärka barnets rättigheter i Sverige (prop. 2009/10:232) ska barn ges förutsättningar att uttrycka sina åsikter genom olika uttrycksmedel i frågor som rör dem. För att barnet eller den unge ska kunna vara delaktig krävs att han eller hon får information som är anpassad efter individens förutsättningar.

Resultat- och balansräkning samt kassaflödesanalys

Resultaträkning

(tkr)	Not	2021	2020
Verksamhetens intäkter			
Tillfallna arv m.m.	2	1 218 544	1 545 690
Aktieutdelningar	3	325 390	204 584
Övriga intäkter		12	19
Summa verksamhetens intäkter		1 543 946	1 750 293
Verksamhetens kostnader			
Övriga externa kostnader	4	-86 812	-77 916
Personalkostnader	5	-117	-63
Övriga verksamhetskostnader	6	-91 762	-29 089
Summa verksamhetens kostnader		-178 691	-107 068
Verksamhetsresultat		1 365 255	1 643 225
Resultat från finansiella poster			
Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar		268 877	127 545
Summa finansiella intäkter	7	268 877	127 545
Räntekostnader och likande resultatposter	8	-97 012	51 824
Nedskrivningar/återföring av nedskrivningar		375	32 674
Summa resultat från finansiella poster		-96 637	212 043
Resultat efter finansiella poster		1 537 495	1 855 268
Årets resultat		1 537 495	1 855 268

Balansräkning

Skr. 2021/22:264

Bilaga 1

(tkr)	Not	2021-12-31	2020-12-31
Tillgångar			
Anläggningstillgångar			
<u>Finansiella anläggningstillgångar</u>			
Andra långfristiga värdepappersinnehav	9, 10	8 028 801	7 474 973
Summa anläggningstillgångar		8 028 801	7 474 973
Omsättningstillgångar			
<u>Kortfristiga fordringar</u>			
Övriga fordringar		-	17
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	11	976 767	696 177
<u>Kassa och bank</u>			
Bank		205 766	284 055
Summa omsättningstillgångar		1 182 533	980 248
Summa tillgångar		9 211 334	8 455 221
Eget kapital och skulder			
Eget kapital	12		
Bundet eget kapital		4 969 112	4 792 484
Fritt eget kapital		3 635 669	3 048 286
Summa eget kapital		8 604 781	7 840 770
Kortfristiga skulder			
Leverantörsskulder		221	17
Skuld avseende beslutade, ej utbetalda bidrag		595 429	600 067
Skatteskulder		-	6
Övriga kortfristiga skulder		22	-
Summa kortfristiga skulder		606 553	614 451
Summa eget kapital och skulder		9 211 334	8 455 221

Kassaflödesanalys

(tkr)	Not	2021	2020
Den löpande verksamheten			
Årets resultat		1 537 495	1 855 268
<u>Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet</u>			
Återförda nedskrivningar/Nedskrivningar	9	-375	-31 650
Kapitalisering 10%	2	-	91 159
Beslutade bidrag	12	-803 238	-816 608
Återförda/Återbetalda bidrag	12	47 518	33 644
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av verksamhetskaptal		781 400	1 131 813
Förändring av verksamhetskaptalet			
Förändring av kortfristiga fordringar		-280 590	-696 194
Förändring av kortfristiga skulder		-7 881	65 717
Förändring av eventalförpliktelser villkorade bidrag	14	-17 765	14 142
Kassaflöde från den löpande verksamheten		-306 236	515 478
Investeringsverksamheten			
Förvärv av finansiella anläggningstillgångar		-1 352 746	-1 226 866
Försäljning av finansiella anläggningstillgångar		799 293	805 498
Kassaflöde från investeringsverksamheten		-553 453	-421 368
Årets kassaflöde		-78 289	94 110
Likvida medel vid årets början		284 055	189 945
Likvida medel vid årets slut		205 766	284 055

Kassaflödesanalysen upprättas enligt indirekt metod. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medfört in- eller utbetalningar. Som likvida medel klassificeras endast kassa- och banktillgodohavanden.

Belopp i tusental kronor där ej annat anges. Summeringsdifferenser kan förekomma p.g.a. avrundningar.

Not 1 Redovisningsprinciper

Allmänna upplysningar

Enligt 3 kap. 9 § i lagen (2021:401) om Allmänna arvsfonden ska Kammarkollegiet varje år till regeringen lämna en redovisning för förvaltningen av Allmänna arvsfonden som avser det senast avslutade räkenskapsåret. Enligt 4 kap. 10 § i förordningen (2021:403) om Allmänna arvsfonden ska redovisningen som föreskrivs i 3 kap. 9 § lagen om Allmänna arvsfonden även innefatta en balansräkning, en resultaträkning och noter upprättade i enlighet med årsredovisningslagen. Vid upprättandet av balansräkning, resultaträkning och noter ska Allmänna arvsfonden betraktas som en sådan stiftelse som tillgodoser sitt syfte genom att ur avkastningen lämna bidrag (avkastningsstiftelse).

Årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys och noter är upprättade i enlighet med årsredovisningslagen och BFNAR 2012:1 Årsredovisning och koncernredovisning (K3).

Redovisningsprinciperna är oförändrade jämfört med föregående år.

Rättelse av fel

Eventualförpliktelse

Från och med 2021 redovisar Kammarkollegiet utdömda förpliktelse att betala motpartens rättegångskostnader i ärenden, som vid tidpunkt för bokslut ej vunnit laga kraft, som eventualförpliktelse. Rättegångskostnaderna är utdömda, men villkorade av utfallet av överinstansens prövning. Kostnaderna redovisas som eventualförpliktelse då kollegiet gör bedömningen att det är möjligt att ett utflöde av resurser slutligen kan komma att fastställas. Kammarkollegiet har tidigare år inte redovisat dessa eventualförpliktelser.

Rättelsen innebär att ny rad "Villkorade utdömda förpliktelser" har tillkommit i not 14. För 2021 redovisas eventualförpliktelse med 1 003 tusen kronor och för jämförelseåret redovisas eventualförpliktelse med 630 tusen kronor.

Eventualtillgång

Från och med 2021 redovisar Kammarkollegiet fordringar som ligger för bevakning hos Inkassoverksamheten vid Kammarkollegiet som eventualtillgång. En fordran redovisas som eventualtillgång i de fall kollegiet gör bedömningen att det är möjligt att ett inflöde av resurser kan inträffa trots att fordran i sin natur är osäker. Kammarkollegiet har tidigare år inte redovisat dessa eventualtillgångar.

Rättelsen innebär att ny rad "Fordringar under bevakning" har tillkommit i not 14. För 2021 redovisas eventualtillgång med 1 975 tusen kronor och för jämförelseåret redovisas eventualtillgång med 471 tusen kronor.

Övriga resultat- och balansposter

Intäktsredovisning

Endast det inflöde av ekonomiska fördelar som Allmänna Arvsfonden erhållit eller kommer att erhålla för egen räkning redovisas som intäkt.

Intäkter från arv redovisas i två steg. Influtna arvsmedel redovisas löpande till det verkliga värdet av vad som inbetalats till fonden. Detta kompletteras med att vid bokslutstillfället intäktsredovisa erhållna arv i pågående ärenden, det vill säga den samlade behållningen (tillgångar och skulder) i de ärenden där bouppteckning ägt rum men där medlen ännu ej betalats in till fonden. Det innebär att erhållna arv i pågående ärenden värderas enligt Skatteverkets anvisningar för bouppteckning.

Det finns flera omständigheter som kan inträffa mellan tidpunkt för bouppteckning och tidpunkt för inbetalning som innebär att tillgångarna i bouppteckningen inte tillfaller Allmänna arvsfonden. Det görs därför en individuell bedömning av erhållna arv i pågående ärenden. I de fall det till exempel inkommit ansökan om avstående, framkommit ett testamente eller en släktarvinge och arven bedöms som osäkra, tas de inte upp som intäkt. Den individuella bedömningen görs på ärenden med bobehållning över 500 tusen kronor en gång per år i samband med bokslut.

Intäkter från metallåtervinning redovisas löpande till det verkliga värde som inbetalats till fonden eller vid det tillfälle som huvudman för begravningsverksamheten skuldför gåvan till Allmänna arvsfonden.

Allmänna Arvsfonden har inga intäkter som klassificeras som bidrag.

Finansiella anläggningstillgångar

Anskaffnings-/ inlösenvärdet för andelar i aktiekonsortierna och alternativa investeringsfonder är marknadsvärdet vid anskaffnings-/inlösentidpunkten. Anskaffnings- och inlösenvärdet för andelar i Räntekonsortiet och Företagsobligationskonsortiet är marknadsvärdet exklusive upplupen utdelning vid anskaffnings-/inlösentidpunkten.

Skulder och Eget kapital

Beviljade bidrag redovisas direkt mot eget kapital. Bidragen skuldförs i perioden för beslutet då samtliga villkor från mottagaren är uppfyllda. Den villkorade delen av de bidrag som beviljats under året förs om till eventuella förpliktelser medan de beviljade bidrag från föregående år, som inte längre är villkorade, återförs till fritt eget kapital. De medel som inte har förbrukats i projekten läggs åter till fondens fria egna kapital.

Eget kapital delas in i bundet och fritt eget kapital. Bundet eget kapital utgörs av ursprungligt kapital samt ackumulerade kapitaliseringar, realisationsvinster/- förluster och nedskrivningar. Fritt eget kapital utgörs av balanserade vinstmedel och årets resultat justerat för omföringar till/från bundet eget kapital och eventualförpliktelser.

Disposition av årets resultat sker enligt följande. Den del av årets resultat som avser realisationsvinst/-förlust samt eventuella nedskrivningar /återföringar av nedskrivningar omförs mot bundet eget kapital. Resterande del av årets resultat redovisas som fritt eget kapital.

Not 2 Tillfallna arv mm.

Skr. 2021/22:264

Bilaga 1

	2021	2020
Influtna arvsmedel	869 152	844 455
Erhållna arv i pågående ärenden	255 590	696 177
Metallåtervinning	93 802	96 216
Kapitalisering*	-	-91 158
Summa	1 218 544	1 545 690

* Kapitaliseringen beräknas på intäkter från influtna arvsmedel och metallåtervinning minus restituerade arvsmedel, se not 6. Ingen kapitalisering har gjorts i bokslutet 2021 i enlighet med ny lag om Allmänna arvsfonden som trädde i kraft 1 juli 2021.

Not 3 Utdelningar

	2021	2020
Utdelning Räntekonsortiet	9 548	16 872
Köpt/såld utdelning räntekonsortiet	1 616	2 093
Utdelning Aktiekonsortiet Sverige	76 894	24 348
Utdelning Aktieindexkonsortiet Utland	98 427	106 471
Utdelning Aktieindexkonsortiet Sverige	86 267	25 227
Utdelning Småbolagskonsortiet Kronan	2 158	3 368
Utdelning Aktiekonsortiet Spiran	13 676	-
Utdelning Företagsobligationskonsortiet	15 658	16 121
Utdelning Företagsobligationskonsortiet FRN	4 663	1 877
Köpt/såld utdelning FOK FRN	-37	-2 156
Utdelningen i fastighetsfonder	16 243	10 088
Utdelning aktier och andelar	278	274
Summa	325 390	204 584

Not 4 Övriga externa kostnader

	2021	2020
Kammarkollegiet		
Kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen	45 864	41 341
Bevakning av Allmänna arvsfondens rätt	22 808	20 936
Bevakning av återkrav projektmedel	169	118
Fondförvaltning, baserad på marknadsvärde	15 000	12 500
Ekonomiadministration, timtaxa	2 014	1 869
Summa	85 855	76 764
Övriga förvaltningskostnader	712	858
Revision	246	293
Summa	86 812	77 916

Not 5 Personal m.m.

	2021	2020
Arvode Arvsfondsdelegationen	89	48
Sociala avgifter	28	15
Summa	117	63

Styrelseledamöter

Antal styrelseledamöter på balansdagen

Kvinnor	5	5
Män	4	4
Totalt	9	9

Not 6 Övriga verksamhetskostnader

	2021	2020
Restituerade arvsmedel		
Testamente och bättre rätt	69 443	3 288
Avstående av arv	6 560	3 827
Dödsboförvaltning	14 989	20 737
Rättegångskostnader	6	528
Fastighetsskatt	707	707
Summa	91 704	29 087
Rättegångskostnader återkrav	58	2
Summa	91 762	29 089

Not 7 Resultat från övriga värdepapper och fordringar som är anläggningstillgångar

	2021	2020
Realisationsresultat Räntekonsortiet	-9 069	-28 943
Realisationsresultat Aktiekonsortiet Sverige	95 309	28 979
Realisationsresultat Aktieindexkonsortiet Utland	120 284	61 051
Realisationsresultat Aktieindexkonsortiet Sverige	64 663	12 852
Realisationsresultat Företagsobligationskonsortiet	1 714	-
Realisationsresultat Fastighetsfonder	4 537	7 211
Realisationsresultat Private Equity	-618	-
Realisationsresultat kortfristiga placeringar	-	-
Valutakursdifferenser	-7 941	46 395
Summa	268 877	127 545

Not 8 Räntekostnader och liknade resultatposter

Skr. 2021/22:264

Bilaga 1

	2021	2020
Realisationsresultat Aktieterminer	-96 692	52 009
Räntekostnader	-320	-186
Summa	-97 012	51 824

Not 9 Andra långfristiga värdepappersinnehav

	2021-12-31	2020-12-31
Ingående anskaffningsvärde	7 532 104	7 110 736
Årets förvärv	1 352 746	1 226 866
Årets försäljningar	-799 293	-805 498
Utgående ackumulerat anskaffningsvärde	8 085 557	7 532 104
Ingående ackumulerade nedskrivningar	-57 131	-88 781
Återförda nedskrivningar	375	31 650
Utgående ackumulerade nedskrivningar	-56 756	-57 131
Summa långfristiga värdepappersinnehav	8 028 801	7 474 973

Not 10 Värdepappersinnehav

	Anskaffningsvärde	Bokfört värde	Marknadsvärde
Andelar i Räntekonsortiet	1 134 985	1 078 229	1 078 229
Andelar i Aktiekonsortiet Sverige	999 876	999 876	2 556 741
Andelar i Aktieindexkonsortiet Utland	1 149 406	1 149 406	3 005 139
Andelar i Aktieindexkonsortiet Sverige	1 328 985	1 328 985	2 868 335
Andelar i Aktieindexkonsortiet Äpplet	73 980	73 980	114 856
Andelar i Aktieindexkonsortiet Spiran	288 036	288 036	439 302
Andelar i Företagsobligationskonsortiet	1 057 586	1 057 586	1 075 175
Andelar i FOK FRN	569 347	569 347	571 217
Andelar i alternativa investeringsfonder*	1 251 994	1 251 994	1 429 273
Andelar i EQT IX/Priveq Invention VI	231 361	231 361	270 003
Belopp vid årets utgång	8 085 557	8 028 801	13 408 270

*Marknadsvärde fastställs tidigast under mars 2022.

Not 11 Upplupna intäkter

	2021	2020
Erhållna arv i pågående ärenden	951 767	696 177
Metallåtervinning	25 000	-
Summa	976 767	696 177

Not 12 Förändring av eget kapital

	Bundet eget kapital	Fritt eget kapital	Summa eget kapital
Eget kapital 2020-12-31	4 792 484	3 048 286	7 840 770
Under året beslutade bidrag	-	-803 238	-803 238
Eventualförpliktelser villkorade beslutade bidrag	-	559 622	559 622
Återföring föregående års eventalförpliktelser villkorade beslutade bidrag	-	-577 387	-577 387
Återförda ej förbrukade bidrag	-	19 615	19 615
Återbetalda ej utnyttjade bidrag	-	27 903	27 903
Omföring återföring nedskrivning	375	-375	-
Omföring av realisationsvinster	176 253	-176 253	-
Årets resultat	-	1 537 495	1 537 495
Eget kapital 2021-12-31	4 969 112	3 635 669	8 604 781

Not 13 Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter

	2021-12-31	2020-12-31
Kanslistöd åt Arvsfondsdelegationen	5 737	6 105
Bevakning av Allmänna arvsfondens rätt	2 485	2 884
Bevakning av återkrav av projektmedel	10	10
Fondförvaltningsavgift	1 757	2 933
Ekonomiadministration	403	400
Revision	240	350
Styrelsearvoden Arvsfondsdelegationen	-	35
Beslut avstående arv	250	1 643
Summa	10 882	14 360

Not 14 Ställda säkerheter, eventalförpliktelser och eventualtillgångar

	2021-12-31	2020-12-31
Ställda säkerheter		
SEB, säkerhetskonto terminer	68 754	16 367
Summa	68 754	16 367
Eventalförpliktelser		
Villkorade beslutade bidrag	559 622	577 387
Avstående inbetalda arv	19 236	104 068
Villkorade utdömda förpliktelser*	1 003	630
Valutatermin EUR 31 Mars 2022	393 792	-
Valutatermin EUR 31 Mars 2021	-	390 144
Valutatermin USD 31 Mars 2022	126 560	-

	2021-12-31	2020-12-31	Skr. 2021/22:264 Bilaga 1
Valutatermin USD 31 Mars 2021	-	170 700	
Summa	1 100 213	1 242 929	
Summa ställda säkerheter och eventualförpliktelser	1 168 967	1 258 921	
Eventualtillgångar			
Fordringar under bevakning**	1 975	471	
Summa	1 975	471	
Summa eventualtillgångar	1 975	471	

* I not 1 beskrivs rättelse av fel

** I not 1 beskrivs rättelse av fel. Upptaget belopp avser anmälda fordringar.

Tilldelade medel per organisation 2021

Funktionshindersorganisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Afasiföreningen i Stockholms län	1	1 504 803
Arbetskamraterna	1	1 053 560
Attention Göteborg	1	1 110 414
Autism & Aspergerföreningen Stockholms län	1	2 042 610
Blodcancerförbundet	1	1 208 661
DHR	1	1 583 553
DHS Funktionshinderrörelsen i Helsingborg	1	777 997
Dyslexiförbundet	3	2 433 810
Falkenbergs Fontänhus Vänner	1	1 591 880
Forum SKILL	1	1 882 438
FUB för barn, unga och vuxna med utvecklingsstörning	1	2 812 904
FUB i Uppsala län	1	5 388 260
FUB i Stockholm	2	1 661 443
Funktionsrätt i Jönköpings län	2	621 512
Funktionsrätt Sverige	3	9 148 979
Föreningen Begripsam	1	3 349 725
Föreningen Furuboda	1	1 491 597
Föreningen Grunden i Göteborg	1	2 311 310
Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft	1	3 008 219
Intresseföreningen för Schizofreni	1	1 537 140
LaSse Brukarstödcenter Ekonomisk förening	4	2 493 506
Lunds Fontänhus	1	1 301 465
Länsförbundet FUB Västmanland	1	2 536 881
Mind	3	5 426 023
MyRight – Empowers people with disabilities	1	1 240 916
Nationell Samverkan för Psykisk Hälsa	3	7 855 380
Nationell Samverkan för Psykisk hälsa Skåne (NSPH Skåne)	2	2 502 666
Noaks Ark Stockholm	1	1 502 265
Personskadeförbundet RTP	1	1 922 488
RBU Halland	1	998 080
Reacta	1	1 889 777
RG Aktiv Rehabilitering	2	4 723 642
Riksförbundet Attention	6	15 853 741
Riksförbundet Cystisk Fibros	1	1 149 062
Riksförbundet Fritidsförbundet för Barn och Unga med funktionsvariationer	1	1 323 119

Funktionshindersorganisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning DHB	2	4 339 524
Riksförbundet för Social och Mental Hälsa	1	1 761 918
Riksförbundet HOBS – Hälsa oberoende av storlek	2	4 111 662
Riksförbundet Huntingtons sjukdom RHS	2	5 042 830
Riksföreningen Äldres Hälsa	1	1 922 347
Rörelsefolk högskolornas intresseorganisation	1	3 262 406
Stamningsförbundet	1	885 739
Sveriges Dövas Riksförbund	1	1 160 092
Synskadades Riksförbund Skåne	1	818 718
Syntolkning Nu i Sverige	1	1 004 915
Teckenpedagogerna	2	4 325 898
	70	127 875 875

Idrottsförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Allmänna Skidklubben Växjö	1	5 015 000
Angered MBIK	1	1 551 642
Barkarö SK	1	440 033
Bureå Idrottsförening	1	1 021 000
Burträsk Aktivitetsförening	1	3 268 000
Bygdsiljums Motorklubb	1	5 001 000
CK Wimer	1	1 127 000
Cykelklubben Armkraft	2	1 086 294
Dalahästens Skidcenter ekonomisk förening	1	1 155 000
Dundret MTB	1	5 015 000
Eda Golfklubb	1	1 682 000
Eslövs Golfklubb	1	2 110 000
Fagersta Orienteringsklubb	1	1 343 000
Finspongs Skyttegille	1	1 550 000
Football Club Bellevue	2	1 496 604
Friskis och Svettis Skellefteå	1	551 662
Fritsla Hockeyklubb	1	1 760 000
Hagge Golfklubb	1	1 040 000
Haninge Golfklubb	1	4 633 000
Hedesunda IF	1	4 400 000
Hillerstorps tennisklubb	1	5 015 000
Hillringsbergs Idrottsförening	1	3 948 000
Hinton Golf Club	1	1 678 184
Hudiksvalls IF Skidor	1	3 521 000
Hultsfred Gymnastikklubb	1	2 216 000
Hällefors Ishockeyklubb	1	5 015 000

Idrottsförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Högbo GIF	1	2 667 000
Högsjö Bollklubb	1	5 015 000
Idrottsföreningen för alla Handikappade	1	1 835 368
Idrottsklubben ParaCraft (NY HUVUDMAN)	3	1 228 255
Idrottsklubben Tun	1	603 000
IFK Wreta Kloster	1	3 039 000
Jumkils IF	1	281 000
Jämtland Härjedalens Skidförbund	1	186 480
Järvsö Bollklubb	1	5 015 000
Kista Sports Club	1	1 115 294
Korpen Svenska Motionsidrottsförbundet	1	1 343 424
Korpen Vallentuna	3	9 349 196
Kramfors Motorsportklubb	1	1 081 024
Krokom Dvårsätt idrottsförening	1	5 015 000
Kvibille Bollklubb	1	3 942 000
Lammhult Tigers Tennisklubb	1	896 000
Lenhovda Idrottsförening	1	707 000
Lessebo gymnastik och idrottsförening	1	3 621 000
Lidköpings skateboardförening	1	4 015 000
Linköping Parasportförening	1	2 131 802
Ljusne AIK Fotbollsförening	1	5 015 000
Lofsdalens Sportklubb	1	1 560 000
Luleå Gjutaren Idrottsförening	1	5 015 000
Lunnarps Bollklubb	1	4 167 000
Lydinge Bollklubb	1	3 366 000
Långeberga Ridklubb	1	2 517 000
Löa Sportklubb	1	1 954 000
Löderups Idrottsförening	1	816 000
Löparakademin	1	1 851 436
Mälarhöjdens IK Fotboll	1	1 120 731
Narva Boxningsklubb	1	1 171 051
Nordingrå Sportklubb	1	288 000
Nordmarkens Travsällskap	1	4 012 000
Norrbottnens Fotbollförbund	2	835 400
Norrbärke SK	1	377 000
Parasport Jämtland-Härjedalen	1	2 385 342
Pingvin Rugby Club	1	247 038
Rydsnäs Idrottsförening	1	216 000
Rönnängs Fotbollsförening	1	4 484 000
Simklubben Poseidon	1	1 687 057
Skellefteå Orienteringsklubb	1	477 145
Skoghalls Cykelklubb Hammarö	1	351 000
Skånes Golförbund	1	1 472 446
Sollerö IF	1	967 000

Idrottsförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Soo Shim Taekwondo och Hapkidoklubb	2	1 006 788
Spinndisc Frisbee Klubb	1	2 385 000
Spårvägen Cykelförening	1	1 453 000
Spölands Idrottsförening	1	2 537 000
Strands Idrottsförening	1	1 108 523
Strömsunds Skatförening	1	740 000
Styrsö Boll Klubb	1	4 401 000
Sundsvalls Golfklubb	1	3 808 000
Sunnansjö Idrottsklubb	1	281 000
Svenska Brottningsförbundet	1	906 000
Svenska Budo och Kampsportsförbundet	1	1 717 476
Distrikt Öst		
Svenska Parasportförbundet och Sveriges Paralympiska Kommitté	2	4 932 400
Säters Golfklubb	1	3 693 000
Söderhamns Ungdomsgårds idrottsförening	1	169 740
Södertälje Inter FC	1	878 100
Sölvesborgs Cykel & Sportklubb	1	4 600 000
Sösdala Idrottsförening	1	4 665 000
Team Thorengruppen ungdom SK	1	1 917 342
Torsö Bygdegårds och idrottsförening	1	308 000
Trosa Alpina Klubb	1	4 067 000
Unite People FC	1	944 200
Valfjällets Slalomklubb	1	2 347 000
We & Sports Club	1	1 996 934
Vegby Sportklubb	1	266 000
Vittangi Sportklubb	1	2 285 000
Värmdö Freestyle Mogul Club	1	2 669 000
Västra Husby IF	1	510 000
Åre Bergscyklister	1	3 490
Åre Skateboardförening – Åre SKF	1	3 120 000
Öja Fotbollsförening	1	282 000
Önnepöps Idrottsförening	1	3 349 000
Örebro Läns Parasportförbund/ OK Tisaren	2	2 475 400
Österlens Ridklubb	1	4 016 000
	113	239 403 811

Kulturförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Arbrå Hemslöjdsförening	1	657 000
ARNA	1	252 205
Arts & Hearts	1	2 490 183
Artscape	1	1 091 054
ASOV Sverige	1	1 401 842

Kulturförening	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Bräcke Folkets Hus upa	1	680 072
Brändöns Byahusförening	1	733 000
CFUK – Centrum För Urban Konst	1	2 148 979
Danceculture DF	1	1 571 054
Drömmarnas hus Ekonomisk förening	1	1 659 196
Frolunda Kulturhus, Göteborgs stad	1	1 541 149
Föreningen Adolf Fredriks musikklasser	1	2 122 400
Föreningen Sverige Berättar	1	1 748 925
Konstfrämjandet Bergslagen	1	1 504 680
Kultur Akademin	1	668 193
Kultur och Kvalitet	2	2 577 854
Kulturskolan i Rimbo, ekonomisk förening	1	1 921 557
Livet Bitch! Scenkonst	1	2 920 645
Naturfilmarna	1	2 799 770
Professor Apa	1	1 497 840
Rejmyre Art lab	1	1 220 037
Riksorganisationen Folkets Hus och Parker	1	799 290
RUM – Riksförbundet Unga Musikanter	1	1 690 788
Språng	2	1 679 865
Stödföreningen för Körsbärgsgårdens Konsthall och Skulpturpark	1	1 070 400
Svensk Live – Unga Arrangörsnätverket	1	2 337 920
Sveriges Kulturskoleråd	2	5 133 439
Sveriges Orkesterförbund	1	1 891 372
Teater 16	1	1 841 469
Teater Aros	1	1 348 160
Teater K	1	1 504 300
Tjällegoakte – Förattarcentrum Sápmi	1	1 649 383
	35	54 151 021

Offentlig huvudman	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Astrid Lindgrens Barnsjukhus	1	3 548 379
Barnombudet i Uppsala län	1	2 705 841
Förvaltningen för kulturutveckling	1	2 271 700
Göteborgs Stad Funktionsstöd	1	2 139 677
Habilitering & Hälsa, Stockholms läns sjukvårdsområde (SLSO), Region Stockholm	1	2 527 988
HCK Uppsala kommun	1	1 219 180
Hälsinglands Utbildningsförbund	1	1 101 440
Kulturskolan Norrköping	1	2 361 106
Kulturverket/Umeå kommun	1	1 834 210
Kulturverket/Umeå kommun	2	3 520 000
Motala kommun, Bildningsförvaltningen	1	1 194 360

Offentlig huvudman	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Region Västerbotten	1	2 040 047
Region Västmanland	1	505 355
Riksteatern	1	1 033 447
Robertsfors kommun	1	543 047
Skellefteå kommun, Kultur- och fritidsförvaltningen	1	246 000
Socialförvaltningen, Helsingborgs stad	2	2 604 455
Sölvesborgs kommun	1	1 466 864
Västra Götalandsregionen	1	1 979 443
Växjö kommun, Tekniska förvaltningen	1	772 554
Älvdalens kommun	2	2 128 713
	24	37 743 806

Organisation bildad på etnisk grund	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Somaliska Fred och Skiljedomsföreningen	1	467 629
Somaliska riksförbundet i Sverige (SRFS)	3	4 190 219
	4	4 657 848

Social organisation

Awesome people	1	1 124 425
Fair Action	2	2 942 311
Ideella föreningen Göteborgs Räddningsmission	1	4 526 634
IOGT-NTO Protest	1	2 366 000
Kvinnors Nätverk Tjej- och kvinnojour	1	2 404 440
LajvVerkstaden Sverige Ekonomisk Förening	1	890 752
Posithiva Gruppen	1	1 346 212
Rädda Barnen	2	6 175 816
Rädda Barnens Ungdomsförbund	1	1 920 302
Verdandi	1	2 296 109
	12	25 993 001

Stiftelse	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Ericastiftelsen	1	3 013 923
Insamlingsstiftelsen Rapatac	1	1 196 644
Mitt Livs Val Insamlingsstiftelse	1	1 040 832
Stiftelsen Allmänna Barnhuset	1	1 529 747
Stiftelsen Arbetets museum	1	3 243 479
Stiftelsen Bräcke diakoni	5	9 392 870
Stiftelsen Ekocentrum	1	1 104 810
Stiftelsen Fanzingo	1	2 586 456
Stiftelsen Fryshuset	7	17 300 433

Stiftelse	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Stiftelsen Göteborgs kyrkliga stadsmission	1	2 942 396
Stiftelsen för Institutet för Independent Living	2	4 819 745
Stiftelsen Johannesinitiativet	1	2 477 476
Stiftelsen Orienteatern	1	2 957 000
Stiftelsen Spinalis	1	1 246 999
Stiftelsen Teskedsorden	1	2 109 000
Stiftelsen Valjeviken	2	1 446 076
Stiftelsen Wanås Utställningar/Wanås Konst	1	2 309 000
Upplandsstiftelsen, Friluftsliv & Folkhälsa	1	771 778
	30	61 488 664

Studieförbund	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
ABF Göteborg	2	2 398 923
ABF Halland	1	1 404 692
ABF Malmö	2	3 180 534
ABF MittSkåne	1	1 311 132
ABF Södra Småland	1	884 865
Arbetarnas bildningsförbund / ABF Sydvästra Skåne	1	1 474 710
Folkuniversitetet, Stiftelsen	1	1 997 995
Kursverksamheten vid Lunds universitet		
Kulturens Bildningsverksamhet	4	7 756 202
Sensus Region Stockholm-Gotland (NY HUVUDMAN)	1	1 452 662
Sensus Studieförbund	1	1 459 251
Sensus studieförbund region Skåne och Blekinge	1	1 328 865
Sensus Studieförbund Stockholm - Gotland	1	1 493 373
Studieförbundet Fyrbodalen	1	1 579 755
Studieförbundet Halland	1	1 225 547
Studieförbundet Skaraborg	1	1 997 225
Studieförbundet Skarabygden	1	1 609 872
Studieförbundet Stockholms län	1	1 092 663
Studieförbundet Uppsala Västmanland	2	2 518 524
Studieförbundet Vuxenskolan Gävleborg	3	5 241 950
Studieförbundet Vuxenskolan i Stockholm	1	2 141 590
Studieförbundet Vuxenskolan Kalmar län	1	1 978 920
Studieförbundet Vuxenskolan Skaraborg	2	892 879
Studieförbundet Vuxenskolan Värmland	1	1 528 738
Studieförbundet Vuxenskolas Skåne-region	3	2 888 754

Studieförbund	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)	Skr. 2021/22:264 Bilaga 2
	35	50 839 621	
Trossamfund			
Bureå församling	1	1 641 028	
Ulriksbergskyrkan	1	1 099 350	
	2	2 740 378	
Ungdomsorganisation			
Flamman Socialt förebyggande centrum	5	16 016 525	
Förbundet Vi Unga	1	1 339 356	
Föreningen Hassela Solidaritet	2	2 867 590	
Föreningen Knas hemma	2	1 699 765	
Föreningen Tegelbruket	1	1 013 182	
KFUM Linköping	1	1 520 864	
KFUM-KFUK Central	1	1 669 916	
Kompis Sverige	1	1 713 686	
Kosmosklubben Stockholm	1	1 451 046	
Landsrådet för Sveriges ungdomsorganisationer	1	2 300 800	
Linköpings Hundungdom	1	494 000	
Möjligheternas Plats	1	754 404	
RFSL Ungdom	1	2 430 261	
Rise – Riksföreningen mot incest och andra sexuella övergrepp i barndomen	1	2 379 240	
SWAT	1	1 557 416	
Tälje Skog och Ungdom	1	1 205 008	
Ung Förtagsamhet i Jönköpings län	1	599 882	
Vardagens civilkurage	1	2 199 299	
	24	43 212 240	
Övrig organisation			
	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)	
Acting for Change	2	2 012 460	
Alvesta Motorklubb	1	1 941 694	
Amanah	1	4 848 484	
Another Development Foundation	1	499 440	
Anttis byaförening	1	110 000	
Bris – Barnens rätt i samhället	1	7 468 844	
Bufff Sverige	1	1 723 920	
Changers Hub	1	1 883 140	
Civil Rights Defenders	2	3 042 468	
Coompanion Stockholm	2	2 421 900	
Demokratipiloterna	1	1 473 483	
Den ideella föreningen Intize	1	530 348	
ECPAT Sverige	1	2 965 063	
Ensamkommandes Förbund Malmö	2	1 412 426	

Övrig organisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Ensamkommandes Förbund Stockholm	2	1 816 192
Fritidsbanken Sverige ideell förening	1	2 807 530
Föreningar i Tjust	1	3 772 000
Föreningen SHEDO	1	925 904
Föreningen Tidigt Föräldrastöd	2	4 221 504
Föreningen Yoga You	1	1 308 502
Gagnef-Floda Brukshundsklubb	1	2 775 000
Gladökvärns fastighetsägarförening	1	433 000
Göteborgs Föreningscenter	1	1 205 815
here 4U	1	1 382 328
Hofs Lifs ideell förening	2	2 343 000
Hushållningssällskapet Västra	2	2 379 571
Ideela föreningen Civilisationen	1	1 286 964
Ideella föreningen Lokomotiv	1	1 581 094
Insektslandet	1	1 195 797
Jordens Vänner	1	1 502 310
Jämlikt.nu	1	2 658 800
Kalmar Markerspace	1	1 299 413
Klimataktion Stockholm	1	1 596 295
Käpplunda-Skövde Blåbandsförening	1	1 084 000
Lesbisk Makt	1	2 107 822
Locker Room Talk	2	3 516 275
Maktsalongen	1	2 010 570
Malmö mot diskriminering	1	2 878 966
MENSEN – forum för menstruation	1	1 448 708
Mottagningen mot våld i nära relationer i Uppsala, MVU	1	500 500
My Human Rights	1	1 533 500
Nationalföreningen för trafiksäkerhetens främjande, NTF	1	391 645
Nattskiftet	1	2 128 400
Neuroforum	1	1 812 934
Norden Svensk förening för Nordiskt samarbete	2	2 946 558
Nordingrå Intresse & Företagarförening	1	416 000
Nya Kompisbyrån	1	1 243 482
Porrfri Barndom	1	3 528 576
RFSL	1	3 781 625
RFSU Stockholm	2	3 299 982
Right To Play Sverige	1	1 934 538
Riksförbundet frivilliga samhällsarbetare	1	3 358 981
Riksförbundet för sexuell upplysning (RFSU)	1	5 246 800
Rossö samhälls- och fritidsförening	1	334 000

Övrig organisation	Antal bifallsbeslut	Beviljat belopp (kr)
Räddningstjänsten Skåne Nordväst (RSNV)	1	920 190
Röstånga Tillsammans	1	1 745 461
SHRA Sundsvall	1	1 674 000
Skolyoga i Sverige Ekonomisk Förening	2	2 738 722
SPF Seniorerna	2	6 848 518
SPF Seniorerna Jönköpingsdistriktet	1	712 480
Stockholms Schackförbund	1	698 131
Stöckebygdens utveckling EF	1	1 534 390
Suicide Zero	3	5 289 160
Svenska Freds- och Skiljedomsföreningen	1	2 516 382
Sveriges Sportfiske- och fiskevårdsförbund	1	1 195 740
Sverok	1	1 539 802
Sätt färg på Göteborg ekonomisk förening	1	2 082 350
Södra Skånes Scoutdistrikt av Scouterna	1	1 621 000
Tamam	1	1 358 555
Treskabinoll Sverige	1	2 105 946
Ung Företagsamhet i Kalmar län	1	319 472
Unga innovatörer (F.d. Ingenjörsamfundet)	1	1 578 762
URBI Urban biodling ekonomisk förening	2	2 873 245
Visby Brukshundklubb	1	2 614 000
Vojmådalens Vänner	1	3 451 000
Växtvärdet Malmö ideell förening	1	1 830 987
Yeshin Norbu	1	3 297 644
Yoga för alla Sverige	1	900 740
	94	165 775 228
Totalt	443	813 881 493

Skr. 2021/22:264
Bilaga 2

Överlevande projekt

Redovisning av slutredovisade projekt som har granskats 2021 och vars verksamheter har överlevt (kategori 3 och 4)

Överlevnadskategoriseringen baseras dels på en granskning av slutredovisningarna, dels på en senare uppföljning av projekten som omfattar information som lämnats av projektansvariga. Det är viktigt att notera att verksamheten, och därmed överlevnaden, kan ha förändrats efter det att uppföljningen har gjorts.

Överlevnadskategori 4 – Verksamheten lever vidare

Till överlevnadskategori 4 hör projekt där hela, eller stora delar av, verksamheten lever vidare och finansieras av organisationen själv eller av andra efter det att finansieringen ur Allmänna arvsfonden upphört.

1. **Stiftelsen Bräcke diakoni. Karamellpåsen.** Projektets syfte var att erbjuda extra stöd till familjer med barn som har en funktionsnedsättning. Det skulle ske genom att starta verksamhet som skulle vara som en vanlig öppen förskola, en mötesplats där familjer skulle ges möjlighet att träffa andra föräldrar eller närstående med liknande erfarenheter. Verksamheten skulle även erbjuda stöd, handledning och tips till föräldrar. En särskild satsning skulle göras för att nå nyanlända familjer. Personal på mötesplatserna skulle dels bestå av personer med kompetens inom förskoleverksamhet och funktionshinderområdet, dels doulor med kompetens vad gäller olika språk och kulturer. Målgruppen var familjer med barn 0–6 år, och särskilt barn med funktionsnedsättning och nyanlända familjer. Projektet ledde till att Stiftelsen Bräcke Diakoni skapade öppna mötesplatser på fyra platser i Göteborg för föräldrar och barn med funktionsnedsättning. Verksamheten fick namnet TilLiten. Ett häfte med beskrivning av hur man kan skapa en egen mötesplats likt TilLiten togs också fram och spreds, bl.a. till samtliga kommuner i Sverige, och liknande mötesplatser startades på fler platser i landet. Efter projektet har verksamheten levt vidare i form av fem öppna mötesplatser och Bräcke diakoni har ett upphandlat avtal med Göteborgs stad. Den metod/det koncept som togs fram har spridits till andra kommuner över hela landet och det finns möjlighet att köpa handledning/utbildning.
2. **Drömmarnas hus ekonomisk förening. Barnens skulpturpark på Rosengård.** Projektets syfte var att barn och ungdomar som bor i området, utifrån sina erfarenheter och berättelser, skulle få uttrycka sig konstnärligt i det offentliga rummet genom att skapa permanenta konstverk i sin egen uppväxtmiljö. Projektet ledde till skapandet av Barnens skulpturpark i Rosengård i Malmö. Vidare togs ett inspirationspaket för parkbesökare fram och ett metodmaterial om hur barn kan ges reellt inflytande över sin närmiljö och få uttrycka

sig konstnärligt i det offentliga rummet, samt delta i planerings-, budget- och programarbete. Efter projektet finns skulpturparken kvar. I samband med verkens färdigställande och invigning donerades verken till Malmö stad, som nu förvaltar skulpturparken. Föreningen har genomfört guidade visningar där det förekommer att barn och unga som deltog i projektet berättar om sina verk och om sina erfarenheter från projektet, ofta med efterföljande konstworkshop. Barnens Skulpturpark har också, med hjälp av föreningen, tagits med som ett rekommenderat besöksmål i den konstaudioapp som tagits fram av Malmö stad. Metodskriften har spridits och en film som berättar om projektet har producerats.

3. **Svenska Service- och Signalhundsförbundet.** *SMART Hundutbildning.* Projektets syfte var att utveckla en individanpassad hundutbildning för målgruppen personer med funktionsnedsättning, där hundföraren äger och tränar sin hund i hemmiljö. Målet var att ta fram ett utbildningsmaterial anpassat för målgruppen och starta ett nationellt nätverk för hundintresserade personer ur målgruppen. Projektet genomfördes i samarbete med FUB Skåne och RBU. Projektet ledde till att en individanpassad utbildningsmetod utvecklades där personer med funktionsnedsättningar tränade sin personliga hund och målgruppen utbildades till handledare. En fysisk handbok togs fram och spreds. Efter projektet har verksamheten levt vidare genom organisationen. Handboken används i förbundets utbildningar, som lever vidare i föreningens regi. Handboken finns tillgänglig att köpa, och finns även tillgänglig som ljudbok på olika ljudbokstjänster. De pengar som försäljningen av handboken ger samlas i en SMART-fond, där personer kan ansöka om att få visst ekonomiskt stöd för att genomgå utbildningen. Vidare har konferenser för professionella som arbetar med assistanshundverksamhet genomförts, inklusive en internationell konferens, vilket har ökat efterfrågan på kunskap om metoden.
4. **Nya Västanå teater.** *Unga Västanå.* Projektets syfte var att erbjuda en barn- och ungdomsverksamhet inom Nya Västanå Teater, för att ge målgrupperna insikter och kunskaper om folkkulturens kulturarv och därigenom möjligheter att bättre förstå sin identitet. Projektet syftade även till att skapa en arena för samtal och engagemang och för upprätthållande av grundläggande demokratiska värderingar. Målgruppen var barn mellan 8 och 18 år i Sunne och närliggande kommuner. Projektet ledde till att Nya Västanå Teater utvecklade en barnteatermodell med fokus på berättande, drama, folklig dans och musik. Projektet bestod dels av pedagogisk verksamhet, dels barnteateruppsättningar. Efter projektet har den pedagogiska verksamheten levt vidare med bl.a. dramagrupper, lovverksamheter och dagkollo, genom permanent finansiering från regionen.
5. **Berättarministeriet.** *Experiment för alla.* Projektets syfte var att stärka elevernas kritiska tänkande samt att sänka trösklarna till den akademiska världen för barn i områden med hög arbetslöshet och socioekonomisk utsatthet. Målgruppen var elever i årskurs 4–9 i grundskolan. Projektet ledde till ett nytt samarbete mellan Berättarministeriet, målgruppen och Karolinska Institutet (KI). Utbildningsmaterial togs fram som bygger på Berättarministeriets metod att

- arbeta med språklig inläring. Eleverna besökte och utförde experiment på KI med hjälp av doktorander vid KI. Efter projektet har verksamheten fortsatt i föreningens regi genom bl.a. programutveckling och utveckling av en digital version av utbildningsprogrammet, som gör att fler elever kan nås. Samarbetet med KI har fortsatt och deltagandet omfattar även skolor i Göteborg.
6. **Stockholms Stadsmission. Röster från Baba.** Projektets syfte var att förbättra möjligheterna för barn och unga som kommit ensamma till Sverige, och som av olika anledningar står utanför samhällets insatser och därmed befinner sig i svår utsatthet, att få en trygg varaktig lösning på sin situation och få vara delaktiga i processen och göra sina röster hörda. Målet var att ta fram en modell för hur man kan arbeta stärkande med målgruppen utifrån deras olika situationer. Projektet ledde till att en stödverksamhet för målgruppen byggdes upp inom Stadsmissionen (Baba). I projektet ingick även juridisk rådgivning. Material och metoder som bl.a. förklarar asylprocessen samt rättigheter och skyldigheter togs fram under projekttiden. Efter projektet har verksamheten levt vidare i Stadsmissionen, bl.a. Skapande verkstad som samarbetar med Kulturskolan, det digitala verktyget Loopen, poddverksamhet och juridisk rådgivning. Boken ”Röster från Baba” har fortsatt att spridas. Grupper som startade i projektet har utvecklats. Arbetet med att skapa förutsättningar för social mobilisering har utvecklats inom Stadsmissions organisation efter projektets slut, där deltagarinflytande från målgruppen är centralt.
 7. **Västergötlands Orienteringsförbund. Ungoteket.** Projektets syfte var att skapa en ledarskapsutbildning där unga parallellt lär sig föreningskunskap och får arbeta praktiskt med att driva ett projekt i sin förening. Projektet ledde till en utvecklad ledarskapsutbildning och utbildningsmaterial för unga. Genom Ungoteket genomfördes barn- och ungdomsläger, små och stora tävlingar, träningar och prova-på-aktiviteter. Flertalet ungdomar som medverkade i projektet tog mer ansvarstagande roller i sina föreningar efteråt. Efter projektet har verksamheten fortsatt på nationell nivå i Svenska Orienteringsförbundets (SOFT) regi, som har tagit över drift och underhåll av projektets webbsida och innehåll, såsom handlednings- och utbildningsmaterial. Metodik och utbildningar har spridit sig till flera distrikt inom förbundet och används också för närvarande av Västergötlands Handbollsförbund.
 8. **Caprifolen voltigeklubb. Hästen talar alla språk.** Projektets syfte var att arbeta tillsammans med barn och unga, dels de som redan var engagerade i voltigeklubben Caprifolen, dels nyanlända barn och unga samt barn och unga med olika funktionsnedsättningar. Projektet skulle utifrån KASAM-metoden (KASAM står för känsla av sammanhang och syftar till att arbeta för att känna begriplighet, hanterbarhet och meningsfullhet i det man gör) skapa musikalier där hästar och voltige används. Projektet ledde till samarbete och inkludering mellan olika deltagare (barn och unga som redan var engagerade i voltigeklubben, unga nyanlända och barn och unga med funktionsnedsättning med behov av ledsagning/assistenter). Genom detta samarbete tog projektet bl.a. fram verktyg och

kommunikationssätt. Även inspirationsfilmer skapades och var en viktig faktor för projektets spridning. Filmerna fungerade också som inkörsportar för att få andra organisationer att bli intresserade av projektet och föreningen. Efter projektet har verksamheten fortsatt i föreningens regi genom att bl.a. verka för att fler personer med funktionsnedsättning inkluderas. Kurser har under pandemin fått genomföras digitalt. KASAM-metoden och material finns tillgängligt på hemsidan. Samarbete sker med bl.a. särskolor i kommunen.

9. **Stiftelsen Bräcke diakoni.** *Vuxensyskon.* Projektets syfte var att lyfta behov och frågeställningar hos vuxna personer som har syskon med funktionsnedsättning. Målet var att ge stöd till en grupp som tidigare inte har uppmärksammats. Detta skulle ske genom information, samtalsstöd och checklistor. Projektet ledde till att samtalsmaterialen ”Fokus på mig, vuxensyskon” togs fram och att ledare utbildades att använda materialet. I projektet skapades digitala samtalsgrupper och projektet tog också fram en kunskapsammansättning om vuxensyskon som anhöriga, i samarbete med Nationellt kompetenscentrum anhöriga (Nka). Dessutom skapades, i samarbete med Östra teatern, föreställningen ”Skuggsyskon”, som spelades i projektets olika konferenser. Efter projektet har digitala samtalsgrupper utvecklats och spridits till kommuner i landet. Ett tjugotal kommuner har skapat digitala samtalsgrupper som bygger på att kommunerna själva samarbetar med varandra. Nka håller i nätverket Anhörigstöd och kommunerna kan också få praktisk hjälp i att hålla digitala samtalsgrupper. Nka har även tagit fram ett webbaserat program som ger individuellt stöd, och som utgår från det samtalsmaterial som togs fram i projektet. Föreställningen har filmats och spridits och har även spelats, även om pandemin satt hinder i vägen.
10. **Bollnäs samsällskap.** *Civilsamhället i samverkan – ett föreningsliv för alla.* Projektets syfte var att engagera barn, ungdomar och personer med funktionsnedsättning till att vara mer fysiskt aktiva och att ha en meningsfull fritid. Dessutom syftade projektet till att göra föreningslivet mer synligt och tillgängligt för nyanlända barn, ungdomar och deras föräldrar i Bollnäs. Projektet ledde till bildandet av Föreningsalliansen, som är ett föreningsnätverk med syfte att utveckla samverkan och förutsättningar för föreningsliv och civilsamhälle i Bollnäs. Genom projektet startade och samordnades en mängd olika initiativ, aktiviteter och verksamheter (t.ex. parafotboll, nattfotboll, lovaktiviteter) och Fritidsbanken i Bollnäs. Vidare ledde projektet till att föreningar fick stöd i form av bl.a. ledarskapsutbildningar och föreläsningar samt konkreta former av stöd, till exempel färdigställdes en cykelteknikbana. Efter projektet har verksamheter och aktiviteter levt vidare i Föreningsalliansen, med ekonomiskt stöd från Bollnäs kommun. Detta har bl.a. skett i form av Fritidsbanken, prova- på aktiviteter och sommarlovsaktiviteter, där Föreningsalliansen fungerar som stöd och nav.
11. **Studieförbundet Vuxenskolan Jönköpings län.** *Shared Reading.* Projektets syfte var att utveckla och anpassa metoden Shared Reading, en metod för högläsning och samtal i grupp, till svenska

förhållanden och för målgruppen vuxna personer med psykisk ohälsa. Metoden går ut på att läsa dikter, noveller eller andra korta texter högt tillsammans för att samtala och reflektera kring de tankar, känslor och minnen som texterna väcker. Projektet ledde till att föreningen var med och etablerade metoden i Sverige, och under projekttiden erbjöds såväl fysiska som digitala läsgrupper med cirka 350 deltagare. I samarbete med den brittiska Shared Reading-organisationen utbildades fem personer i metoden, som i sin tur utbildade ett sjuttioalärsledare. Vidare togs en textsamling fram som ett stöd till läsledaren, samt ett utbildningsmaterial på svenska. Efter projektet har verksamheten levt vidare i Studieförbundet Vuxenskolas regi, som fortsätter att erbjuda läsledarutbildningar och läsgrupper. Fler nya läsledare har utbildats på distans och läsgrupper har fortsatt bildats, både i regionen och i andra regioner.

12. **Talita. Reality check.** Projektets övergripande syfte var att förebygga mäns våld mot kvinnor och sexuell ohälsa bland ungdomar. Målen med projektet var dels att öka ungdomars kunskap om pornografins möjliga effekter, dels att nå ut och erbjuda stöd till ungdomar som är i riskzonen för så kallat pornografiberende. Projektet ledde till framtagandet av Sveriges första kompletta utbildningsmaterial om pornografi, inklusive lärarhandledning, riktat till ungdomar på högstadiet. Materialet togs fram tillsammans med ungdomar och genom referensgrupper/pilotverksamheter. Utbildningsmaterialet består av bl.a. lektionsupplägg, handledningar, övningar och utbildningsfilmer. Projektet ledde också till att en webbplats med utvecklade interaktiva funktioner togs fram. Vidare skapades en utställning (fysisk och digital), ”Porrens sanna ansikte – om porrens skadeverkningar”, som fick stor geografisk spridning. Dessutom togs ett studiecirkelmateriale fram i samarbete med Nykterhetsrörelsens Bildningsverksamhet (NBV). Vidare ledde projektet till att olika utbildningsmoment, utbildningsfilmer och filmhandledning, (inklusive filmer på engelska) skapades samt genomförande av nationella konferenser. Efter projektet har verksamheten fortsatt i föreningens regi, med spridning av material och filmer (nationellt och internationellt). Webbplattformen har tre fokusområden riktade till ungdomar, föräldrar och utbildare samt en lärarplattform som finns gratis tillgänglig. Utbildare använder materialet som finns på webbplatsen. Dessutom har en digital utbildning/konferens, ”Pornografi – vår tids största jämställdhetspolitiska utmaning?”, tagits fram, tillsammans med Unizon och Sveriges Kvinnolobby och som kan köpas av intresserade aktörer. Studiecirkelmaterialet som togs fram i projektet sprids inom NBV.
13. **Equmenia. Sunt prat.** Projektets syfte och mål var att hjälpa ungdomar som riskerar att hamna i, eller som redan befinner sig i, en beroendesituation. Det skulle ske genom framtagande av pedagogiska redskap för att upptäcka, uppmärksamma och bearbeta negativt beroende av spel, alkohol, droger och sex. Projektet var indelat i tre delar; webbplats, samtalsgrupper och ledarutbildningar. Projektet ledde till att en webbplats togs fram med redskap för att ta upp beroendefrågor. Vidare utbildades tjugo kunskapsbärare/utbildare för att nå yngre barn i åldrarna 9–12 år,

- genom Sunprat Tweens. Flera tusen barn och ungdomar nåddes av Sunprat-aktiviteter och samtal genom projektet. Efter projektet har verksamheten fortsatt och utvecklats i Equmenias regi, bl.a. med ekonomiskt stöd av Folkhälsomyndigheten och genom föreningens egen finansiering. Det fortsatta arbetet har haft mer fokus på psykisk ohälsa och förebyggande arbete. Samarbetet med Scouterna har utvecklats och samarbetet med Bilda har fortsatt för att sprida metoderna och materialet, som har tryckts i flera omgångar.
14. **Freezone Sweden. *Mitt liv min rättighet.*** Projektets syfte var att uppmärksamma och underlätta situationen för nyanlända ungdomar som lever med hedersnormer. Projektet riktade sig även till yrkesverksamma som möter ungdomarna. Målet var att skapa medvetenhet kring egna och andras rättigheter, att ge unga kunskap och metoder för att hantera sin livssituation och att skapa ökad kompetens bland yrkesverksamma kring stöd till unga som lever under hedersförtryck. Projektet, som genomfördes i Skåne, ledde till utveckling av nya metoder och utbildningar om hedersrelaterat våld och förtryck. Vidare resulterade projektet i utställningar (digitala och fysiska), en poddserie, och påverkansarbete i sociala medier och genom rättighetsworkshops. Projektet arbetade aktivt med över tusen unga, nådde flera tusen ungdomar samt utbildade tusentals yrkesverksamma vuxna som arbetar med unga i risk för att utsättas för hedersrelaterat våld och förtryck. Efter projektet har verksamheten drivits vidare i föreningens regi, bl.a. utbildningsverksamheten som också finns digitalt och som har spridits utanför regionen. Metoden har också spridits genom samarbete med MUCF.
15. **FUB. *Min digitala livsplattform Digi-JAG – En digital kognitivt tillgänglig lärmiljö.*** Projektets syfte var att utveckla en nätpedagogisk modell och en digital lärplattform som stödjer personer med måttlig utvecklingsstörning i det livslånga lärandet. Projektet ledde till framtagandet av nätpedagogiska modeller och en digital lärplattform som kan användas i olika skolformer. Verksamheten förvaltades och spreds genom DigiJag Center, som är ett nationellt kunskapscenter för deltagande i det digitala samhället. Efter projektet har uppbyggnad av kunskapscentret fortsatt, liksom utbildningar och kampanjer samt utveckling av metoder riktade till bl.a. skolan. Skolverket har även översatt materialet till engelska och det har börjat användas i Norge. Verksamheten finansieras bl.a. med stöd från regionen, föreningen samt Post- och telestyrelsen.
16. **Intressegruppen för Assistansberättigade. *Projekt Egenmakt.*** Projektets syfte var att stärka egenmakten hos personer som har rätt till personlig assistans, deras familjer och företrädare. Detta skulle ske genom att producera en assistansguide i form av ett kunskaps-, utbildnings- och studiecirkelmaterial, i samarbete med flera organisationer. Projektet ledde till att en digital utbildning skapades och tusen utbildningar har sålts sedan lanseringen. Efter projektet har verksamheten fortsatt och det finns en avsatt tjänst för arbetet med utbildningen i föreningen. Utbildnings- och studiecirkelmaterial finns tillgängligt gratis för personer med assistans, medan assistansverksamheter betalar för utbildningen.

17. **Kulturungdom. Filmplats.** Projektets syfte var att samla unga för att genom skapande av rörliga bilder öka intresset för, och engagemanget i, demokrati, mänskliga rättigheter och den egna orten. Projektet vände sig till ungdomar mellan 16 och 25 år i hela Västra Götaland. Projektet ledde till att man nådde drygt 400 aktiva deltagare på sju orter i Västra Götaland. Deltagarna fick genom workshops jobba med mänskliga rättigheter och skapa film. Vidare skapades digitala forum för att öka deltagarnas möjlighet att nätverka och lära känna varandra. Ett femtontal unga deltagare utbildades att bli mentorer via Filmplats coachprogram. Efter projektet har verksamheten med workshops fortsatt på sex av orterna, med ekonomiskt stöd från Västra Götalandsregionen och vissa kommuner.
18. **KFUK-KFUM Region Skåne Blekinge / KFUM Syd. LIV: Lugnt Inre Välmående.** Projektets syfte var att KFUK-KFUM Regionen Skåne-Blekinge tillsammans med stroke- och Parkinsonföreningar skulle utveckla metoder och verksamhet som baseras på yoga och mindfulness. Målgruppen var personer som på grund av stroke eller Parkinson har utvecklat hjärntrötthet. Verksamheten skulle utformas av målgruppen själv i metodutvecklingsgrupper där ledare och instruktörer skulle utbildas. Projektet ledde till att ett program med övningar togs fram, tillsammans med en metodbok, som kunde beställas eller laddas ned. Vidare spelades filmer in och en ledarutbildning togs fram. Under projekttiden deltog cirka 400 personer ur målgruppen. Genom pandemin utvecklades digitala lösningar, utomhuspass och andra anpassningar. Efter projektet har verksamheten fortsatt i grupper runtom i landet, däribland Skåne, Gotland och Stockholm, med ekonomiskt stöd från olika fonder och privata finansiärer. Vidare har gruppleddare utbildats, i samarbete med Sensus, och kurser har hållits fysiskt och digitalt. KFUM Syd fortsätter samarbeta med flera organisationer, däribland patientföreningar.
19. **Personskadeförbundet RTP. Coachprojektet.** Projektets syfte var att personer som nyligen förlorat en kroppsdel och är mitt i livet ska kunna träffa en person med egen skadeerfarenhet som ska hjälpa personen med coachning och att vara en förebild. Genom projektet skulle en coachverksamhet organiseras och en utbildning och lämplighetsprövning utformas. Projektet ledde till att Personskadeförbundet RTP byggde upp en coachverksamhet och erbjöd förebildscoacher för personer som står inför, eller nyligen, har genomgått amputation. Vidare bildades ett nätverk bestående av 45 utbildade förebildscoacher runt om i landet som samarbetade med ortopedtekniska verkstäder, gåskolor, rehabiliteringscenter och vårdavdelningar som riktar sig till personer med en amputation. Träffarna var fysiska, digitala eller på telefon. Efter projektet har verksamheten med förebildscoacher integrerats i föreningen och drivs vidare, men arbetet har försvårats p.g.a. pandemin. Föreningen har beviljats medel för ett nytt arvsfondsprojekt som är en breddning med ny målgrupp och utveckling av den metod och de processer som utvecklades i Coachprojektet.

20. **Region Jönköpings län. Hjärtats hus.** Projektets syfte var att utveckla ett Hjärtats Hus, en öppen verksamhet för personer som har eller har haft cancer, och deras anhöriga. Den löpande verksamheten skulle drivas av volontärer som själva har erfarenhet av cancer, som patient, anhörig eller vårdare. Projektet skulle bedrivas i nära samarbete med lokala/regionala cancerföreningar och Funktionsrätt i Jönköpings län. Projektet ledde till etableringen av ett Hjärtats Hus i Jönköping, Eksjö, Värnamo och Tranås. Efter projektet har Hjärtats hus blivit en del av den ordinarie verksamheten i Region Jönköping och finansieras av regionen, där det också finns en anställd som arbetar med verksamheten. Hjärtats hus fortsätter att bedrivas på de fyra orterna och har breddats till fler målgrupper med kroniska/långvariga sjukdomar.
21. **Riksförbundet Cystisk Fibros. Podden "Osynligt sjuk".** Projektets syfte var att förebygga psykisk ohälsa för barn och unga som lever med cystisk fibros (CF) eller primär ciliär dyskinesi (PCD) genom att stärka deras självkänsla, ge ökad kunskap och skapa större delaktighet i ett socialt sammanhang. Barnen och ungdomarna skulle planera och producera en podcast, där de själva bestämmer ämnena som tas upp och vilka som ska intervjuas. På det sättet skulle de nå ut till andra barn och unga, med och utan CF eller PCD, samt till föräldrar, partners, syskon och personal inom vården, Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och andra aktörer. Projektet ledde till att 30 barn och ungdomar i åldern 10–25 år utbildades i att göra poddar där de fick planera och producera poddprogram. Ensamhetskänslan minskade hos deltagarna och kunskapen om sjukdomarna ökade. Riksförbundet för Cystisk fibros anställde en av ungdomarna i projektet på deltid som samordnare och producent för podden. Efter projektet har poddverksamheten fortsatt i föreningens regi och det finns en person anställd på deltid som samordnar och producerar poddarna. Finansiering sker genom stöd från lokalföreningar och ett läkemedelsbolag.
22. **Sveriges Allmänna Konstförening. SAK UNG.** Projektets syfte var att öka ungas närvaro och inflytande i Sveriges konstliv och ge unga mellan 16 och 25 år möjligheten att driva igenom sina idéer i projektform, med målet att skapa en nationell ungdomsrörelse där konstintresset för samman unga. Metoden var att unga, med stöd av SAK, den lokala konstinstitutionen och Nationalmuseum, skulle genomföra programverksamhet för andra unga där de bor. Målet var att därigenom sprida konstintresset hos unga, öka ungas medvetenhet kring den lokala konstscenen och kulturarvet, och samtidigt få erfarenhet av projektarbete. Projektet ledde till att cirka 1 400 unga deltog i SAK UNG:s aktiviteter över hela landet och att ett antal nätverk skapades på olika orter. Efter projektet har verksamheten levt vidare, dels i form av tre ideella föreningar i Stockholm, Göteborg och Umeå, som drivs av unga och där SAK fungerar som stöd, dels genom att en handbok från projektet finns tillgänglig hos SAK och kan beställas.
23. **Forum Skill. Svenska på jobbet.** Projektets syfte var att främja språkinläring för nyanlända med funktionsnedsättning, med målet att ta fram arbetssätt och metodmaterial som underlättar nyanländas

språkinläring och övriga medarbetares språkstödande roll. Målgrupp var nyanlända med funktionsnedsättning som är i arbets- och språkträning på sociala företag, och medarbetare som handleder nyanlända på arbetsplatsen. Projektet ledde till att nya metoder och arbetssätt för att lära ut och lära sig svenska på en arbetsplats utvecklades. Material i form av bl.a. en metodbok, samtalskort och filmer togs fram, tillsammans med utbildningar och föreläsningar kopplat till materialet. Efter projektet har verksamheten levt vidare i föreningens regi, med en anställd för verksamheten. Organisationen har fortsatt med utbildningar som de säljer och de anlitas även som experter av organisationer och kommuner. Metodmaterialet har också levt vidare inom de företag som organisationen samarbetat med.

24. **Internationella Kvinnoföreningen i Malmö. Tjejdriven.** Projektets syfte var att öka förutsättningarna för att fler flickor/unga kvinnor med utländsk bakgrund i Malmö tar aktiv del i civilsamhälle och föreningsliv. Detta skulle ske genom att skapa en gemensam kulturscen för och med tjejer, en kulturell fusion inom mode, dans och musik, för att därigenom minska socialt utanförskap, öka inkludering, visa på likheter mellan olika kulturer, och samtidigt utmana fördomar. Projektet ledde till Diplomprogrammet, det första entreprenörskapsprogrammet i Malmö, som riktade sig enbart till unga tjejer. Inom ramen för den verksamheten genomfördes olika aktiviteter, möten och evenemang. Diplomprogrammet gjorde det också möjligt för föräldrar med olika bakgrunder att förstå betydelsen av aktiviteterna i Tjejdriven. Efter projektet har flera deltagare blivit mentorer och fått kompetens att leda projekt självständigt. Mentorens projekt från Tjejdriven har levt vidare som studiecirkel genom Studieförbundet Vuxenskolan i Malmö och inom projektet Alla Har Talang, som är en fortsättning på Tjejdriven. Kunskap och erfarenheter från Tjejdriven används för att starta nya projekt för att stärka unga tjejers självförtroende och självkänsla. Kurser och internationella utbyten och samarbeten har också genomförts efter att projektet har avslutats. Vidare har projektet skapat synergier och fått betydelse i andra verksamheter för ungdomar i Malmö.
25. **Tjejer i Förening/Tillsammans i Förening. Fördomsfri jämlikhet.** Projektets syfte var att skapa möten och dialog mellan unga från olika geografiska områden i Malmö och därigenom synliggöra och förebygga fördomar om Malmös olika områden och invånare. Detta skulle ske genom att arrangera aktiviteter med kreativt skapande i fokus. Projektet ledde till att mötesplatsen KRUT skapades på Malmö Stadsbibliotek och att sociala aktiviteter samt utbildningar inom jämställdhet, barnkonvention, ledarskap och workshops om fördomar arrangerades. Vidare resulterade projektet i ett metodmaterial och utbildningspaket om fördomar som användes både i intern och extern verksamhet. Efter projektet har samarbetet med Malmö stadsbibliotek fortsatt, med ungdomsträffar där ungdomar träffas över stadsdelsgränserna. Vidare säljer föreningen utbildningar till företag och till Malmö stad. Man har också ett nära samarbete med kommunen, bl.a. ges stöd för att anställa ungdomar som deltar i verksamheten och föreningar tar också emot

- sommarpraktikanter. Ett regionalt samarbete med andra kommuner har inletts.
26. **ABF Malmö.** *Säg det sen gör det.* Projektets syfte var att skapa ett forum och metoder för att normalisera känslor. Det skulle ske genom att prata om känslor för unga och vuxna personer med psykisk ohälsa. Projektet ledde till framtagandet av ett metodmaterial med en tillhörande ledarutbildning, baserat på de aktiviteter och folkbildande kulturarrangemang som skapats ihop med målgruppen. Exempel på aktiviteter var Känsloklubb, Känsloläger och workshops, där målgruppen var med både i utformandet och som deltagare. Efter projektet har den ideella föreningen Känslokompaniet skapats som ska förvalta metodmaterialet, vilket finns tillgängligt på föreningens hemsida. Föreställningen, liksom workshops, kan köpas in av intresserade och det finns en efterfrågan från kommuner. Dessutom anordnas kurser för föreningar så att dessa kan använda materialet på egen hand. ABF ger fortsatt visst stöd i arbetet och det har även spridits inom ABF.
27. **Funktionsrätt Göteborg (FRG).** *Tyck till.* Projektets syfte var att undersöka och identifiera orsaker till att personer med funktionsnedsättning sällan använder de digitala synpunktsfunktioner som byggs upp av det offentliga runt om i Sverige. Utifrån undersökningen skulle metoder utvecklas som främjar möjligheterna för personer med funktionsnedsättning att bl.a. framföra sina klagomål, synpunkter och förslag. Målet med projektet var att stärka målgruppens rättigheter och möjligheter till inflytande. Projektet ledde till ökade kunskaper, möjligheter och engagemang om, och kring, klagomålshantering för personer med funktionsnedsättning avseende offentliga institutioner. Webbverktyget KPS ("Klaga på stan") utvecklades för att hantera synpunkter. Vidare togs en utbildningsplattform fram och en kampanj genomfördes som fick spridning över hela landet. Efter projektet har webbtjänsten Klaga på stan drivits vidare av Funktionsrätt Göteborg (FRG), som administrerar och betalar för webbtjänsten. Webbtjänsten används av allmänheten (för att kunna nå fram med sina klagomål), det offentliga (som tar emot klagomålen) och av civilsamhället (som hjälp till medlemmar och som verktyg i det intressepolitiska arbetet). FRG använder också webbtjänsten i sin egen verksamhet och för att ge stöd till enskilda i frågor som rör funktionshinder. På organisationens hemsida finns också bl.a. en guide till hur man kan framföra klagomål. Organisationen har fortsatt att aktivt sprida information om webbtjänsten genom olika kanaler, bl.a. nyhetsbrev som når medlemsföreningar och medlemmar. Påverkansarbete för att förbättra klagomålshantering i Göteborgs stad har fortsatt.
28. **Studiefrämjandet i Uppsala län.** *Vox Vigor – en nättidning.* Projektets syfte var att tillsammans med personer med psykisk ohälsa skapa en nätbaserad tidning för erfarenhetsutbyte mellan brukare, anhöriga, vårdpersonal, politiker och allmänheten. Projektet ledde till skapandet av nättidningen Vox Vigor som under projekttiden blev en etablerad informationskanal för målgruppen i regionen. Efter projektet har tidningen fortsatt att ges ut regionalt och det har bildats

- en ideell förening, med målet att söka finansiering för nationell spridning.
29. **Örebro filmförening. Filmbron.** Projektets syfte var att skapa ett nätverk för att stärka ungdomar med filmintresse och ge stöd i form av utbildning, workshoppar, handledning, utrustning, kontakter och mötesplatser för att därigenom kunna ta steget vidare och våga satsa på ett arbete med film. Projektet ledde till att ett filmnätverk med cirka femtio ungdomar etablerades. Efter projektet har verksamheten fortsatt i föreningen, med bl.a. kurser anordnade av föreningen. Även det filmfestivalssamarbete som etablerats mellan Örebro filmförening och Live at Heart har fortsatt, om än i mindre omfattning p.g.a. pandemin.
30. **Kista Sportklubb KFUK-KFUM. Löpning som social språngbräda för unga i Järva.** Projektets syfte var att använda löpning som verktyg för att skapa social utveckling och integration för nyanlända och bosatta ungdomar i Järva, Stockholm. Projektet ledde till att många barn och unga samt deras föräldrar på olika sätt fick prova på olika idrotts- och motionsaktiviteter, med fokus på löpning. Utöver löpträning arrangerades olika lopp, skolpromenader (för att tillsammans gå till skolan), lovaktiviteter samt längdskidåkning. Efter projektet har aktiviteter fortsatt att genomföras genom idrottsföreningen Rinkeby Run som bl.a. anordnar söndagspromenader för mammor och söndagslöpning, där man efter löpningen gemensamt träffas och fikar i Akalla by och har olika samtalsämnen uppe för diskussion. Vidare anordnas träning för tjejer respektive för blandade grupper, och under vintern skid- och skridskoåkning.
31. **HOBS. IHART.** Projektets syfte var att utveckla och skapa en positiv syn på hälsa tillsammans med barn och ungdomar. Målsättningen var att få barn och ungdomar delaktiga i sin hälsa och sin livssituation, att skapa en känsla av tillhörighet och gemenskap samt att arbeta för respekt för sin egen hälsa. Målgruppen var barn och ungdomar mellan 6 och 25 år med en osund syn på sin hälsa. Projektet ledde till skapandet av digitala mötesplatser och kunskapsstöd för målgruppen samt ungdomszoner som fungerar som forum för målgruppen 13–18 år. Vidare togs metodmaterialet ”Du räknas”, fram, liksom digitala utbildningar, filmer och tips. Allt digitalt material gjordes tillgängligt på organisationens hemsida. Efter projektet har organisationen erbjudit utbildningar och föreläsningar kostnadsfritt via hemsidan och dessa uppdateras efterhand och används inom förskolor, skolor samt hälso- och sjukvården. Det finns också en fokusgrupp bestående av vårdnadshavare som svarar på frågor och en ungdomsgrupp samt stödchatt. Det går även att anlita en ungdom för att prata utifrån sina egna erfarenheter. Vidare drivs mentorskap i föreningens regi.
32. **Bris. Nyanlända barn, idrott och inkludering.** Projektets syfte var att göra en satsning för att stärka idrottsledare och tränare i deras möten med unga i utsatta situationer, genom ett samarbete mellan Bris och Riksidrottsförbundet. Målet var att ta fram metoder och verktyg samt en stödfunktion för ledare och tränare i mötet med barn och unga med erfarenhet av flykt. Målgruppen för projektet var barn och unga med erfarenhet av flykt, samt idrottsledare, tränare och organisationsledare inom svensk idrott. Projektet ledde till att Bris

och Riksidrottsförbundet genomförde flera gemensamma seminarier riktade till idrottens ledare med fokus på frågor om nyanlända barn, inkludering och trygg idrott. Ett material om samtal med barn och unga, ”Viktiga vuxna inom idrotten – att samtala med barn”, togs fram. Bris kuratorer och idrottens koordinatörer utbytte erfarenheter och tog del av kunskapshöjande insatser om bemötande, migration och hedersrelaterat våld. Vidare startades en idrottslinje hos Bris upp. Projektet innebar ett fördjupat samarbete mellan Bris och Riksidrottsförbundet och stärkte Bris position inom idrotten. Efter projektet har Idrottslinjen blivit en del av Bris ordinarie verksamhet. Det stöd som Bris gav i form av metoder och material till Riksidrottsförbundet lever kvar och det har genom projektet skapats ett samarbete som fått betydelse även i andra projekt.

33. **RFSU Stockholm.** *Hemma – Ett Sexualupplysningsprojekt för familjehem.* Projektets syfte var att, i samarbete med FoU Södertörn, öka den sexuella och reproduktiva hälsan hos unga som är placerade i jour- eller familjehem. Detta skulle ske genom att bl.a. utbilda familje- och jourhem, ge dem kunskaper kring målgruppens sexuella hälsa och rättigheter samt redskap i att stötta målgruppen. Projektet ledde bl.a. till genomförande av utbildningar av familjehem och jourhem samt framtagande av material som bygger på situationer och behov beskrivna av familjehem. Materialet spreds genom utbildningar, föreläsningar, seminarier, utskick och målgruppens egna beställningar. Vidare spreds handbok, filmer och poddar, och workshops, och referensträffar med ungdomar genomfördes. Efter projektet har verksamheten fortsatt i RFSU:s regi och är genom stöd från Folkhälsomyndigheten en del av RFSU Stockholms ordinarie verksamhet. Materialet finns tillgängligt på organisationens hemsida. Den handbok som togs fram i projektet har haft stor efterfrågan. Utbildningar har riktats till familjehem och socialtjänst och organisationen har påbörjat samarbete med Stockholms stad och bl.a. deltagit i introduktionsutbildningar för familjehem. Organisationen har även inlett samarbete med Bris, för att på så sätt kunna möta ungdomarna i familjehemmen.
34. **Habo Wolley.** *Bogserlinan.* Projektets syfte var att möjliggöra för nyanlända barn, ungdomar och deras föräldrar att bli delaktiga i föreningslivet på samma villkor som de med svensk bakgrund. Målet var att ta fram en modell för hur föreningar bäst når ut till målgruppen och inkluderas i föreningsverksamhet. Genom utvecklad fadderverksamhet på olika nivåer ville projektet skapa förutsättningar för barn och föräldrar att vara med och utveckla både sig själva och andra medlemmar i klubben. Projektet ledde till att föreningen skapade en struktur och en manual för att främja inkludering av nya målgrupper. Föreningen arbetade med fadderverksamhet, sportcafé samt samarbeten med Habos Globala mötesplats. Dessutom bedrevs uppsökande verksamhet genom att arrangera rastaktiviteter på skolor samt genom aktiviteter i bostadsområden. Vidare startade en fond som var möjlig att söka medel ifrån, för barn och unga från familjer med utsatt ekonomisk situation. Efter projektet har verksamheten levt vidare i föreningens regi. Vissa delar av verksamheten har behövt pausas p.g.a. pandemin, däribland rastverksamheten som bygger på

- att alla skolor i kommunen får besök av en idrottsförening en gång i veckan och får pröva på en sport. Rastverksamheten bedrivs som ett projekt med flerårigt ekonomiskt stöd från kommunen och Smålandsidrotten (SISU). Det sociala arbetet har fortsatt i föreningen, däribland fonden och fadderverksamheten, som dock har pausats under pandemin.
35. **Idrottsföreningen för alla handikappade.** *Boccia för personer med gravare funktionsnedsättningar.* Projektets syfte var att öka intresset för boccia i Stockholm och Mälardalen genom samarbete mellan Idrottsföreningen för alla handikappade (IFAH) och föreningen Tranan HIK. Projektet ledde till att boccia blev mer tillgängligt på skolor och fritidsgårdar som vänder sig till målgruppen. Under projekttiden besöktes skolor, fritidsgårdar, dagliga verksamheter och rehabanläggningar för att visa hur man spelar boccia. Via dessa besök väcktes ett intresse för sporten, och flera föreningar och organisationer byggde upp bocciaverksamhet under projekttiden. Efter projektet har verksamheten fortsatt i föreningens regi och finns i föreningar, skolor och fritidsgårdar runtom i landet, trots vissa svårigheter under pandemin. Vidare har föreningen bl.a. lånat ut utrustning till verksamheter som vill erbjuda boccia', och de material och informationsfilmer som togs fram i projektet finns tillgängliga på föreningens webbplats.
36. **RSMH.** *NSPH:s brukarrevisionsprojekt.* Projektets syfte var att samhällets vård och stöd för personer med psykisk funktionsnedsättning i högre utsträckning skulle motsvara brukarnas önskemål och behov. Målet var att utveckla en metod och en finansiell hållbar verksamhet för att genomföra brukarrevisioner i psykiatriska och socialpsykiatriska verksamheter i hela landet, via bland annat mobila revisionsteam. Målgruppen för projektet var patienter och brukare som tar del av den vård och det stöd som ges i de verksamheter som ska revideras. Projektet ledde till att målgruppen fick verktyg och kunskaper om hur man gör målgruppsorienterade revisioner av vårdinsatser. En handbok togs fram och en rad offentliga aktörer fick utbildning i hur man kan använda revisionerna för att stärka delaktigheten för målgruppen. Efter projektet har brukarrevisionsverksamheten fortsatt att utvecklas med främst kommuner, men också regioner, som beställare. Beställningarna av brukarrevisioner finansierar verksamheten, vilken är kopplad till organisationens uppdragsverksamhet som bedrivs i ett särskilt bolag.
37. **Sätergläntan, Hemslöjdens gård ekonomisk förening.** *SlöjdLab.* Projektets syfte var att bidra till ökad integration genom att starta kreativa verkstäder i fyra bostadsområden i Borlänge där barn och ungdomar skulle mötas genom skapande aktiviteter inom slöjd. Målet var att skapa möten mellan ungdomar, möten över generations- och kulturgränser och ökade möjligheter till arbete inom hantverksyrken. Projektet ledde till fyra "slöjdlab" för barn och unga, där barn får slöjda på sin fritid och äldre barn har möjlighet att bli ledare till yngre barn genom att gå en slöjdläroutbildning. Efter projektet har verksamheten fortsatt i Rädda Barnens regi. Pandemin har påverkat möjligheten att bedriva slöjdlab, men ett slöjdlab är i gång och ett annat ska starta upp. Det har också skapats en syjunta

- för mammor till barnen, som innebär social samvaro och bidrar till integration.
38. **Hjärnkoll.** *Den egna berättelsen.* Projektets syfte var att förbättra möjligheten till en god psykisk hälsa för personer som flytt/invandrat till Sverige, samt förbättra förutsättningar till etablering. Målet var att öka kunskapen hos målgruppen, motverka fördomar och negativa attityder om psykisk ohälsa och förbättra förståelsen hos de aktörer som möter målgruppen. Projektet ledde till ett tjugotal nyutbildade ambassadörer med egen erfarenhet av migration som genomförde 128 föreläsningar och nådde ut till närmare 9000 personer. Ambassadörernas berättelser bidrog till konkret förståelse om migrationsrelaterad stress, trauma, identitetsförlust, hur det är att börja om i ett nytt land, kulturella barriärer, och hur man bl.a. kan anpassa bemötandet och stödet. Efter projektet har verksamheten fortsatt i föreningens regi. De ambassadörer som rekryterades och utbildades under projekttiden finns kvar i Hjärnkolls regionala föreningar och kan bokas för uppdrag.
39. **Unga Örnars riksförbund.** *Demokratiklubb - från ord till handling.* Projektets syfte och mål var att skapa en bas för ungas möjlighet till inflytande och att öka deras kunskap om sina demokratiska rättigheter, för att därigenom skapa aktiva samhällsmedborgare som lär sig använda sin demokratiska yttranderätt och förslagsrätt. Projektet ledde till ett tjugotal demokratiklubbar och utbildning av ett tjugotal demokratiledare. Vidare skapades en digital utbildningsplattform för att utbilda demokratiledare. De metoder som utvecklades i projektet konkretiserades även i ett brädspel och memoryspel. Efter projektet har verksamheten levt vidare via demokratiklubb.se, där Unga Örnars medlemmar och andra intresserade kan ladda ner studiematerial och gå den digitala ledarskapsutbildningen. Verksamheten har fortsatt finansieras med externa medel från samarbetspartners och genom försäljning av det brädspel som togs fram. Flera demokratiklubbar i landet har startat eller ska starta. Organisationen har också ett fortsatt samarbete med, och får bidrag från, socialförvaltningen i Göteborg, för att genomföra demokratiklubbar.
40. **Verdandi.** *Den tredje kraften.* Projektets syfte var att utveckla en modell för brukarinflytande med konkreta verktyg för unga mellan 16 och 26 år som lider av psykisk ohälsa och samtidigt har ett missbruk/beroende, så att de får en bra, jämlik och samordnad vård. Projektet ledde till att en helhetsmodell för reellt brukarinflytande togs fram, där ungdomarna både varit med i utvecklingen och i testningen. Information om modellen spreds lokalt och nationellt och representanter för målgruppen utbildades för vidare spridning. Deltagande kommuner och regioner fick genom projektet bättre kännedom om brukarnas behov. Efter projektet har verksamheten levt vidare genom Brukarkraft (ett resurscentrum för brukarinflytande). Föreningen genomför bl.a. utbildningar, certifieringar och stöd i brukarrevisioner, med utgångspunkten att ge metodstöd till självkostnadspris. Det samarbete som etablerades under projekttiden med myndigheter och organisationer (bl.a. SKR)

Överlevnadskategori 3 – Erfarenheter från projekten lever vidare

Till överlevnadskategori 3 hör projekt som har utvecklat en verksamhet, metod eller ett arbetssätt som efter projektets slut används i organisationen eller av aktörer utanför organisationen, exempelvis inom offentlig sektor. Jämfört med kategori 4 är det för dessa projekt svårare att uttala sig om omfattningen.

1. **Riksförbundet Attention. *Barns röst.*** Projektets syfte var att öka delaktigheten för barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som är i behov av stöd från flera vårdgivare, socialtjänst, myndigheter och skola. Projektet ledde till att barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar blev mer delaktiga i sin vård och omsorg. I projektet togs bl.a. material, utbildningar och filmer fram och spreds. Efter projektet har filmerna använts och fått stor spridning, särskilt filmerna om utredningar. Filmerna finns tillgängliga på Attention play på Youtube. Det som särskilt har levt kvar i organisationen är sättet att samarbeta med och involvera barn, och där utgångspunkten är att barnen är experter på sin egen situation. Det är ett förhållningssätt som organisationen har tagit med sig i andra projekt. En viktig erfarenhet från projektet har varit betydelsen av att barn är delaktiga i sin egen vård, att de både kan och vill delta. Material och metoder finns med i organisationens fortsatta arbete.
2. **Umeå kommun/Kulturverket. *Det tillåtande rummet – delaktighet, fantasi och förståelse.*** Projektets syfte var att genom konstnärliga workshoppar engagera målgruppen barn och ungdomar med funktionsnedsättningar och samarbetspartners för att tillsammans skapa en trygg mötesplats som motverkar rädsla och väcker nyfikenhet. Projektet ledde till att målgruppen fick ökade möjligheter att uttrycka känslor, idéer och viljor genom olika konstnärliga uttryck och att flera samverkanspartners har utvecklat förståelse och respekt för målgruppens behov. Efter projektet har olika delar av verksamheten fortsatt, genom ett nytt arvsfondsprojekt (Sammankomster) där målgruppen är något utvidgad, genom fortsatta workshops, bl.a. som del av musiklärarutbildningen på musikhögskolan i Umeå, och genom projektet Radioverkstan som P4 Västerbotten tagit över.
3. **Riksförbundet Attention. *Idrott för alla.*** Projektets syfte var att ta fram metoder och skapa nya samverkansformer för att barn och ungdomar med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i åldern 10–16 år ska bli motiverade och inkluderade i idrottsverksamhet och föreningsliv. Detta skulle ske genom arbete i tvärgrupper med ett antal olika aktörer, i tre pilotkommuner. Projektet ledde till stärkta kunskaper om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar i

idrottsrörelsen och inom föreningslivet. Ett antal filmer och utbildningar togs fram för föreningslivet samt för skolan. Efter projektet har materialet fortsatt att användas av Riksförbundet Attention och filmerna finns på organisationens Youtube-kanal Attention Play. Genom samarbetet med SISU idrottsutbildarna har den ledarutbildning som skapades i projektet blivit en del av den grundutbildning som erbjuds alla tränare. Materialet finns tillgängligt hos SISU Idrottsutbildarna, dels som en öppen webb att tillgå för föreningarna att använda, dels som en valbar modul i den grundläggande utbildningen för tränarverksamhet. Riksförbundet Attention har också till viss del utbildat föreningar och kommunala idrottsverksamheter.

4. **Studieförbundet Vuxenskolan Västmanland.** *Tillsammans för god psykisk hälsa – Västmanlandsmodellen.* Projektets syfte var att förändra attityder och bemötande kring människor som lever med psykisk ohälsa. Målet var att bidra till en ny modell för samverkan (Västmanlandsmodellen) för ett öppnare klimat och en bredare förståelse för målgruppens hela sammanhang. Projektet ledde till att organisationen, tillsammans med samarbetspartners, skapade aktiviteter som syftade till att öka kunskapen, förståelsen och acceptansen kring psykisk ohälsa. Genom föreläsningar, kurser, informationsträffar och andra evenemang nådde projektet såväl målgruppen som målgruppens omgivningar. Genom projektet skapades breda nätverk som underlättade samverkan mellan olika aktörer kring målgruppen. Efter projektet har verksamhet riktad till seniorer fortsatt genom nya samtalsgrupper i hela landet och samtalsgruppsledare utbildas, baserat på den samtalsmetodik som utvecklades i projektet. Vidare har en årlig temavecka i Västmanland anordnats med fokus psykisk hälsa, som omfattar föreläsningar, seminarier och workshops dit alla är välkomna. Studieförbundet fungerar som nav, med olika deltagande föreningar. Utöver detta sker samarbeten med föreningar som arbetar för psykisk hälsa.
5. **RFSU.** *Nyfiken – sex och relationer för unga nyanlända.* Projektets syfte var att förbättra unga nyanländas sexuella hälsa och kunskap om sina sexuella rättigheter. Målet var att målgruppen (15–25 år) skulle få ökad kunskap samt reflektera över, och få en djupare förståelse kring, normer kopplat till sexualitet och relationer. Detta skulle ske genom workshops och samtalsträffar med målgruppen. Projektet ledde till användning och spridning av metodmaterialet ”Sexualundervisning på Lättare Svenska” till målgruppen. Vidare togs ett könsmemoryspel fram som en ny metod, i samarbete med ett lokalt projekt. Dessutom deltog personer som möter målgruppen antingen i en processinriktad utbildning eller konferens. Vidare utbildades RFSU-informatörer i att hålla sexualupplysningspass med den primära målgruppen. Efter projektet har arbetet med att ha informatörer i olika lokalföreningar fortsatt. När det gäller den sekundära målgruppen (bl.a. professioner) har RFSU fått medel från Folkhälsomyndigheten och kunnat ta fram ett utbildningsmaterial som också finns i digital form. Materialet vänder sig till två målgrupper; lärare som möter nyanlända på gymnasiet och högstadiet samt socialtjänstpersonal. Dessa grupper kan boka digitala

- utbildningar. Det könsmemoryspel som togs fram har haft stor efterfrågan och har tryckts i flera upplagor. Det riktar sig till alla, inte bara nyanlända ungdomar. Projektet har haft stort mervärde internt inom RFSU, genom att lokalföreningar och förbundskansliet har samarbetat och tillsammans arbetat fram utbildningar. Projektet har också lett till att man utvecklat antirasistisk sexualundervisning som används internt när utbildningar utvecklas.
6. **Västerviks fotbollsförening. Fotboll för alla.** Projektets syfte var att utifrån metoden Fotboll För Alla (FFA) öka den fysiska aktiviteten och bryta den ofta förekommande isoleringen för personer i alla åldrar med fysiska och/eller psykiska funktionsnedsättningar. Projektet ledde till att personer med olika funktionsnedsättningar fick möjlighet att spela fotboll och/eller delta på annat sätt i föreningslivet. Efter projektet har verksamheten fortsatt i föreningens regi och i samarbete med kommunen, även om pandemin har påverkat omfattningen. Det har bland annat varit ett uppehåll för träningar inomhus.
 7. **Skellefteå FF. Hela spelaren.** Projektets syfte var att använda fotboll som verktyg för att skapa social utveckling och integration för ungdomar i Skellefteå, både svenskfödda och nyanlända. Projektet ledde till att föreningen bl. a. utvecklade en arbetsmetod där deltagare med olika bakgrund har möjlighet att skapa gemensamma sammanhang och växa som individer. Genom workshops, föreläsningar, individuella utvecklingsplaner, aktiviteter och arbete inom olika arrangemang, fick deltagarna erfarenhet och kunskap som gjorde dem till tryggare individer att möta samhällets utmaningar. Efter projektet har arbetsmetoden blivit en integrerad del av föreningen och samarbetet med olika aktörer i kommunen har fortsatt, även om pandemin har påverkat omfattningen.
 8. **Arne Ljungqvist Anti-Doping Foundation. Dissa steroider.** Projektets syfte var att skapa en plattform för att sprida kunskap om steroidmissbruk och dess följder med hjälp av ny innovativ pedagogik och digitala kanaler. Detta för att öka ungas kunskaper och insikter om steroider och skadliga kosttillskott och därmed förändra attityder så att målgruppen ungdomar i åldern 12–25 år i skolor, idrottsföreningar, träningslokaler och gym aktivt avstår från dessa preparat. Tillsammans med målgruppen skulle man ta fram filmer och ett digitalt utbildningsprogram, inklusive lärarhandledning, som skulle bli en central del i en turné anpassad för skolor, föreningar och gym och baserad på ett nätverk av unga vuxna, så kallade ”spridningscoacher” (elever från GIH, andra högskolor och universitet). Projektet ledde till att kunskapen om dopning och riskerna med presentationshöjande kosttillskott eller kosttillskott med viktminskande effekt har höjts. Många skolor och elever tog del av det material som togs fram i form av bl.a. film, ljudbok, digital utbildning, lärarhandledning och podcast. Spridning skedde också genom kända träningsprofiler och polisen samt projektambassadörer. Vidare spreds ett ambassadörsprogram. Efter projektet har verksamheten drivits vidare i stiftelsens regi. Utställningen finns tillgänglig och utbildningsmaterialet finns tillgängligt digitalt på

hemsidan och har fortsatt spridas. Ambassadörsprogrammet har fortsatt i mindre skala under pandemin.

9. **Föreningservice Piteå. Föreningspatrullen.** Projektets syfte var att skapa arbetstillfällen för personer med funktionsnedsättning. Målet var att utveckla en verksamhet som erbjuder arbete och sysselsättning utanför daglig verksamhet, genom ett nära samarbete mellan föreningslivet, kommunen och målgruppen. Målgrupp var personer med funktionsnedsättning som har rätt till daglig verksamhet. Projektet ledde till skapandet av en plattform för daglig verksamhet och de flesta av deltagarna fick en fastare och bättre plattform för att få sysselsättning. Vidare utvecklades Föreningservice som organisation. Efter projektet har verksamheten fortsatt i föreningens regi, bl.a. genom utbildning av handledare och genom att projektets metoder har tillvaratagits inom socialtjänstens ordinarie verksamhet.
10. **Kulturföreningen Theatron. Hjälteskolan.** Projektets syfte var att genom scenkonsten inspirera ungdomar till bättre kommunikationsförmåga och självinsikt. Vidare syftade projektet till att via hjälteberättelser undersöka hur jämlika möten kan skapas som ger sociala och personliga färdigheter, vilket på sikt främjar delaktighet i samhället. Målgruppen var unga svenska, nyanlända och ensamkommande ungdomar mellan 12 och 25 år, samt personer med lätt intellektuell och/eller kognitiv funktionsnedsättning som riskerar att hamna utanför samhället. Projektet ledde till att workshops genomfördes med drygt 2000 elever, framtagandet av en metodbok, broschyrer och interaktivt material. Vidare tog projektet fram en katalog bestående av femtio övningar som samlades i ett kartotek och som fungerade som grund för gestaltungs- och empatihöjande workshops. Efter projektet har workshopverksamheten levt vidare i Skåne och samarbeten med olika kommuner är på gång.
11. **IPA Sweden. Öppna dörren till leken och de nyanlända.** Projektets syfte var att med leken som redskap främja nyanlända barns och ungdomars möjlighet att känna sig inkluderade i samspel med svenska barn och ungdomar. Målgruppen var barn och ungdomar mellan 6 och 15 år, samt vuxna som arbetar direkt med barnen. Projektet ledde till att IPA Sweden och flera organisationer över hela landet, som är medlemmar i föreningen, startade upp olika verksamheter på lokal nivå inom projektets teman lek, drama och rörelse. Insatserna skedde antingen vid ett tillfälle eller pågick under några veckor. Föreningen genomförde även lekaktiviteter tillsammans med skolor. Projektet producerade ett informations- och metodmaterial över projektets drama-, dans- och lekaktiviteter samt dess samlade resultat. Efter projektet har flera av verksamheterna i landet fortsatt i egen regi. Informations- och metodmaterial finns fortfarande tillgängligt i fysisk form.
12. **Studieförbundet Vuxenskolan, Jönköpings län. Min säkerhet.** Projektets syfte var att skapa en målgruppsanpassad säkerhetsutbildning med tillhörande studiematerial för personer med intellektuella eller neuropsykiatriska funktionsnedsättningar. Målet var att deltagarna efter avslutad kurs, utifrån sin förmåga, skulle ha grundläggande kunskap och förståelse kring vilka risksituationer som deltagarna kan möta i vardagen, bl.a. trafiksäkerhet,

brandsäkerhet och säkerhet vid vatten. Projektet ledde till att målgruppen under studiecirkelarna fick lära sig hur de vid olika risksituationer kan agera på bästa sätt utifrån sina förutsättningar. Kurserna leddes av två cirkelledare, en från målgruppen och en från Studieförbundet Vuxenskolan. Till kursen togs det fram ett studiehandledningsmaterial som framtida studiecirkelledare kan utgå ifrån. Genom projektet genomfördes drygt 200 säkerhetsutbildningar och kursledare utbildades. Upplägget och metoderna togs fram i samarbete med representanter från målgruppen, polisen, kommunen och räddningstjänsten. Efter projektet har verksamheten fortsatt i Studieförbundet Vuxenskolas förbunds regi, som har en dialog med MSB om fortsatt stöd för att kunna utbilda studiecirkelledare. Studieförbundet undersöker också efterfrågan på utbildningar bland lärare i gymnasiesärskola och bland kommunpersonal (daglig verksamhet). Studiecirkelmaterialet finns fortfarande tillgängligt. Pandemin har dock påverkat möjligheterna att bedriva studiecirkel.

13. **Sensus Studieförbund. Perspektivbyrån – normkreativa metoder för likabehandling.** Projektets syfte var att förebygga och motverka diskriminering av barn samt utveckla metoder som bidrar till att skapa jämlika och tillgängliga kultur- och fritidsmiljöer, med utgångspunkt i ett barnperspektiv. Målgruppen var i första hand barn mellan 6 och 16 år och i andra hand kommunala kultur- och fritidsverksamheter, föreningsliv och andra aktörer som jobbar med normkritiska frågor, skolpersonal, samt föräldrar och andra nära vuxna. Projektet ledde till att cirka 700 barn var med och vidareutvecklade metoden Perspektivbyrån. Barnens granskningar av verksamheter inom kultur- och fritidsverksamheter innebar ökad medvetenhet om barns perspektiv och rättigheter och ledde till förändringar på flera områden, bl.a. inköp, skyltning och marknadsföring, aktiviteter och utbud samt fysiska lokaler. Vidare genomfördes fortbildningar och rättighetsvandringar, så kallade kartläggande workshops. Efter projektet har metodmaterialet spridits till badhus, bibliotek, idrotts- och kulturföreningar och har också levt vidare bl.a. genom en gemensam satsning mellan Rädda Barnen, Rättighetscentrum och SISU Västerbotten. På grund av pandemin har det dock varit svårt med barns och ungas delaktighet. Fortbildningskurs och rättighetsvandringar finns tillgängligt digitalt genom organisationen.
14. **RF-SISU Jämtland-Härjedalen. Idrottens ledarbank.** Projektets syfte var att underlätta för idrottsföreningar att rekrytera unga ledare och för ungdomar att hitta ledaruppdrag. Det övergripande målet var att säkerställa återväxten av ideella ledare inom idrotten genom att utveckla en digital anslagstavla där föreningar och enskilda individer matchas mot varandra, vilket kortar rekryteringsprocessen. Projektet ledde till en digital plattform där ungdomar och föreningar kan annonsera sina intressen och/eller behov av funktionärer. Fler än beräknat använde plattformen men spridningen av densamma till andra idrottsdistrikt försvårades p.g.a. pandemin. Efter projektet har den digitala plattformen levt vidare, och verksamheten kommer bl.a. att fortleva genom distriktet i Skåne med insatser riktade mot skolungdomar.

15. **RFSU Stockholm. *Sex i rörelse.*** Projektets syfte och mål var dels att förbättra den sexuella hälsan bland personer med rörelsenedsättningar genom att öka kunskapen om sexualitet och hur kroppen kan användas för njutning, dels att skapa rum för samtal om kärlek och relationer för målgruppen. Projektet ledde till framtagandet av ett anpassat metodmaterial för att föra normkritiska sexualupplysande samtal med unga med rörelsenedsättningar. Metodmaterial, tre diskussionsfilmer och informativa texter samt bilder på kroppar som bryter mot funktionsnormen gjordes tillgängligt digitalt. Vidare tog projektet fram ett utbildningsmaterial till informatörer och utbildade tio informatörer i materialet. Efter projektet finns hemsidan kvar och de utbildningsmaterial, bilder och filmer som togs fram förvaltas av organisationen. Projektet har genererat två typer av utbildningspass i organisationens regi och Sex i rörelse-pass har också integrerats i andra verksamheter inom organisationen. Informatörsverksamheten fortsätter, men pandemin har gjort att viss utåtriktad verksamhet riktad till bl.a. skolor har försvårats.
16. **Linköpings stadsmission. *Utbildningsmaterial om våldsutsatta personer med beroendeproblematik.*** Projektets syfte var att producera ett utbildningsmaterial, innefattande film och pedagogiskt material, tillsammans med målgruppen våldsutsatta personer med beroendeproblematik. Projektet gjordes i samarbete med Amphi produktion, som är ett utbildningsföretag. Projektet ledde till fyra fiktiva kortfilmer och en dokumentärfilm, med tillhörande pedagogiskt material. Genom projektet togs ett utbildningsmaterial fram. Dessutom genomfördes utbildningsaktiviteter och kommunikationsinsatser via sociala medier och utskick. Efter projektet har verksamheten blivit en del av den ordinarie verksamheten. Stadsmissionen föreläser regelbundet med hjälp av filmerna och materialet, som används både internt och externt. Materialet finns även att köpa till en låg kostnad.
17. **Mantaray Impact. *Ögonblick att minnas.*** Projektets syfte var att bidra till en ökad livskvalitet och en mer personcentrerad vård och omsorg för personer med demenssjukdom. Detta skulle göras genom att producera korta filmer som väcker minnen till liv och som underlättar samtal med anhöriga och personal. Projektet ledde till att ett samtalsmaterial som riktar sig till äldre personer med demenssjukdom togs fram. Materialet innehåller 25 korta filmer med handledningar för det efterföljande samtalet. Filmerna är speciellt producerade för gruppen, både till form och innehåll, och kan anpassas utifrån olika förutsättningar. Efter projektet finns filmer och samtalsmaterial tillgängligt och har spridits till, och används av ett hundratal boenden i hela landet.
18. **Studieförbundet Vuxenskolan Jönköpings län. *Kulturarva.*** Projektets syfte var att ungdomar i Jönköpings län skulle få utforska och utmana samt utveckla sina kulturarv genom att kulturarva, dvs. använda historiska återblickar för att skapa mening och sammanhang i tillvaron. Målet med projektet var att på kort sikt bl.a. stärka ungdomars identitet, på lång sikt att öka förståelsen för olika kulturer, skapa förutsättningar för integration samt ge stöd för ungdomar att

hitta sin plats i samhället. Projektet ledde till bl.a. workshops, föreläsningar, vernissager, utställningar, boksläpp, lektioner och slöjdräffar som nådde flera tusen ungdomar. Vidare ledde projektet till att metoder för att arbeta med kulturarv tillsammans med ungdomar utvecklades och sammanställdes i en rapport som gjordes tillgänglig på projektets hemsida Kulturarva. Dessutom togs bl.a. en fotobok och häften om historia och slöjd fram. Efter projektet har Studieförbundet fått många förfrågningar från kommuner i andra delar av landet som är intresserade av metoden. Materialet/metoden som togs fram finns tillgänglig på Studieförbundets hemsida och verksamheten lever vidare i Studieförbundets regi, bl.a. i form av filmworkshops och slöjdhäng för ungdomar, som under pandemin har fått ske digitalt. Det sker en fortsatt samverkan med Hembygdsförbundet.

19. **Fridhems folkhögskola.** *Den Autodidakta Generationens Akademi.* Projektets syfte var att undersöka hur den kunskap och de kompetenser som unga tillägnar sig på nätet kan tas tillvara och komma till nytta i yrkeslivet. Fridhems folkhögskola drev projektet i samverkan med ett antal skånska folkhögskolor och tillsammans med en grupp 18–25-åringar som ägnat mycket tid åt olika intressen inom vilka sociala nätgemenskaper spelat stor roll. Genom bland annat en labbgrupp som utvecklar pedagogiska metoder skulle projektet ta fram och testa terminslånga pilotkurser. Projektet ledde till Myllret, som är en plattform och nationell innovationsmiljö för folkbildningen. Efter projektet har verksamheten fortsatt genom Myllret och en plan för en nationell innovationsmiljö för de globala målen för folkbildningen har tagits fram.
20. **Sveriges Psykologförbund.** *UNG.* Projektets syfte var att ta fram material och metoder för kompisar, vårdnadshavare och skolpersonal i frågor som gäller barns och ungdomars psykiska hälsa. I projektet skulle lokala elevkårer, tillsammans med professionella aktörer, sammanställa konkreta verktyg, förslag på åtgärder och hänvisningar till fortsatt stöd. Projektet ledde till att en kvalitetssäkrad och målgruppsanpassad funktion lades till på en befintlig webbportal om stöd och råd till barn och ungdomar som drabbats av psykisk ohälsa. Sidan rymmer råd och tips samt förslag på aktiviteter och verktyg för bemötande och anpassning, samt information om vidare utbildning riktad mot personal. Allt material kan användas av skolors elevhälso-team. Efter projektet har verksamheten drivits vidare i organisationens regi. Sajten sprids till lärare och ungdomar samt skolhälsovård och uppdateras och utvecklas kontinuerligt. Organisationen har fortsatt kontakt med målgruppen, bl.a. genom enkäter och ambassadörer.
21. **Mariedals IK.** *Idrott för alla.* Projektets syfte var att arbeta för att integrera och engagera elever från särskolorna i fritids- och idrottsverksamheter som t.ex. fotboll, bordtennis, innebandy och allmän fysisk träning. Målet var dels att öka målgruppens deltagande i fritids- och idrottsaktiviteter samt organisationsengagemang, dels att integrera paraidrotten med övrig idrott och engagera fler ledare med egna funktionsnedsättningar. Målgruppen var samtliga barn och unga i grundsärskolorna i Borås samt unga vuxna som ville bli ledare.

- Projektet ledde till att målgruppen fick ökad tillträde till ett antal olika idrotter. Ett särskilt NPF-lag bildades och föreningen flyttade ut flera aktiviteter till skolor i regionen. Genom projektet engagerade sig fler ur målgruppen i föreningslivets övriga uppdrag och deltog bl.a. i olika styrelser och arbetsgrupper. Efter projektet har samarbetet med FUB i Borås fortsatt, bl.a. använder FUB föreningens lokaler och NPF-laget med ungdomar har fortsatt. Föräldrar utbildas också till ledare. Aktiviteterna på särskolorna har dock inte kunnat genomföras i samma omfattning p.g.a. pandemin.
22. **Byrån mot diskriminering. *Koll på jobbet.*** Projektets syfte var att ta fram metoder för att hjälpa elever på yrkesförberedande gymnasieprogram att lära sig mer om diskrimineringslagstiftning och mänskliga rättigheter. Projektet ledde till framtagande av pedagogiskt material, övningar och filmer. Dessa spreds och användes på skolor, vid handledarträffar och vid branschråd. Efter projektet finns metodmaterial digitalt tillgängligt på föreningens hemsida och filmer finns tillgängliga på Youtube. Det metodmaterial som har tagits fram används också internt i utveckling av nya utbildningar.
23. **Sverok. *Sverok TV.*** Projektets syfte var att starta en sammanhållen Twitch-kanal som vilar på Sveroks värdegrund där enskilda spelare och föreningar kan ladda upp sitt material och sända live. Målgruppen var barn och ungdomar samt e-sportsföreningar i Sverige. Projektet ledde till att Twitch-, respektive Youtube-kanaler togs fram, samt en handledning till e-sportsföreningar. Fokus i kanalerna är inkludering, mångfald och likabehandling. Efter projektet har verksamheten drivits vidare i föreningens regi. Twitch- och Youtube-kanaler finns kvar och fylls på med material. Det har byggts upp en teknikbank som underhålls och utvecklas. Dessutom finns digitala utbildningar för föreningens medlemmar tillgängliga och används.
24. **Halmstads Bollklubb. *Läs spelet!*** Projektets syfte var att, genom samverkan mellan Halmstads bollklubb, biblioteken i Halmstad och SISU idrottsutbildarna, skapa en trygg och stimulerande miljö innan och efter träning, inspirera till läsglädje och ökad fritidsläsning samt ge idrottande barn och ungdomar möjlighet att kombinera idrott och skola. Projektet ledde till lästräffar, att biblioteken deltog med läsfrämjande aktiviteter under flera hemmamatcher och att bl.a. ett minibibliotek byggdes upp. Vidare fungerade pelare i A-laget som läsande förebilder och inspirerade barn att utmana sig i sin läsning. Pandemin gjorde att lästräffar anordnades utomhus och digitala inspelningar av lästräffar och boktips genomfördes. Efter projektet har verksamheten drivits vidare i föreningens regi. Digitala lästräffar har anordnats för hundratals barn och framöver kommer verksamheten med kompisnack, besök på skolor och högläsningsträffar att genomföras.
25. **Insamlingsstiftelsen Make Equal. *Allierad.*** Projektets syfte var att skapa en metod för att hårbärga det engagemang som många unga känner, bl.a. genom att ta fram en plattform med exempel och verktyg och visa på vilka möjligheter det finns genom att samarbeta för varandras rättigheter (så kallad alliering). Projektet ledde till att

- föreningen skapade och utvecklade kunskap, metoder och nätverk kring alliering, och på olika sätt förklarade och tillgängliggjorde allieringstanken. I projektet tog man fram metoder för hur man kan diskutera och förstå alliering samt filmat material för att kunna sprida kunskap om hur man kan vara en bra allierad, och kunskap om diskriminering, minoritetsstress och mikroaggressioner. En digital plattform skapades och många av projektets aktiviteter skedde digitalt. Efter projektet finns filmerna och utbildningsmaterialet tillgängligt på stiftelsens hemsida, och används av stiftelsen i utbildningar. Make Equal fortsätter att erbjuda och sälja utbildningskoncepten som togs fram. Den interna Facebook-grupp för personer som engagerat sig i projektet, t.ex. referensgrupp och aktivister, har levt vidare och administreras av stiftelsen. Begreppet allierad i en svensk kontext har också fått spridning och används av andra aktörer.
26. **Gällivare kommun.** *Byakult 2.0.* Projektets syfte var att ge barn, unga, nyanlända och minoritetsgrupper en möjlighet att verka för en gemenskap i en geografiskt stor kommun genom att inspirera och ge förutsättningar till människor i sitt eget skapande. Med olika metoder, gemensamma workshops, övningar och studiebesök skulle projektet genomföra aktiviteter och skapa föreställningar. Projektet ledde till att kulturella aktiviteter gjordes mer tillgängliga och inkluderande för alla och att ungas kompetens inom det kulturella området ökade. Vidare ledde projektet till en större samverkan inom kommunens föreningar, bygder, andra organisationer och även närliggande kommuner. Dessutom skapades ett bredare kulturutbud i kommunen där unga var med och påverkade utbudet. Efter projektet har verksamheten fortsatt, om än i mer begränsad omfattning p.g.a. pandemin. Den fortsatta verksamheten har dels skett genom föreningen Byakult, dels genom ett projekt mellan kulturskolan och föreningen som bl.a. inkluderar dramaverksamhet.
27. **Hudiksvalls kommun.** *scen:se.* Projektets syfte var att implementera en metod efter brittisk förlaga som handlar om att skapa inkluderande dramaundervisning och professionell scenkonst för och tillsammans med barn och unga med grav utvecklingsstörning och/eller måttlig till grav autism. Metoden kännetecknas av att den är målgruppsanpassad, interaktiv, multisensorisk och upplevelsebaserad. Projektet ledde till skapandet av en konstutställning, två scenkonstföreställningar och en metodik för att arbeta med dramapedagogik i särskolan. Efter projektet finns metodhandboken och hemsidan kvar. Seminarier om metoden har i viss utsträckning genomförts och det finns också en digital fortbildning för förskolepedagoger. Samarbetet mellan Hudiksvalls kommun och Folkteatern har fortsatt. Planen att i samverkan med andra regioner arbeta vidare med en förstudie avseende ett nationellt center för inkluderande och tillgänglig kultur baserat på projektets metodik och erfarenheter har försvårats p.g.a. pandemin och resursbrist.
28. **Teskedsordern.** *APPPropå rasism.* Projektets syfte var att skapa och sprida en app om rasism – ett spel som handlar om att utmana fördomar och normer i samhället med målet att motverka rasism och

andra former av intolerans. Den primära målgruppen för projektet var ungdomar mellan 13 och 19 år. Projektet ledde till appen Reality Check som är ett upplevelsebaserat spel utvecklat för att utmana fördomar och normer, stärka den som utsätts för rasism och bidra till ökat civillkurage. Spelaren väljer mellan att spela någon av spelets karaktärer och hamna i olika situationer där spelaren kan påverka hur karaktären ska agera. Situationerna i spelet är baserade på verkliga händelser som ungdomar delat med sig av. Det finns en lärarhandledning som hör till appen, eftersom appen ska kunna användas i skolundervisningen. Projektet höll workshops i 30 klasser. Mångkulturellt centrum i Botkyrka (MKC) tog fram en utställning som skapar möjlighet till rikstäckande spridning i syfte att på ett kreativt sätt skapa kännedom om appen och kunskap i frågorna. Efter projektet har MKC tagit över förvaltandet av appen och säkrat finansiering för en begränsad tidsperiod. Utställningen finns kvar i MKC:s regi.

29. **Män för jämställdhet.** *Mannen myten.* Projektets syfte var att utmana och förändra destruktiva maskulinitetsnormer tillsammans med killar och unga män, främst från förorter och glesbygd, som bär på erfarenheter av att befinna sig i olika positioner i olika maktordningar. Projektet ledde till podcasten ”Mannen Myten” och även en podcast som togs fram under pandemin, ”Män i isolering”. Vidare gjordes den samiska kortfilmen ”Alla mäns man” och ett kortspel ”I andra skor”, som spridits via lokalgrupper och andra samarbetspartners. Förutom de skolor och föreningar som medverkade, genomfördes workshops med organisationens lokalföreningar. Efter projektet finns podcast, kortfilm och kortspel kvar i föreningens regi, och de metoder som har utvecklats används i andra projekt som föreningen driver.
30. **Stiftelsen Institutet för Independent Living.** *Disabled Refugees Welcome.* Projektets syfte var att förbättra samordningen och mottagandet av asylsökande med funktionsnedsättning genom att utveckla, testa och sprida en metod i bred samverkan med myndigheter, frivilligorganisationer och individer som arbetar med asylsökande. Projektet ledde till ett förbättrat mottagande och samordning kring asylsökande med funktionsnedsättningar. Metoder och metodhandbok spreds till både organisationsvärlden och till myndigheter som arbetar med mottagande. Vidare genomfördes utbildningar, träffar, temadagar och sociala aktiviteter tillsammans med målgruppen, samt stöd och vägledning kring rättigheter. En photovoiceutställning skapades för att sätta fokus på målgruppens vardag och hinder för integration. Rapporter på engelska togs fram och projektet uppmärksammades av FN-organet UNHCR. Efter projektet lever verksamheten vidare i stiftelsens regi med bl.a. rådgivning och vägledning till målgruppen, med hjälp av volontärer. Metod och metodmaterial används inom stiftelsen och sprids och används av andra aktörer och samarbetsorganisationer. Photovoiceutställningen kommer att gå på turné. Vidare har stiftelsen bl.a. beviljats projektmedel för att stärka målgruppens kontakt med civila samhället och samarbetet med UNHCR fortsätter.

31. **Sveriges Kulturskoleråd.** *Kulturskolan i storstan.* Projektets syfte var att bryta utanförskap och utveckla en mer jämlik kulturskoleverksamhet. Målet var att verka för nya samverkansmetoder för inkludering och breddat deltagande samt att skapa nya verksamhetsformer och utbud genom samverkan med civilsamhället. Målgrupp i projektet var unga mellan 6 och 19 år i s.k. utanförskapsområden i Stockholm, Göteborg och Malmö. Projektet ledde till deltagande från barn och unga i kulturskoleverksamheter. Vidare fick pedagoger ökad kännedom om samverkan med civila samhället och nya verksamhetsformer. Chefer/ledare fick också ny kunskap om hur utanförskap kan brytas genom samverkan med det civila samhället. Vidare dokumenterades och spreds goda exempel genom projektet som också nådde nya målgrupper, nya samverkansmetoder för inkludering och genom projektet skapades även nya nätverk och arenor. Efter projektet har vissa verksamheter levt vidare, bl.a. körverksamhet, och projektet har också lett till att andra projekt startat med liknande inriktning och med stöd från offentliga aktörer.
32. **Studieförbundet Vuxenskolan Västmanland.** *Tillsammans för psykisk hälsa – Seniorer.* Projektets syfte var att, i samverkan mellan folkbildningen, ideella aktörer, kommun och region, minska den psykiska och existentiella ohälsan bland äldre personer. Detta skulle ske genom att erbjuda samtalsgrupper på centrala platser i kommunen där samtalsledarna själva tillhör målgruppen och har adekvat erfarenhet från sina respektive yrken. Projektet ledde till framtagandet av en samtalsmetod som bygger på ett salutogent perspektiv. Grupperna leddes av seniora f.d. yrkesverksamma personer inom socialtjänsten, hälso- och sjukvården och/eller annat yrke där mänskliga relationer varit viktiga. Metoden spreds till fler regioner och flera kommuner i andra regioner. Flera grupper hade målgruppsanpassad verksamhet inriktad mot bland annat män, hbtqi eller personer med olika etnisk bakgrund. Efter projektet har metoden spridits över hela landet och samtalsgrupper finns i flera delar av landet.
33. **Riksförbundet för döva, hörselskadade barn och barn med språkstörning.** *Dövas kulturarv – skollivet i Örebro län på 1900-talet.* Projektets syfte var att samla in berättelser från personer med olika grad av hörselnedsättning som levt och studerat i Örebro under 1900-talet, för att skapa en webbaserad stadsvandring i Örebro. Med hjälp av sin mobil skulle besökarna få möta såväl intervjuade som fiktiva personer som presenterades med hjälp av historiska och nutida fotografier och filmer. Projektet ledde till ett bevarande av dövas kulturarv genom intervjuer på svenskt teckenspråk med ett fyrtiotal personer med hörselnedsättning samt ett tiotal personer med hörselnedsättning i kombination med ytterligare funktionsnedsättning. Utifrån dessa intervjuer skapades sedan en stadsvandring i Örebro samt ett läromedel om hur döva levde i Örebro län på 1900-talet. Efter projektet har verksamheten levt vidare på olika sätt. Det finns en app tillgänglig för att promenera runt själv i Örebro. Det finns också en filmvariant där man kan stanna vid olika stopp utan att gå hemifrån. Stadsvandringar med guider (som utbildades under projektet) har däremot varit svåra att

- genomföra p.g.a. pandemin. Läromedlet har gjorts tillgängligt på Teckenbros läromedelskanal och används främst av specialskolorna. Filmer och material har fått spridning via sociala medier efter att projektet avslutats. Dokumentationen från projektet (intervjuer) har lämnats över till Länsarkivet och finns tillgängligt för forskare.
34. **Västanviks folkhögskola.** *Svenska för döva nyanlända.* Projektets syfte var att producera ett digitalt och visuellt utbildningsmaterial för döva vuxna och ungdomar som flytt eller flyttat till Sverige. Projektet var ett samarbete mellan Västanviks folkhögskola och föreningen Teckenpedagogerna. Projektet ledde till ett material som ger döva nyanlända en god grund i det svenska språket och förståelse för dess uppbyggnad och struktur. Det är presenterat på ett visuellt språk som alla döva kan tillgodogöra sig. I materialet finns övningarna inom områdena läsa, skriva, ordförståelse och kunskaper. Utbildningsmaterialet är uppbyggt utifrån olika nivåer och teckenspråket lärs ut i ett anpassat tempo. Efter projektet har det webbaserade och kostnadsfria utbildningsmaterialet fått stor spridning. Materialet finns tillgängligt och kostnadsfritt på föreningen Teckenpedagogernas webbplats. Det har också visat sig att utbildningsmaterialet även fungerar för föräldrar till döva barn.
35. **Johanssons pelargoner och dans.** *Koreografin.* Projektets syfte var att skapa normkreativa kulturupplevelser som ger möjlighet att mötas bortom språkbarriärer genom att arbeta med olika scenkonstuttryck och på olika språk. Projektet ledde till att föreställningen ”Koreografin” genomfördes på tretton språk och nådde drygt tusen elever genom ett åttiotal föreställningar, där eleverna antingen fick delta i framtagandet och testandet, eller som deltagare i den färdigöversatta föreställningen. Vidare resulterade projektet i en bok, ”Antologi för en flerspråkig scenkonst”, som bl.a. användes som kurslitteratur på Stockholms Konstnärliga Högskola. Efter projektet har föreställningen fortsatt att spelas genom att organisationen säljer föreställningen till intresserade. Antologin har också fortsatt att spridas och användas. Samarbetet med Haninge kommun har fortsatt.
36. **Föreningen Himlaspelet.** *Dalakulturens teater.* Projektets syfte var att elever på Leksands folkhögskola och Sätergläntan (Institutet för slöjd och hantverk) skulle arbeta med att sätta upp föreställningen Himlaspelet i form av en marionetteaterföreställning som skulle visas för kommunens samtliga grundskolor. Målet var att intresserade elever skulle få gå kurser i marionettspelets alla delar, från tillverkning av dockor och spelteknik, till att sätta upp pjäser. Målgrupperna var barn och unga, ensamkommande, samt döva eller hörselskadade elever på Västanviks folkhögskola. Projektet ledde till att dock- och marionetteater och relaterade verksamheter (kurser, workshops och föreställningar) genomfördes för barn och unga, döva, invandrare och flyktingar, samt med och för vuxna från andra konst- och konsthantverksområden. Efter projektet har verksamheten fortsatt i Leksands kulturskolas regi. Det finns planer på en kurs i marionetteater, men denna har ännu inte kunnat erbjudas p.g.a. pandemin. Några av de personer som utbildades i marionetteater i projektet planeras leda kursen. Det har bildats en självständig ensemble som fått bidrag från Region Dalarna.

37. **RSMH. *Arbete trots psykisk ohälsa.*** Projektets syfte var att RSMH, i samarbete med Högskolan i Dalarna, skulle fokusera på framgångsfaktorer som gör att personer med psykisk ohälsa kan få och behålla ett arbete. Projektet ledde bl. a. till två utbildningar riktade till arbetsgivare om hur de kan ta hand om personer som drabbats av psykisk ohälsa. Vidare genomfördes föreläsningar för LSS målgrupper i tre städer, föreläsningar riktade till föräldrar till barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, workshops med Funktionsrätt Sverige om riskerna med hemarbete i pandemin samt flera enkätundersökningar. Efter projektet har utbildningsverksamheten levt vidare genom en digital utbildning som används som en form av studieplattform och för att samtala kring frågor om psykisk ohälsa. Den digitala utbildningen sprids kostnadsfritt. Utbildningen har också sålts vidare till offentliga aktörer och då ingår fysiska träffar. Olika utbildningsmoment har också förts in i andra utbildningspaket som RSMH har.

Utdrag ur protokoll vid regeringssammanträde den 22 juni 2022

Närvarande: statsminister Andersson, ordförande, och statsråden Johansson, Damberg, Shekarabi, Ygeman, Ekström, Dahlgren, Ernkranz, Hallberg, Thorwaldsson, Gustafsdotter, Axelsson Kihlblom, Elger, Farmanbar, Karkiainen

Föredragande: statsrådet Shekarabi.

Regeringen beslutar skrivelse Redovisning av fördelning av medel från Allmänna arvsfonden under budgetåret 2021